ئۆرگانی حیزبی دیموکراتی کوردستان

کوردستان

دامەزرانی کۆماری کوردستان لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکراتیکی فیدراڵدا

چوارشەممە ١٥ی بەفرانباری ١٣٩٥ _ ٤ی ژانویەی ٢٠١٧

ژمارە: ٦٩٥

www.kurdistanukurd.com

پەیامی کاک خالید عەزیزی بە بۆنەی ساڵی نوێی زایینییەوە

بە بۆنەی هاتنی کریسمەس و ساڵی نوێی زایینی پیرۆزبایی لە هەموو مەسیحی‌یەکانی کوردستان و ئێران و ئەو هاونیشتمانانە دەکەم کە سەری ساڵی زایینی جێژن دەگرن.

لە دوا رۆژەکانی کۆتایی ساڵی ٢٠١٦دا جارێکی دیکەش حیزبی دێموکراتی کوردستان بووە قوربانیی تێرۆر و، بەهۆی تەقینەوەیەک کە کۆبوونەوەیەکی جێژن و خۆشیی ئێمەی کردبووە ئامانج، کۆمەڵێک لە تێکۆشەرانی حیزبەکەمان و ڕۆڵەکانی نیشتمان شەهید و بریندار بوون.

هیوادارم ساڵی نوێ ساڵێکی پڕ خۆشی بێ بۆ هەموو لایەک، بە تایبەت خەباتکارانی کورد و هێزە سیاسی‌یەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان بتوانن بە یەکڕیزی و هاوپێوەندیی خۆیان وەڵامێکی شیاو بە تێرۆر بدەنەوە و یەکگرتووانە لە پێناو سەرخستنی پرسی کورد لە ئێراندا تێبکۆشن.

خالید عەزیزی
سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان
٢٩ی دیسامبری ٢٠١٦

باوەڕ و ئیرادەمان لە تیرۆر بەهێزترە

دەقی قسەکانی کاک خالید عەزیزی لە ڕێوڕەسمی پرسەی شەهیدانی شەوی یەڵدا

خوشک و برایانی ئازیز!
نوێنەرایەتیی حیزب و لایەنە سیاسی‌یەکان!
ئەندامان و کادرەکان و پێشمەرگەکانی دێموکرات!

زۆر بەخێر بێن بۆ ڕێوڕەسمی پرسە و سەرەخۆشیی کۆمەڵێک تێکۆشەری ڕێگای کوردایەتی کە شەوی رابردوو بە دوای ڕێورەسمی حیزبی دێموکرات لە پەیوەندی لەگەڵ شەوی یەڵدا و هەروەها شەوی لە دایکبوونی دوکتور قاسملوو گیانیان لەدەست دا.

بەو بۆنەیەوە لە هەموو بنەماڵەی شەهیدان، شەهیدانی دێموکرات و شەهیدانی ئاسایش سەرەخۆشی دەکەم و هەروەها بۆ بریندارەکان هیوا و ئارەزووم ئەوەیە باش بنەوە.

کۆبوونەوەی شەوی رابردووی ئێمە دوو پەیامی تێدابوو پەیامی یەکەم ئەوە بوو شەوی یەڵدا لە نێو ئێرانی‌یەکان وەک رەسم و عادەتێک دۆستان و خەڵکانی نێزیک بە یەک خڕ دەبنەوە شەوی درێژی ساڵ بەیەکەوە تێپەڕ دەکەن. لەو شەوە دا قسە لە خۆشی و شادی‌یە، قسە لە بیرەوەری‌یەکانە، زۆریش دەچنە نێو داڕشتنی بیر و بۆچوون بۆ داهاتوو، شەوی یەڵدا شەوی لە دەوری یەک کۆبوونەوەیە، بەڵام بۆ ئێمە دێموکراتەکان شەوی یەڵدا مەعنایەکی دیکەشی هەیە، لەو شەوەدا دوکتور قاسملوو لەدایک بوو، کەسێک لەدایک بوو بە درێژایی ژیانی سیاسیی خۆی هەمیشە پێشتاز بوو لە داهێنانی بیر و بۆچوون بە گوێرەی زەمان لەپێناو ئەوەی کە کوردی ئێران بە مافەکانی نەتەوایەتیی خۆی بگا.

دوکتور قاسملوو کە شەوی رابردوو ئێمە جێژنی لەدایکبوونی ئەومان دەکردەوە و یادی تێکۆشانی ئەومان دەکردەوە و لەنێو خۆماندا بیر و بۆچوون و هزری قاسملوومان وەبیر دەهاتەوە، هەڵگری پەیامێک بوو، پەیامی قاسملوو هەوڵ و تێکۆشان لەپێناو ئەوەی کە ئێمە بە مافەکانی خۆمان بگەین، پەیامی قاسملوو ئەوە بوو لەو رۆژەوە کە حیزبی دێموکرات بە دوای ئینقلابی ئێران خەبات و تێکۆشانی هەبووە لەنێو کۆمەڵانی خەڵک کە کێشەی نەتەوەیەک، کێشەی میللەتێک کە حەقی خۆیەتی بە گوێرەی هەموو جاڕنامەکانی نێونەتەوەیی بە دوای مافەکانی خۆی‌دا دەگەڕێ بە شەڕ، بە تیرۆر، بە کوشتن، بە قەتڵوعام، بە ئیعدام کردن چارەسەر نابێ ئەوە هەر ئەوە پەیامە بوو کە بیرۆکەی حیزبی دێموکراتی لەسەر دامەزرا هەر ئەو پەیامە بوو فەلسەفەی وجوودی حیزبی دێموکرات بوو کە پێشەوای نەمر دایمەزراند. ... ل٢

چەند رۆژ دوای تەقینەوەی شەوی یەڵدا لە بنکەیەکی سەر بە دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە شەهیدبوونی ٧ تێکۆشەری کوردی لێکەوتەوە، کۆبوونەوەی بەرینی حیزب و ڕێکخراوە کوردستانی‌یەکان بەڕێوەچوو.

ئەو کۆبوونەوەیە، کە پێشنیوەڕۆی ڕۆژی یەکشەممە، ٥ی بەفرانبار بە میوانداریی حیزبی دێموکراتی کوردستان و بە ئامانجی هاودەنگی و یەکگرتوویی لە مەحکومکردنی تاوانی تێرۆریستی‌دا گیرا، شاندی زۆربەی هەرە زۆری حیزبە سیاسی‌یەکانی چوارپارچەی کوردستان بەشدار بوون.

ئەو کۆبوونەوەیە بە قسەکانی کاک حەسەن قادرزادە، ئەندامی دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان دەستی پێکرد.

بەڕێزیان لە قسەکانی‌دا بە ئاماژە بە چۆنیەتیی تێرۆرە خوێناوییەکەی شەوی یەڵدا و، کاردانەوەی لە میدیاکان و شەپۆلی بەرینی هاوخەمی‌یەکان لەگەڵ حیزبی دێموکراتی کوردستان، مەبەست لە کۆبوونەوەکەی بۆ بەشداران شی کردەوە.

لە بڕگەیەکی دیکەی بەرنامەکەدا کاک خالید عەزیزی، سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان وتارێکی پێشکەش کرد.

سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان قسەکانی بەوە دەست پێکرد کە حیزبی دێموکراتی کوردستان لە سەرەتای دامەزرانی‌یەوە تا ئێستا سیاسەت و ئامانجی ئەوە بووە کە... ل٢

بەیاننامە لەبارەی: تەقینەوە تیرۆریستیەکەی شەوی ١ی بەفرانبار و پەیام و شوێنەوارەکانی

خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستان و رۆڵەکانی نەتەوەی کورد لە هەموو بەشەکانی کوردستان!
هێز و رێکخراو و کەسایەتی‌یە کوردستانی و ئێرانی‌یەکان!
دامەزراوە حکوومی‌یەکان لە هەرێمی کوردستان!
کۆنسوڵخانە و نوێنەرایەتی‌یەکانی وڵاتانی جیهان لە هەرێمی کوردستان!
ناوەندە ناوچەیی و نێودەوڵەتی‌یە مرۆڤدۆستەکان!

شەوی ١ی بەفرانباری ئەمساڵ (٢١ی دیسامبری ٢٠١٦)، مەراسمێکی کولتووری بە بۆنەی شەوی یەڵدا(٨٦ساڵەی لە دایکبوونی د.قاسملوو) لە بنکەی دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە بە ئیبتیکاری یەکیەتیی لاوانی دێموکراتی رۆژهەڵاتی کوردستان و بە بەشداریی بنەماڵە و تێکۆشەران و ئەندامانی ئەم حیزبە پێک هاتبوو، کرا بە ئامانجی تەقینەوەی تێرۆریستی. ... ل٣

هاوخەمی دەربڕینی خەڵکی کوردستان لەگەڵ حیزبی دێموکراتی کوردستان

دوابەدوای بڵاوبوونەوەی هەواڵی دڵتەزێنی تەقینەوە لە بەردەم یەکێک لە بنکەکانی حیزبی دێموکرات و شەهید و برینداربوونی پۆلێک پێشمەرگە و کادری ئەو حیزبە، شەپۆلێکی هاوخەمی دەربڕین و مەحکووم کردنی ئەو کردەوە تێرۆریستی‌یە لە لایەن خەڵک و لە شارە جیاجیاکان وەرێکەوت.

بەشێکی بەرچاو لە چالاکانی تۆڕە کۆمەڵایەتی‌یەکان بە گۆڕینی وێنەی پرۆفایلی خۆیان و گرووپەکانیان، ماتەمینیان ڕاگەیاند و هەروەها چەندین رۆژنامەوان و قەڵەمبەدەست بە راشکاوانە و بوێرانە ئەو کردەوەیان ئیدانە کرد و خۆیان بە پاڵپشتی تێکۆشەرانی دێموکرات زانی.

لە یەکەم چرکەی ئەو ڕووداوە تێرۆریستی‌یەدا چەند ماڵپەڕێک لە نێوخۆی وڵات، ... ل٢

دەنگدانەوەی هێرشی تیرۆریستی شەوی یەڵدا لە میدیای جیهانی‌دا

ئامادە کردن: کەماڵ حەسەنپوور

دیاردەی بەجیهانی بوون هەندێک لایەنی باشی هەن کە مرۆڤی ئەو سەردەمە لە سایەی ئەوانەوە ئاستی زانیاریی لە بەراورد لەگەڵ مرۆڤەکانی سەردەمانی پێشوو بەرزترە. یەکێک لەو دیاردەیانە لێشاوی ئەو هەواڵ و زانیارییانەیە کە رۆژانە لە ڕێگای راگەیاندنەکان و سۆشیال میدیا (فەیسبوک، ئینستاگرام، تێلێگرام، هتد) بە ئێمە دەگەن.

ئەگەر ڕێژیمی پەت و سێدارە لە نەوەدەکانی سەدەی رابردوو لە باشووری کوردستان بە سەدان کادر و ئەندامی حیزبی دێموکرات و لایەنە سیاسی‌یەکانی‌تری رۆژهەڵاتی کوردستانی تێرۆر کردن بە بێ ئەوەی کە دەنگۆیەکی ئەوتۆی لی بکەوێتەوە، ئەورۆ لە سایەی بەجیهانی بوون، کە دونیای کردۆتە دێیەکی گەورە، تێرۆریزمی دەوڵەتیی کۆماری ئیسلامی لە ئاستی جیهانی‌دا لەقاو دەدرێ. ... ل٢

پەیامی سەرەخۆشی بە بۆنەی کۆچی دوایی نووسەر و رۆشنبیری پڕ خزمەت کاک ناسر ئێرانپوور

بنەماڵەی بەڕێزی کاک ناسری ئێرانپوور!
هۆگران و قەدرناسانی خزمەتی ماندوویی نەناسانەی کاک ناسر بە پرسی نەتەوەیی ، دادپەروەی کۆمەڵایەتی، دیموکراسی و مافی مرۆڤ!

کاک ناسری ئێرانپوور، ئەو رۆشنبیرە تێکۆشەرە بوو کە هەر لە سەرەتای هاتنی بۆ نێو کاری سیاسی و رۆشنبیرییەوە تا دوا پشووی ژیانی، بە چالاکیی سیاسی و رێکخراوەیی، بە فکر و قەڵەم و لێدوان، بە نووسین و وەرگێڕان، خزمەتی بە چەمک و ئامانجەکانی دادپەروەریی کۆمەڵایەتی، چارەسەری پرسی نەتەوەیی، ئازادی، دیموکراسی و مافی مرۆڤ کرد. ناسر ئێرانپوور، لەگەڵ ئەوەی لە خەمخۆری و پشتیوانی بۆ بزووتنەوە و تێکۆشانی ئازادیخوازی، لە ئاستی کوردستان و ئێران‌دا سنووری نەدەناسی، هەر لەو کاتەش‌دا بۆ حیزبی دیموکراتی کوردستان و بۆ بزووتنەوەی نەتەوەیی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان... ل٢

دەوڵەت ماکە و سەرچاوەی راستەقینەی تیرۆریزمە

عەزیز شێخانی

تیرۆریزم، لە وشەدا بە مانای خولقاندنی ترس و تۆقین بە مەبەستی گەیشتن بە ئامانجێکی دیاریکراوە. زۆربەی لێکدانەوەکان و هەڵسەنگاندنی شارەزایان کردەوە... ل٧

دیپلۆماسیی تیرۆری کۆماری ئیسلامی ئێران

ئازاد مستۆفی

دیپلۆماسی گرنگترین کەرەستەی سیاسەتی دەرەوەی هەر وڵاتێکە بۆ ئەوەی گەشە بە پەیوەندییەکانی نێودەوڵەتی بدرێ و بەهۆی... ل٨

خەباتی چەکداری: شێوازێکی هێشتا لە رۆژەڤ

ئاسۆی حەسەن زادە

یەک دوو رۆژ پاش بڵاوبوونەوەی ژمارەی پێشووی رۆژنامەی «کوردستان»، قەڵای دێموکرات لە شەوی یەڵدا و لە کاتی جەژنگرتنی... ل٩

بۆچی تەقینەوەی تیرۆریستی لەبەردەم بارەگای حدک؟

ئیقباڵ سەفەری

ئەم پرسیارە بەدەیان جار لە لایەن دۆستان، هەڤاڵان و هاووڵاتیانی کوردەوە ڕووبەڕووی نووسەری ئەم بابەتە کراوتەوە. ... ل١١

درێژەی

دەقی قسەکانی کاک خالید عەزیزی لە ڕێوڕەسمی پرسەی شەهیدانی شەوی یەڵدا

قاسملوو لە ئیدامەی ئەو سیاسەتەدا توانی فۆرمۆلێک لەنێو حیزبی دێموکرات و کۆمەڵانی خەڵکدا جێبخا ئەویش ئەوەیە ئێمە لە خەبات و تێکۆشانی خۆمان لەپێناو گەیشتن بە مافەکانمان کۆڵ نادەین، حیزبی دێموکرات لە ناوچەکەدا کێشەی لەگەڵ هیچ دەوڵەتێک نییە، حیزبی دێموکرات لەو ناوچەیە کێشەی لەگەڵ هیچ ئایین و گرووپێکی سیاسی و بۆچوونێک نییە، حیزبی دێموکرات کێشەی لەگەڵ هیچ لایەنیکی سیاسی بەو مەعنایە نییە، حیزبی دێموکرات تەنیا کێشەی لەگەڵ کۆماری ئیسلامی هەیە.

شەڕی دوو عەقلییەتە؛ لە لایەک کۆماری ئیسلامی تەحەمولی عەقڵییەت و مەنتق و عەقڵانییەتی حیزبی دێموکرات ناکا کە پێشەوای نەمر دایمەزراند و دوکتور قاسملوو ئیدامەی دا، لە لایەکی دیکە هەوڵ و تێکۆشانی ئێمەیە کە تێبکۆشین لەپێناو مافەکانمان خەباتی خۆمان ئیدامە بدەین بۆیە ئادرەسی تیرۆری دۆینێ شەوێ بە تەبیعەتی ئەو پێناسەی کە حیزبی دێموکرات هەیەتی و کۆماری ئیسلامی هەیەتی، جمهوری ئیسلامی ئێرانە.

ئێمە دەمێکە لەگەڵ حکوومەتێک رووبەڕووین کە پەیامی ئاشتی ئێمە، پەیامی ئیحساسی مەسئولییەتی ئێمە لەپێناو گەیشتن بە مافەکانمان بە تیرۆر و قەتڵوعام و ئیعدام جواب دەداتەوە. لە رابردووش کەسایەتی‌یەکانی ئێمە تیرۆر کراون، ڕێبەری حیزبی دێموکرات لە شوێنی موزاکرە لەگەڵ کۆماری ئیسلامی تیرۆر کراوە، دوکتور شەڕەفکەندی کە بە دوای حەلێکدا بوو تیرۆر کرا، دەیان کادری تێکۆشەری حیزبی دێموکرات لە ساڵانی رابردوو تا ئێستا تیرۆر کراون، بەڵام حیزبی دێموکرات هەرگیز تیرۆر بە تیرۆر وڵام نەداتەوە، حیزبی دێموکرات هەرگیز سەرەڕای هەمووی ئەو نەهامەتی‌یانەی کە کۆماری ئیسلامی بەسەریدا تەحمیل کردووە، پەنای بۆ خشوونەت نەبردووە. بۆیە تیرۆر، خشوونەت، لە ناوچەکەدا و لە دژی کوردی ئێران و لە دژی حیزبی دێموکرات و لە دژی بەرژەوەندییەکانی کورد بە گشتی بە بەژن و باڵای جمهوری ئیسلامی و داعش بڕاوە. کورد لە ماوەی کێشەی خۆی لەگەڵ داعش، کوردی ئێران بە تایبەت حیزبی دێموکرات بە درێژایی ٣٧ ساڵ کێشە لەگەڵ کۆماری ئیسلامی سەلماندیان و سابیتیان کرد ئێمە ئیحترامامان بۆ جاڕنامەکانی نێودەوڵەتی لە پەیوەندی لەگەڵ مافی مرۆڤدا هەیە، ئێمە سنووری قەتعی و جیدیمان داناوە لەگەڵ خشوونەت و تیرۆر.

کۆماری ئیسلامی لە سەردەمێکدا کە ناوچەکە لە شێوان دایە و جێ پێی خراپکاری کۆماری ئیسلامی لە ناوچەکە زۆر زەق و بەرچاوە و لە ئیدامەی ئەو کێشانە ئەو ناوچەیە بەرەو ئەوە دەچێ نەقشەی سیاسی داهاتووی بکێشرێتەوە و بێگومان روو لە کۆماری ئیسلامی دەکرێ، تێدەکۆشێ بەپێی بەرژەوەندیی خۆی هەروەک لە چەند ساڵی رابردوودا ستراتیژییەکەی ئەوە بووە نائەمنی و کێشە لە ناوچەکەدا دروست بکا بۆ ئەوی کە بە قەولی خۆی، بۆخۆی ئەمن بێ و لە ئیدامەی ئەو سیاسەتە بە شێوەیەکی زۆر راستەوخۆ حیزبی دێموکراتی کردە هەدەف. جیاواز لە هەمووی ئەوانە کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی دوای حزووری پێشمەرگەکانی دێموکرات لە ماوەی ساڵی رابردوو و ساڵانی پێشوو زۆر بە ئاشکرا و بە شێوازی جۆراوجۆر هەڕەشەیان لە تێکۆشەرانی کوردی ئێران کردووە و رووداوەکەی دۆینێ شەوێ دەقیقەن هەر جێبەجێ کردنی ئەو هەڕەشەیە لە لایەن کۆماری ئیسلامی‌یەوە.

بۆیە ئێمە بۆ جارێکی دیکە لێرە تەئکید دەکەینەوە کە باشترین شێوەکار و باشترین میکانیزم و باشترین خەبات بۆ رووبەڕوو بوونەوە لەگەڵ کۆماری ئیسلامی بۆ رووبەڕوو بوونەوە لەگەڵ سناریۆ ناڕوونەکانی داهاتوو لە ئایندەدا یەکریزی نێو ماڵی کوردییە تا ئەو جێیەی کە پەیوەندی بە رۆژهەڵاتی کوردستانەوە هەیە یەکریزی حیزبەکانی سیاسی‌یە و هیوادارین ئەهەمییەتی یەکریزی نێوماڵی کوردی لە باشووری کوردستانیش کە لە قۆناغێکی زۆر ئەستەم دایە رووبەڕووی کۆمەڵێک بژاردە لە داهاتوودا دەبێ بە قووەتی خۆی بچێتە پێشێ و بە ئیحساسی مەسئولییەتەوە جێبەجێ بێ.

بۆ جارێکی دیکە ئێمە لەگەڵ خەڵکی خۆمان لە رۆژهەڵاتی کوردستان پەیمان نوێ دەکەینەوە کە خەبات و تێکۆشانی ئێمە بەردەوام دەچێتە پێشێ. پیلانەکانی کۆماری ئیسلامی تیرۆری کۆماری ئیسلامی کە بەسەر حیزبی دێموکرات و تێکۆشەرانی کوردی ئێرانی‌دا تەحمیل کردووە و ساڵهای ساڵ درێژەی پێداوە هەرگیز تەئسیر لەسەر ئێمە دانانێ کە لە خەبات و تێکۆشانی خۆمان سڵ بکەینەوە. کۆماری ئیسلامی تێدەکۆشێ بە تێرۆر جەوێکی نائەمنی دروست بکا بەو جۆرە مەجالی جموجۆڵ و فەعالییەت و تێکۆشانی مەدەنی و ئارام لە نێوخۆی کوردستانی ئێران بشێوێنێ. کۆماری ئیسلامی دەیهەوێ میتۆد و شێوەی خۆی تەحمیل بکا لە هەموو مەیدانەکانی خەبات، شێواندن، تیرۆر، دروست کردنی نائەمنی، بۆ ئەوەی کە هەر ئەوە بکا بە حەل و حەلەکەش لای ئەو هەر ئەوەیە کە ئیدامەی بدا و حەلەکە لای ئێمە ئەوەیە کە ئەوە قەبووڵ ناکەین و خەبات و تێکۆشانی خۆمان بە شێوازی جۆراوجۆر ئیدامە دەدەین.

حیزبی دێموکرات لە ماوەی ژیانی سیاسیی خۆی‌دا تەحەمولی زۆر خەسارەت بووە، تەنانەت ڕەهبەرانیشی لەدست داوە بەڵام حیزبی دێموکرات حیزبێکە ریشەی لە نێو کۆمەڵانی خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستان هەیە. ئێمە ئەگە ڕێبەرانمان تیرۆر دەکرێن و هاوڕێیانمان تیرۆر دەکرێن و لە نێوخۆی وڵات هاوڕێیانمان شەهید دەبن بە دەیان و بە سەدان و بە هەزاران جێیان دەگرنەوە و هەر ئەوەیە و هەر ئەو نفووزە جەماوەرییە، ئەو ئیعتیبارەی حیزبی دێموکراتە لە نێوخۆی وڵات و لە ناوچەکە و لە ئاستی نێودەوڵەتی کە کۆماری ئیسلامی نیگەران کردووە و کۆماری ئیسلامی لە کار و فەعالییەتی خۆی دژی جووڵانەوەی کورد، حیزبی دێموکرات بە شێوازی جۆراوجۆر دەکا بە هەدەف. حیزبێک کە پشتئەستوورە بە کۆمەڵانی خەڵک، حیزبێک کە پشتئەستوورە بە رابردووی، حیزبێک کە لەپێناو ماف و بەرژەوەندییەکانی خەڵک لە نێوخۆی وڵات و کورد بەگشتی، تەنانەت ڕێبەرانیشی فیدا کردووە هەرگیز لەوانە ناسڵەمێتەوە و خەبات و تێکۆشانی، بە هیمەتی هەموو لایەکمان و بە بەشداری و چالاکیی خەڵک لە نێوخۆی وڵات بەردەوام دەچێتە پێشێ.

بۆ جارێکی دیکە پێمخۆشە لێرەوە سپاس و پێزانیی خۆمان بۆ سەرجەم خەڵکی تێکۆشەری کۆیە کە لە ماوەی شەوی رابردوو تا ئەورۆ بە شێوازی جۆراوجۆر لە پرسەی ئێمەدا بەشدارییان کردووە، بکەین.هەروەها زۆر سپاس بۆ لایەنە سیاسی‌یەکان بۆ کەسایەتی‌یەکانی باشووری کوردستان کە لە شەوی رابردوو تا ئێستا بەشداریی خۆیان لێرە بە پەیام ناردن، بە تەلەیفوون کردن، هاودەردی خۆیان لەگەڵ ئێمە دەربڕیوە و جێی خۆیەتی ئاماژە بەوە بکەم کە کاتێک ناخۆشییەکی ئاوا بۆ ئێمە لە هەرێمی کوردستان هاتۆتە پێشێ لە ماوەی چەند ساڵی رابردوو قەت هەستمان بە تەنیایی نەکردووە، هەمیشە خەڵکی باشووری کوردستان خەڵکی کوردستانی عێراق کە عیلاقات و پەیوەندییەکی خۆش و لەمێژینەیان لەگەڵ تێکۆشەرانی حیزبی دێموکرات بووە، لە رۆژانی ئاوادا لەگەڵمان بوونە. بیرۆکە و مێژووی تێکەڵاوی هاودەردی و هاوخەباتیی خەڵکی کوردستانی ئێران و کوردستانی عێراق لەو رۆژەوە دامەزرا کە لە کۆماری کوردستان تێکۆشەرانی کوردستانی عێراق تێیدا پێشمەرگە و ئەفسەر و ژنراڵ بوون؛ بناغەیەک کە ئاوا دامەزراوە و خەبات و تێکۆشانی حیزبی دێموکراتیش بەردەوام لەسەر ئەو ئەساسە چۆتە پێشێ و دەچێتە پێشێ، دڵنیام لە داهاتوودا هیوادارم ناخۆشی وامان نەیەتەوە پێشێ ئێمە پشت ئەستوور دەبین بە بەشداری و غەمخۆری ئێوە و دڵنیام بەشداری و غەمخۆری ئێوە بۆ پرسەکەی ئێمە و پشتیوانی و هاودەردی ئێوە خەڵکی باشووری کوردستان قووەتی قەلبێکی گەورەیە بۆ ئێمە.

بۆ جارێکی دیکە وێرای سەرەخۆشی لە بنەماڵەی پێشمەرگەکان لە پێشمەرگەکانی دێموکرات و ئاسایش جێی خۆیەتی لێرە سڵاو و ڕێز بنێرم بۆ هەمووی پێشمەرگەکانی کوردستان کە لە جبهەیەکی دوور و درێژ لە شەڕ لە دژی تیرۆریستانی داعش توانیویانە کوردستان بپارێزن و ئەوەی کە دۆینێ شەوێ لێرە رووی‌دا ئیقدامی تیرۆریستی کۆماری ئیسلامی لە دژی حیزبی دێموکرات دڵنیام لە ئیدامەی خەباتی ئێمە چۆن پێشمەرگەکانی کوردستان لە بەرەکانی شەڕ پاشەکشەیان بە داعش کردوە ئێمە تێکۆشەرانی دێموکرات و خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستان هەر ئەو چارەنووسە نسیبی کۆماری ئیسلامی دەکەین. بۆ جارێکی دیکەش زۆر سپاس بۆ هەموو لایەکتان.

درێژەی

یەڵدای خوێناویی دێموکرات، حیزبەکانی چوار پارچەی کوردستانی لە دەوری یەک کۆکردەوە

کە بە شێوازی ئاشتیخوازانە، مەدەنی و ڕێکاری سیاسی مافە نەتەوایەتییەکانی گەلی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان وەدیبێنێ.

کاک خالید عەزیزی لەو پێوەندییەدا ئاماژەی بە هەوڵەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە سەردەمی سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران لەگەڵ دەوڵەتی ناوەندی، بە تایبەت دەور و نەخشی دوکتور قاسملوو لەو پێوەندییەدا کرد و، گوتی : ئەگەر ئایەتوڵڵا خومەینی و ڕێبەرانی دیکەی کۆماری ئیسلامی وەڵامی پەیامی ئاشتی و چارەسەری سیاسیی دۆزی کورد لە ئێرانیان بدابایەوە، نە ئەو شەڕە هەڵدەگیرسا، نە ئەو هەمووە زیانە گیانی‌یە بەر دوولایەن دەکەوت؛ بەڵام ئەوان سیاسەتی ناکارامەی زەبر و زەنگیان هەڵبژارد و شەهید دوکتور قاسملوویان لەسەر مێزی وتووێژ تیرۆر کرد، بەوەش نەوەستان و دەیان کادر و پێشمەرگەی حیزبی دێموکراتیان لە باشووری کوردستان تیرۆر کرد.

سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە بەشێکی دیکەی قسەکانی‌دا گوتی کۆبوونەوەی پێش تەقینەوەکەش هەر بۆ ڕێزگرتن لە پەیامی ئاشتیخوازانەی دوکتور قاسملوو و بۆ ڕێزگرتن لە یاد و بیرەوەریی بەڕێزیان بوو.

کاک خالید عەزیزی لە تەوەرێکی دیکەی باسەکەی‌دا تیشکی خستە سەر سیاسەتی ناکارامەی تێرۆر و گوتی: ئەگەر کۆماری ئیسلامی بە مەبەستی وەستاندنی خەبات و تێکۆشانی حیزبی دێموکراتی کوردستان چەکی تێرۆر بەکار دێنێ، دەبێ باش بزانێ کە تێرۆر کۆڵمان پێ نادا و نامانوەستێنێ.

سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان پێداگری لەسەر ئەوە کرد کە پرسی نەتەوەیەک کە داوای مافەکانی خۆی دەکا، ئەو پرسە بە تێرۆر نە چارسەر دەکرێ و نە لەبار دەبرێ.

کاک خالید عەزیزی لە بەشی کۆتایی قسەکانی‌دا گوتی کۆبوونەوەی ئەمڕۆمان بۆ ئەوەیە یەکدەنگ بین لە مەحکومکردنی تێرۆر و هەموومان هەست بە بەرپرسایەتی بکەین لە پێوەندی لەگەڵ ئەمنیەتی هەرێمی کوردستان و ئەوە پەیامە بدەین بە دراوسێکانمان کە هەرێمی کوردستان بە دەرفەت دابنێن نەک هەڕەشە.

لە بڕگەیی سەرەکیی کۆبوونەوەکەش‌دا نوێنەرانی حیزبە سیاسی‌یەکانی بەشدار وێڕای دەربڕینی هاوخەمیی خۆیان و مەحکومکردنی پەلامارە تیرۆریستییەکی شەوی یەڵدا بۆ سەر حیزبی دێموکراتی کوردستان؛ راو بۆچوون و پێشنیاری خۆیان هێنایە بەر باس، ئەو حیزبانە وێڕای پێداگری لەسەر پێویستیی یەکڕیزیی ماڵی کورد و هاوپێوەندیی نیشتمانی داوایان لە ناوەندە بەرپرسیارە حکومییەکانی هەرێمی کوردستان کرد کە لەو ڕووداوە بکۆڵنەوە و لەگەڵ راگەیاندنی ئاکامەکەی لە پێناو پاراستنی ئەمنیەتی هێزە سیاسی‌یەکانی پارچەکانی دیکەی کوردستان تێبکۆشن.

لە بڕگەیەکی دیکەی بەرنامەکەدا کاک قادر وریا، ئەندامی دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لەسەر پەیامی هاوبەشی کۆبوونەوەکە قسەی کرد و، دوای وەرگرتنی راو سەرنج و پێشنیاری نوێنەرانی حیزبە سیاسی‌یەکان، بڕیارنامەی کۆتایی کۆبوونەوکە بە تێکڕای دەنگی بەشداران پەسند کرا.

دوابڕگەی ئەو کۆبوونەوەیە پرێس کۆنفڕانسێک بە بەشداریی میدیاکان بوو کە لەو بڕگەیەشدا کاک خالید عەزیزی، سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان وەڵامی پرسیاری میدیا و کاناڵەکانی راگەیاندنی دایەوە.

درێژەی

هاوخەمی دەربڕینی خەڵکی کوردستان لەگەڵ حیزبی دێموکراتی کوردستان

وەکوو هەواڵدەریی موکریان و ناوەندی دیموکراسی و مافی مرۆڤی کوردستان بە رووماڵکردنی کارەساتی شەوی یەڵدا، لەو بارەوە زانیارییان بڵاو کردەوە.

بە پێی هەواڵی گەیشتوو لە نێوخۆی وڵات و هەروەها کۆمیسیۆنی تەشکیلاتی حدک، هۆگران و خەمخۆرانی حیزب لە گەڕەکی دەوڵەتئاوای کرماشان، دڵسۆزان و دۆستانی حیزب نیشتەجێ لە شاری تاران و دەوروبەری تاران، ناوچەی چەرداوڵی ئیلام، مەهاباد، مەریوان، بۆکان، رەبەت، سقز، سنە، بیجار، جوانڕۆ، هەروەها کوردانی دانیشتوو لە شاری کەرەج بە نووسینی دروشم و نووسراوە لەسەر دیوارەکان، شەهید کردنی پۆلێک پێشمەرگەی حیزبی دێموکراتی کوردستانیان لە شەوی یەڵدا مەحکووم کرد و، پاڵپشتییان لە خەباتکارانی دێموکرات کرد.

کۆمیسیونی راگەیاندن و کۆمیسیۆنی تەشکیلاتی حیزبی دێموکراتی کوردستان وێڕای سپاس و پێزانین لە سەرجەم خەڵکی بە وەفای کوردستان و چالاکان و هەڵسووڕاوانی کوردپەرەوەی نێوخۆی ولات، هاوخەمیی دەربرینی ئەوان، بە سوکنایی‌بەخش دەزانێ و بەم بۆنەوە سپاسیان دەکات و، سەرکەوتنیان بۆ بە ئاوات دەخوازێ.

درێژەی

دەنگدانەوەی هێرشی تیرۆریستی شەوی یەڵدا لە میدیای جیهانی‌دا

ماوەیەکی کورت پاش هێرشی تێرۆریستی شەوی یەڵدا، هەواڵ، فیلم و وێنەی ئەو رووداوە لە جیهان‌دا بڵاو بۆوە. ئەوە پەیامێکی ئاشکرایە بۆ دەسەڵاتدارانی کۆماری ئیسلامی و گشت دیکتاتۆران کە ئەوان چیتر ناتوانن مرۆڤکوژییەکانیان لە چاوی خەڵکی جیهان بشارنەوە و بێ گومان رۆژێک دی کە دەبێ لە بەرامبەر هەموو ئەو کردەوانەیان دا وەڵامدەر بن.

دوای بەدواداچوونێکدا کە من و چەند هاوڕێی‌تر لە ئینتەرنێت کردمان بۆمان دەرکەوت کە هەواڵی کردەوە تێرۆریستی‌یەکەی بەر دەرگای قەڵای دێموکرات بە شێوەیەکی زۆر بەربڵاو لە میدیای جیهانیی‌دا دەنگی داوەتەوە. لیستی خوارەوە ناوی ئەو راگەیاندنانەیە کە رووماڵی هەواڵی ئەو رووداوەیان کردووە.

هەواڵنێری: رۆیتەرز، بی‌بی‌سی، دۆیچەڤێلێ، دەنگی ئەمریکا، سپوتنیک نیوز، تی‌تی (سەرچاوەی بەشی هەرەزۆری هەواڵنێرەکانی سوێد)، رووداو، کوردستان ٢٤

فەرانسە: لۆمۆند

سوێد: ئێس ڤێ تێ (تەلەفیزیۆنی فەرمیی سوێد)، ئافتۆنبلادێت، فۆلکبلادێت، هێلا گۆتلەند، ڤێستێربۆتتێنکوریرێن، کریشانستابلادێت، بلێکینگێ‌لێنس تیدنینگ، ئێستادس‌ئاللێهاندا، ئۆستراسمۆلەند، سمۆلەندس‌پۆستێن، کۆررێن، نیا لیدشۆپینگس‌تیدنینگ، نیهێتس‌سڤەرییێ، سیدسڤێنسکان

نۆروێژ: ربنێت، هاشتا تیدەنە، ن.ر.ک (تەلەفیزیۆنی فەرمیی نۆروێژ)، ڤەردێنس گانگ،

هیندوستان: بیزنێس ستاندارد، دی ئێن ئەی ئێندیا

وڵاتانی عەرەبی: سەباح، ئەلشەرقەلئەوسەت، میدل‌ئیست‌مۆنیتۆر، میدێل‌ئیست ئای

ماڵپەڕی کوردی: ئێ کورد دەیلی، ئارا نیوز

درێژەی

پەیامی سەرەخۆشی بە بۆنەی کۆچی دوایی کاک ناسر ئێرانپوور

نەک هەر وەکوو دۆستێکی زۆر نزیک بەڵکوو وەک کادرێکی خۆ تەرخانکردوو، ئەرکی گرتبووە ئەستۆ و لە بەرامبەر ئەو هێرشە ناڕەوایانەی شۆڤینیستەکان و نەیارانی دیکەی پرس و بزووتنەوەی نەتەوەیی دەیانکردە سەر حیزبی دیموکرات و ڕێکخراوە سیاسی‌یەکانی نێو بزووتنەوەی نەتەوەیی و ئازادیخوازی، پشت ئەستوور بە توانای فکری و تیئۆریکی خۆی وەدەست دەهات و بەرپەرچی دەدانەوە.

حیزبی دیموکراتی کوردستان، بەم بۆنەیەوە گەرمترین سەرەخۆشی و هاوخەمی پێشکەشی بنەماڵە بەڕێزەکەی و هەموو قەدرزانانی ئەو کەسایەتییە پڕ خزمەتە دەکا.

گیانی کاک ناسری خۆشەویست شاد و یادی بۆ هەمیشە بەڕێز بێ.

حیزبی دیموکراتی کوردستان
دەفتەری سیاسی
٥ی بەفرانباری ١٣٩٥

دریژەی

بەیاننامە لەبارەی: تەقینەوە تیرۆریستیەکەی شەوی ١ی بەفرانبار و پەیام و شوێنەوارەکانی

راست لە کاتی تەواوبوونی بەرنامەکەدا، بۆمبێک لە نزیک شوێنی بەڕێوەچوونی مەراسمەکە، لە پەنا فرۆشگەیەک و لە تەنیشت ڕێگای هاتوچۆی گشتیی هەرمۆتە – کەمپی «ئازادی» تەقێندرایەوە. کاتێک کۆمەڵێک لە پێشمەرگەکانی دێموکرات و پۆلیسەکانی بنکەی ئاسایش لەو نزیکانە، بۆ فریاکەوتن دەگەنە شوێنی ڕووداوەکە، بۆمبی دووهەمیش دەتەقێندرێتەوە و لە ئاکامدا دەسبەجێ ٦ کەس گیانیان لە دەست دەدەن. ٤ کەسیش بریندار دەبن کە یەکێک لە بریندارەکان دوازدە سەعات دواتر بە داخەوە گیانی لە دەست دا و بەم جۆرە ژمارەی شەهیدەکانی ئەم کردەوە تیرۆریستییە بووە ٧ کەس(٥ تێکۆشەری دێموکراتو دوو پۆلیسی ئاسایش).

نیشانەکان و زانیارییەکان دەری دەخەن کە ئامانج لەو تەقینەوەیە، کوشتنی ژمارەیەکی هەر چی زیاتر لە تێکۆشەران و بنەماڵەکانی دێموکرات بووە. بەو هۆیەشەوە کە نەیانتوانیوە بۆمبەکان بێننە نێو هۆڵی بەڕێوەچوونی ڕێوڕەسمەکە، نزیکترین شوێن لەو هەدەفەیان– کە خەڵک لە کاتی تەواو بوونی بەرنامەکەدا لێی کۆ دەبنەوە– هەڵ بژاردوە. حیزبی دێموکراتی کوردستان لە یەکەم ڕاگەیەندراودا بە مەبەستی هەرچی زووتر ئاگادار کردنی بیروڕای گشتی لەم ڕووداوە، تەنیا ڕوودانی تەقینەوەکە و ڕادەی زیان و قوربانیيە گیانیيەکانی بە ئاگاداریی هەموو لایەک گەیاند و قامکی تاوانبار کردنی بۆ لایەنێکی دیاریکراو، ڕانەداشت. بەڵام هەر لە یەکەم ساتەکانەوە، گومانمان نەبوو کە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران لە پشت ئەم پیلانە تێرۆریستیەوەیە. لێدوان و وتووێژ و ڕوونکردنەوەکانی دواتری بەرپرسانی حیزبی ئێمە لە پێوەندی لەگەڵ ئەم تەقینەوەیەدا، پێداگری بووە لەسەر ناساندنی کۆماری ئیسلامیی ئێران وەک سەرچاوەی ئەسلیی ئەنجامدانی ئەم تاوانە تێرۆریستیيە.

حیزبی دێموکراتی کوردستان لە تاوانبار کردنی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران بە ئەنجامدانی ئەم تەقینەوە تێرۆریستیيە، پشتی بە کۆمەڵێک بەڵگە و هۆ بەستوە. ئەم ڕێژیمە، هەر لە هەرێمی کوردستان لە دەیەی ٩٠ی زایینیدا، دەیان تاوانی تێرۆریستیی گەورەی لە دژی لایەنە سیاسیيەکان و تێکۆشەرانی کوردی ڕۆژهەڵاتی و بنەماڵەکانیان ئەنجام داوە کە سەدان قوربانیيان لێ کەوتووەتەوە. جگە لەم کارنامە ڕەشە کە کۆماری ئیسلامیی ئێران لە تیرۆری تێکۆشەرانی سیاسیی نەیاری ئەو ڕێژیمە لە هەرێمی کوردستاندا هەیەتی، لە مانگەکانی ڕابردوودا، فەرماندەرانی سوپای پاسداران بە ئاشکرا و بەردەوامی هەڕەشەیان کردوە کە لە نێوخۆی هەرێم و لە هەر جێیەک بە پێویستی بزانن، زەبر لە دێموکراتەکان و بنکە و بارەگاکانیان دەوەشێنن. لەمانەش گرنگتر ئەو زانیارییانەن کە کۆمیتەی ئەمنیەتی حیزبی دێموکراتی کوردستان لەم چەند ساڵەی دواییدا لە ڕەوتی پووچەڵکردنەوەی پیلانەکانی ئەو ڕێژیمە و لێکۆڵینەوە لە ڕاسپێردراو و دەستوپێوەندە ناردراوەکانی سەر بە دامودەزگا سیخوڕییەکانی کۆماری ئیسلامی بۆ نێو حیزبی ئێمە، کۆی کردوونەوە. بە گوێرەی زانیارییەکان، ئیتلاعات و سوپای پاسداران لەمێژە لە هەوڵی خرابکاری و ئەنجامدانی تەقینەوە و کردەوەی تێرۆریستیی دیکە لە نێو بنکە و دامەزراوەکانی حیزب و لە دژی بەرپرسان و تێکۆشەرانی حیزب دان. لەڕاستای چالاک کردنەوەی نیازە تێرۆریستیيەکانیان لە هەرێمی کوردستان و بە دژی حیزبی دێموکرات و لایەنە سیاسیيەکانی دیکەی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، پێوەندییان بە ژمارەیەک لە هاودەستانی خۆیان لە دەیەی ٩٠ی هەتاویدا گرتووەتەوە و داوایان لێ کردوون بۆ ئەم مەبەستە هاوکارییان بکەن. ئەوەش کە هەر لە دوو ساڵی ڕابردوودا چەند پیلانی تێرۆریستی لە دژی بنکەکان و بەرپرسانی ژمارەیەک ڕێکخراوی سیاسیی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لەنێو هەرێمی کوردستاندا، پووچەڵ کراونەوە و عامیلانیان گەڕاونەوە باوەشی دەزگا سیخوڕییەکانی ڕێژیمی ئێران ، ڕاستیی ئەم قسانە دەسەلمێنن. ئەو بەڵگە و نیشانە و زانیارییانەش کە لە پێوەندی لەگەڵ تەقینەوەی «شەوی یەڵدا»دا بە دەست حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە هەن و جارێ خەریکی بە دواداچوون و لێکۆڵینەوەی زیاتر لەسەریانین، ڕۆژبەڕۆژ زیاتر دڵنیامان دەکەن کە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران ئەم تاوانە تیرۆریستیيەی ئەنجام داوە.

حیزبی دێموکراتی کوردستان، لە هەموو ئەو لایەنانەی بەردەنگی ئەم بەیاننامەن، داوا دەکا تەقینەوەی تێرۆریستی لە دژی حیزبی دێموکراتی کوردستان وەک زەنگێکی مەترسی و وەک سەرەتایەکی بە کردەوە لە دەستپێکردنەوەی پیلانە تێرۆریستیيەکانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران لە هەرێمی کوردستاندا، چاو لێ بکەن. هەرێمی کوردستان، بە هۆی ئەو تاوانانەی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران لە دەیەی ٩٠ی زایینی لە دژی لایەنە سیاسیيەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان تێیدا ئەنجام دا، زیانێکی زۆر بە ئیعتیبارە سیاسی و ئەمنیەتیيەکەی گەیشت. هەروا کە برایەتیی گەلی کورد لە دوو بەشی ڕۆژهەڵات و باشووری کوردستانیش لە ژێر کاریگەریی ئەو کارەساتانەی لە هەرێمی کوردستان بە سەر تێکۆشەرانی کوردی ڕۆژهەڵات هاتن، زیانی گەورەی دیت. چالاکبوونەوەی تێرۆریزمی کۆماری ئیسلامی، هەموو ئەو لایەنانەی بەر دەنگی ئەم بەیاننامەیەن بەرەوڕووی کۆمەڵێک ئەرک دەکاتەوە. گرنگترینی ئەم ئەرکانە بریتین لە:

– دەنگهەڵبڕین و مەحکوومکردنی ڕاشکاوانەی دەستدرێژیی سوپایی و کردەوەی تێرۆریستی لە لایەن کۆماری ئیسلامیيەوە،

– چاوەدێریی بنکە و دامەزراوە جۆراوجۆرەکانی ئەو ڕێژیمە لە هەرێمی کوردستان و هاتوچۆی کاربەدەستان و دەستوپێوەندەکانی ڕێژیمی ئێران،

– هەست کردن بە بەرپرسیارەتی لە ئاست ئەمنیەتی تێکۆشەران و بنکە و کەمپەکانی ڕێکخراوە سیاسیيەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان و،

– پشتیوانی و هاودەنگی لەگەڵ حیزب و ڕێکخراوە سیاسیيەکانی ڕۆژهەڵات و تێکۆشەرانی ئەو بەشەی کوردستان کە لە هەرێمی کوردستانن لە دژایەتی لەگەڵ هەڕەشە و تاوانی تێرۆریستیدا.

حیزبی دێموکراتی کوردستان، وەبیر هێز و لایەنە سیاسیيە ڕۆژهەڵاتیيەکانیشی دێنێتەوە کە ئەگەر زۆر فاکتەری سیاسی و خەباتگێڕانەی گرنگی دیکەش هەتا ئێستا بە داخەوە نەبوون بە هۆو پاڵنەری یەکگرتن و هاوکاریی بەرین و درێژخایەن لە نێوانیاندا، حەق وایە هەڕەشە و نیاز و بەرنامە تێرۆریستیيەکانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بۆ زەبر وەشاندن لەوان لە هەرێمی کوردستاندا، ببێ بە هاندەرێک بۆ هەڵدانەوەی لاپەرەیەکی نوێ لە پێوەندییەکانیان و بکرێتە سەرەتایەک بۆ یەکگرتن و هاوکاری و خەباتی هاوبەش لە بواری جۆراوجۆردا.

ئێمە جارێکی دیکە سەرنجی دەوڵەتان و هێز و لایەنە سیاسیيەکانی ناوچە و جیهان بۆ لای ئەم ڕاستیيە ڕادەکێشین کە حوزووری ڕێژیمی ئێران لە عێراق، سووریە، لوبنان، یەمەن و شوێنەکانی دیکەی ناوچە، نەک بۆ بەشداری لە شەڕی جیهانیی دژ بە تێرۆریزم، بەڵکوو بۆ پشتیوانی لە هاوپەیمانە ئیدئۆلۆژیکەکانی خۆی و زاڵکردنی هێژمۆنیی سیاسی، ئەمنیەتی و سوپایی کۆماری ئیسلامی لە ناوچەکە دایە. ئامانج و نیازی حوزووری ئەم ڕێژیمە لە نێو ڕووداوەکانی ناوچەدا نەک لە ڕاستای پێکەوەژیانی بە ئاشتیی وڵاتان و نەتەوەو ئایینە جیاوازەکانی ناوچە، بەڵکوو بۆ داکۆکی و پشتیوانیی بەشێکی دیاریکراویانە و دەیەوێ بە هەر نرخێک بووە هاوپەیمانەکانی خۆی بە سەر ئەوانی دیکە زاڵ بکا. ئەم حوزوورە ناوچەییە کە بە ڕواڵەت بەشدارییە لە شەڕی جیهانی بە دژی تێرۆریزم و توندڕەویی ئایینی، هیچی لە ماهییەتی ئەو ڕێژیمە کە پەنابردنە بۆ تێرۆریزم و پیلان و سەرکوت لە دژی نەیارەکانی، نەگۆڕیوە و لە هەر شوێنێک و هەر کاتێک بە پێویستی زانیبێ، سوودی لێوەرگرتوە.

حیزبی دێموکراتی کوردستان بە دەرفەتی دەزانێ، لە ڕێگای ئەم بەیاننامەیەوە سپاس و پێزانینی گەرمی خۆی بەرامبەر ئەو هاوخەمی و هاوپێوەندییە بەرینە ڕابگەیەنێ کە دوابەدوای تەقینەوەی تیرۆریستی لە بارەگای دەفتەری سیاسیی حیزب لە نزیک شاری کۆیە و لە ڕۆژانی دواتردا خۆی نواند. سەرۆکایەتیی هەرێم، حکوومەتی هەرێمی کوردستان، سەرۆکی پارلمان و فراکسیۆنە پارلمانیيەکان، زۆربەی حیزب و ڕێکخراوە سیاسیيەکانی هەموو بەشەکانی کوردستان، بە بڵاوکردنەوەی بەیاننامە و ڕاگەیاندنی هەڵوێستی ڕەسمی، وێڕای مەحکوومکردنی ئەم تاوانە گەورەیە، لەگەڵ حیزبی دێموکراتی کوردستان و بنەماڵەی شەهیدەکان، هاوخەمیان کرد. ژمارەیەکی زۆر لە کەسایەتیيەکان، کاربەدەستانی حیزبی و حکوومی، نوێنەرانی چین و توێژە جۆراوجۆرەکان لە هەرێمی کوردستان، لە بەخاکسپاردنی شەهیدەکان یا لە ڕێوڕەسمی پرسە و سەرەخۆشی لە بنکەی دەفتەری سیاسیی حیزبدا بەشدار بوون. خەڵکی شاری کۆیە بە هاتن بۆ نەخۆشخانەکان بە مەبەستی خوێن بەخشین بە بریندارەکان و سەردان بۆ بنکەو کەمپەکانی حیزب و ئامادەیی دەربڕین بۆ هەر جۆرە هاوکارییەکی پێویست، جارێکی دیکە جوانترین نموونەی دڵسۆزییان بەرامبەر حیزبی دێموکرات نواندەوە. جێگای خۆیەتی سپاسی بەرپرسان و کاربەدەستانی ئاسایش و دەزگا حکوومی و ئیدارییەکانی کۆیە بکەین کە بە مەبەستی فریاکەوتن و هاوکاری و لێکۆڵینەوە لە ڕووداوەکە، لە یەکەم ساتەکانی دوای ڕووداوەکە، خۆیان گەیاندە بنکەی دەفتەری سیاسیی حیزب. هیوادارین لێکۆڵینەوەو بە دواداچوونی دەزگا ئەمنییە پێوەندیدارەکان هەرچی زووتر بگاتە ئاکامو بیروڕای گشتیی لێ ئاگادار بکرێتەوە. ئەوەندەش کە دەگەڕێتەوە سەر هاوخەمیی دێموکراتەکان لەگەڵ یەکتر لەم ڕووداوەدا، وەک زۆر بۆنەی دیکە کە ڕووداوی ناخۆش بۆ دێموکراتەکان دێتە پێش، جارێکی دیکە سێبەری هاودڵی و هاوسەنگەربوون و هاوڕێيەتی باڵی بە سەربنکە و ماڵەکانی دێموکراتدا کێشا.

تاوانی تێرۆریستیی کۆماری ئیسلامی لە دژی حیزبی دێموکراتی کوردستان، هەم لە نێوخۆی ڕۆژهەڵات و هەم لە نێو کوردەکان و ئێرانیيەکانی دەرەوەی وڵات، شەپۆلێکی بەرین لە هاوخەمی و هاوپێوەندی لەگەڵ حیزبی ئێمە وەڕێ خستوە. دڵسۆزان و هۆگرانی حیزب لە نێوخۆ لە ڕێگای جۆراوجۆرەوە پێوەندییان بە بەرپرسان و تێکۆشەرانی حیزبەوە گرتوە، ئەو تاوانە دڕندانەیان مەحکووم کردوە و هاوخەمی و پشتیوانیی خۆیان بە حیزبی دێموکراتی کوردستان ڕاگەیاندوە. لە دەرەوەی وڵاتیش، جینایەتی تازەی کۆماری ئیسلامی بووە بە هۆی تووڕەیی کوردەکان و کۆڕ و کۆمەڵی سیاسیی ئێرانی. هیوادارین ئازادیخوازانی کورد و ئێرانی لە دەرەوەی وڵات ئەم تاوانە گەورەیەی ڕێژیمی ئێران بکەنە هەوێنی چالاکیی سیاسی جۆراوجۆر بۆ لەقاودان و مەحکوومکردنی کۆماری ئیسلامی. هەر لێرەشدا بە پێویستی دەزانین ڕێز و پێزانینی خۆمان بۆ ئەو بەشە لە میدیاکان ڕابگەیەنین کە بایەخی پێویستیان بەم ڕووداوەدا و بە هاتن بۆ شوێنی ڕووداوەکە و وەرگرتنی لێدوان و ڕوونکردنەوە لە بەرپرسانی حیزبی دێموکراتی کوردستان، تیشکیان خستە سەر ئەو هێرشە تێرۆریستیيە و بیروڕای گشتییان لە لایەنە جۆراوجۆرەکانی ڕووداوەکە ئاگادار کردەوە.

ئێمە جارێکی دیکە یادی شەهیدانی ئەو تەقینەوە تێرۆریستیيە بەرز ڕادەگرین و سەرەخۆشی لە بنەماڵە دڵ بە خەمەکانیان و هاوسەنگەرانیان دەکەین. خەڵکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان و هۆگرانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە هەر شوێنێک، دڵنیا دەکەینەوە کە هەڕەشە و تاوانەکانی کۆماری ئیسلامیی ئێران، ئەم حیزبە لە درێژە دانی خەباتی ڕەوا و فرەڕەهەندی خۆی بە دژی کۆماری ئیسلامی، سارد ناکاتەوە. بە پێچەوانەوە، ئەم تاوانە و خوێنی تازەترین شەهیدەکانمان هەر لەو کاتەدا کە هانمان دەدا بۆ وریایی و پارێزگاریی زیاتر لە ڕێبەری و تێکۆشەران و بنکەکانی حیزب، لێبڕاوی و ئیرادەشمان بۆ خەباتی زیاتر لە نێوخۆ و دەرەوەی کوردستان ، بە گوڕتر دەکا.

سڵاو بۆ گیانی پاکی شەهیدانی ١ی بەفرانبار(یەلدای خوێناوی)،

سڵاو لە هاوپێوەندیی دۆستان و دڵسۆزان لەگەڵ حیزبی دێموکراتی کوردستان،

ڕسوایی بۆ تێرۆریزم و ڕێژیمی تێرۆریستی کۆماری ئیسلامیی ئێران،

سەرکەوتن بۆ خەباتی ئازادیخوازنەی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان و هەموو بەشەکانی کوردستان.

حیزبی دێموکراتی کوردستان
دەفتەری سیاسی
٤ی بەفرانباری ١٣٩٥
٢٤ی دیسامبری ٢٠١٦

بەیاننامەی کۆتایی کۆبوونەوەی هاوبەشی لایەنە سیاسیيەکانی کوردستان

یەکدەنگ و یەکگرتوو کردەوەی تیرۆریستی مەحکووم دەکەین

ئێمە نوێنەرانی نزیک بە ٣٠ حیزب و ڕێکخراوی سیاسیی بەشە جۆراوجۆرەکانی کوردستان ئەمڕۆ یەکشەممە، ٢٥ی دیسەمبری ٢٠١٦ بە یەکەوە لە شوێنی تەقینەوە تیرۆریستیيەکەی شەوی ١ی بەفرانباری ئەمساڵ(٢١ی دیسەمبری ٢٠١٦) لە قەڵای دێموکرات(بارەگای سەرەکیی حیزبی دێموکراتی کوردستان) لە نزیک شاری کۆیە، کۆ بووینەوە.

ئەو تاوانە تیرۆریستيیە کە شەهید بوونی ٥ پێشمەرگەی دێموکرات و دوو پۆلیسی ئاسایش و بریندار‌بوونی ژمارەیەکی دیکەی لێ کەوتەوە، بەشدارانی مەراسمێکی کردبوو بە ئامانج کە بە بۆنەی ٨٦ ساڵەی لەدایکبوونی د. قاسملووی شەهید پێک هاتبوو. ئاشکرایە ئەگەر تیرۆریستان بیانتوانیبا بۆمبەکانیان بگەیەننە نێو شوێنی مەراسمەکە بە دڵنیاییەوە کارەساتێکی زۆر گەورەتریان دەخوڵقاند.

هەر یەک لە ئێمە حیزب و لایەنە سیاسیيەکانی بەشدار لەم کۆبوونەوەیە، پێشتر جیا جیا ئەم تاوانەمان بە توندی مەحکووم کردوە و هاوخەمیی خۆمان لەگەڵ بنەماڵەی قوربانیيەکان و حیزبی دێموکراتی کوردستان ڕاگەیاندوە. ئەمڕۆش هەموومان یەکدەنگ و بە یەکەوە بۆ جارێکی دیکە ئەم کردەوە تیرۆریستیيە مەحکووم دەکەینەوە و لەگەڵ بنەماڵەی قوربانیان، دێموکراتەکان ولایەنە سیاسیيەکانی ڕۆژهەلات، هاوخەمیی خۆمان دووپات دەکەینەوە.

ئەمە یەکەم جار نیە دەستی ڕەشی تیرۆر، لە هەرێمی کوردستان گیانی تێکۆشەرانی کوردی ڕۆژهەڵات دەستێنێ. لە نەوەدەکانی سەدەی ٢٠دا بە داخەوە سەدان کادر و پێشمەرگە و ئەندام و لایەنگری حیزبەکانی ڕۆژهەڵات و بنەماڵەکانیان لە باشووری کوردستان بوون بە قوربانیی پیلانە تیرۆریستیيەکانی کۆماری ئیسلامیی ئێران. هەر لەم یەک دوو ساڵەی دواییشدا چەند پیلانی تیرۆریستی لە دژی بنکەکان و تێکۆشەرانی ژمارەیەک لەو حیزبانە پووچەڵ کراونەوە کە لە کاتی خۆیدا لە ڕێگای ڕاگەیەنە گشتیيەکانەوە هەواڵەکەیان بڵاو بۆوە.

ئێمە نیگەرانین کە تاوانی تیرۆریستیی شەوی ١ی بەفرانبار و پیلانە پووچەڵ بۆوەکانی پێشتر، سەرەتایەک بێ بۆ ئەوەی جارێکی دیکە هەرێمی کوردستان ببێتەوە بە مەیدانی پیلان و هەڕەشە و کردەوەی تیرۆریستیی لە دژی لایەنە سیاسیيە خەباتکارەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان. لە کاتێکدا نەتەوەکەمان لە باشوور و خۆراوای کوردستان لەگەڵ تیرۆریزم لە شەڕێکی بەرین دایە و قوربانیی گەورە پێشکەش دەکا و، هەر لەم سۆنگەیەشەوە ڕێز و ئیعتیبارێکی جیهانی وەدەست هێناوە، چۆن دەتوانین ڕێگە بدەین ڕۆڵەکانی بەشێکی دیکەی کوردستان لەسەر خاکی هەرێم ببن بە ئامانجی تیرۆر؟ هەر دەوڵەت و لایەنێک لە ژێر هەر ناوێکدا دەست بۆ تیرۆر و ڕەشەکوژی ببا، مەحکوومە. هەر بۆیە جگە لەوەی هەر یەک لە ئێمە لە سیاسەت و تێکۆشانی خۆماندا دژی دەوەستینەوە، بە ئەرکی حکوومەتی هەرێم و سەرجەم دەزگا پێوەندیدارەکانیشی دەزانین ڕێگر بێت لە بەڕێوەچوونی هەرەشە و پیلانی تیرۆریستی لە دژی لایەنە سیاسیيەکانی پارچەکانی دیکەی کوردستان کە لە هەرێمی کوردستان، گیرساونەوە. هەروەها سەرنجی هاوپەیمانەتیی نێودەوڵەتی دژی تیرۆر بۆ لای تیرۆریزمی دەوڵەتی لە ناوچەکە بەرامبەر هێز و لایەنە خەباتکارەکانی بەشە جۆراوجۆرەکانی کوردستان ڕادەکێشین و پێویستی و گرنگیی بەربەرەکانی لەگەڵ ئەم جۆرە لە تیرۆریزمیان وەبیر دێنینەوە.

وێڕای مەحکوومکردنی شەڕ و لەشکرکێشی، تیرۆر و سەرکوت و تۆقاندن لە لایەن دەوڵەتانی ناوچە لە ڕووبەڕووبوونەوە لەگەڵ پرسی کورددا، بە قووڵی باوەڕمان بەوە هەیە کە خەباتی گەلی کورد و هێزە سیاسیيەکانی لە ڕۆژهەڵات و هەر پارچەیەکی دیکەی کوردستان، بە شەڕ و سەرکوت و تیرۆر لە نێو ناچێ. لە کاتێکدا لەسەر پشتیوانیمان لە خەباتی ڕەوای نەتەوەکەمان بۆ مافە ڕەواکانی لە هەموو بەشەکانی کوردستان پێ دادەگرینەوە، داوامان ئەوەیە سەرجەم لایەنە سیاسیيەکانی کوردستان و ڕۆڵەکانی نەتەوەکەمان لە نێوخۆی کوردستان و لە دەرەوەی وڵات، کەمپەین و چالاکیی هاوبەش لە دژایەتی لەگەڵ سیاسەت و بەرنامە و پیلانی تیرۆریستیدا وەڕێ بخەن.

کۆبوونەوەی هاوبەشی نزیکەی ٣٠حیزب و لایەنی سیاسیی هەر چوار بەشی کوردستان

٢٠١٦/١٢/٢٥

لیستی لایەنەکانی بەشدار لە کۆبوونەوەی هاوبەشی
حیزبە کوردستانییەکانی هەر چوار بەشی کوردستان
بۆ مەحکوومکردنی کردەوەی تیرۆریستی
٢٥ی دیسامبری٢٠١٦ – کۆیە

ناوەکان بە پێی تەرتیبی ئەلفوبێ:

بزووتنەوەی دێموکراتیکی گەلی کوردستان
بزووتنەوەی ڕزگاریی دێموکراتی کوردستان
پارتی پێشکەوتنخوازی کورد لە سووریە
پارتی دێموکراتی نیشتمانیی کورد لە سووریە
پارتی دێموکراتی کوردستان
پارتی دێموکراتیکی گەلان (هەدەپە)
پارتی کرێکاران و ڕەنجدەرانی کوردستان
پارتی ئازادی کوردستان
پارتی یەکیەتی دێموکرات (پەیەدە)
پارتی یەکیەتی دێموکراتی کورد لە سووریە
یەکیەتیی دێموکراتی کوردستان
حیزبی پێشکەوتنخوازی کوردی سووریە
حیزبی دێموکراتی کوردستان
حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران
حیزبی زەحمەتکێشانی کوردستان
حیزبی شیوعیی کوردستان
حیزبی یەکیەتیی کورد لە سووریە
ڕەوتی سوسیالیستی کۆمەڵە
سازمانی خەباتی کوردستانی ئێران
کۆما جڤاکێن کوردستان(کەجەکە)
کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستان
کۆمەڵەی شۆڕشگێری زەحمەتکێشانی کوردستان
کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان
یەکگرتووی ئیسلامیی کوردستان
یەکیەتیی نەتەوەیی دێموکراتیکی کوردستان
ئەنجوومەنی نیشتمانیی کورد لە سووریا (ئەنەکەسە)

راگەیەندراو لە بارەی تەقینەوەی تیرۆریستی لە یەکێک لە بنکەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بۆ ئاگاداریی رای گشتی

تەقینەوەی تیرۆریستی لە نزیک یەکێک لە بنکەکانی دەفتەری سیاسیی حیزب، شەهید و بریندار‌بوونی ژمارەیەک لە تێکۆشەرانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی لێ کەوتەوە.

ئەمشەو ٢٠ لەسەر ٢١ی دیسامبر(شەوی یەلدا)، دەوروبەری کاتژمێر١٠ی شەو لە کاتێک دا بەشدارانی رێورەسمی یادی لە دایکبوونی د. قاسملوو، بە دوای کۆتایی بەرنامەکە بۆ ماڵەکانیان دەگەڕانەوە، دوو تەقینەوەی بە دوای یەک لە نزیک پرسگەی بەر دەرکی قەڵای دیموکرات روویان دا. بە هۆی ئەم تەقینەوەیە بە داخەوە ٦ کەس شەهید و ٤ کەسیش بریندار بوون.

شەهیدەکانی ئەم رووداوە بریتین لە:

عەلی قۆیتاسی، کادری حیزب، وەهاب میر خزری، کادری حیزب، سالار باقری، پێشمەرگەی حیزب، ئەرسەلان عەباس نیا، پێشمەرگەی حیزب، ناسر کەریمی، ئەندامی یەکیەتیی لاوانی دیموکرات، عەدنان عەبدوڵلا، مفەوەزی ئاسایش

بە هۆی ئەم رووداوەوە دوو پێشمەرگەی حیزب و هەر وەها دوو پۆلیسی ئاسایشیش بریندار بوون.

وێڕای مەحکوومکردنی ئەو کردەوە تیرۆریستییە و هەر وەها سەرەخۆشی و هاودەردیی قووڵمان لە گەڵ بنەماڵەی شەهیدانی ئەو رووداوە و هیوای هەر چی زووتر چاکبوونەوە بۆ بریندارەکان، رادەگەیەنین کە لێکۆڵینەوە لەسەر چۆنیەتیی رووداوەکە بەردەوامە و، ئاسایش و دەزگا پێوەندیدارەکان لە شوێنی رووداوەکە حوزووریان هەیە. زانیاریی زیاتر لە راگەیەندراوەکانی داهاتوو دا بە ئاگاداریی بیرورای گشتی دەگەیەنین.

دەفتەری سیاسیی حیزبی دیموکراتی کوردستان
شەوی٢٠ لە سەر ٢١ی دیسامبری ٢٠١٦
شەوی ۱ی بەفرانباری ١٣٩٥

شەپۆلی هاوخەمی دەربڕینی کەسایەتی و لایەنە سیاسی‌یەکان لەگەڵ حیزبی دێموکراتی کوردستان

دوابەداوی بڵاوبوونەوەی هەواڵی رووداوی تێرۆریستی بەردەم قەڵای دێموکرات و کوژران و بریندار کردنی چەند پێشمەرگەی حدک، شەپۆلێکی هاوخەمی و ئیدانە کردنی ئەو کردەوە تێرۆریستی‌یە وەڕێکەوت.

بەشێکی بەرچاو لە لایەنە سیاسی‌یەکانی کوردستان و کەسایەتی‌یە حقووقی‌یەکانی هەر چوار پارچەی کوردستان وێڕای سەرەخۆشی کردن و ئیدانەکردنی ئەو کردەوە تێرۆریستی‌یە، خوازیاری ئەوە بوون کە لە زووترین کاتدا بەدواچوونی بۆ بکرێ و بکەران و دەستوپێوەندییەکانی ئەو کردەوە بە رای گشتی بناسرێن و شەرمەزار بکرێن.

سەرۆکایەتیی هەریمی کوردستان بە دەرکردنی بڵاوکراوەیەک بە توندی تەقینەوەکەی شاری کۆیە و شەهیدبوونی چەند پێشمەرگەی حیزب و دوو کارمەندی ئاسایشی ئەو شارەی مەحکووم کرد و ناوەندە ئەمنی‌یەکانی هەرێمی کوردستانی ئەرکدار کرد کە ئەنجامدەرانی ئەو رووداوە رادەستی یاسا ببن و هەموو رێوشوێنێکیش بگرنە بەر بۆ ئەوەی چیتر رووداوی لەو چەشنە دووپات نەبێتەوە.

ئەنجومەنی وەزیرانی هەریمی کوردستان لە راگەیاندراوێکدا وێڕای ئیدانە کردنی هێرشی تێرۆریستی بۆ سەر بنکە و بارەگای حدک، بەڵێنی داوە کە هەموو هەوڵ و توانای خۆیان وەگەڕ دەخەن بۆ دۆزینەوەی ئەنجامدەرانی ئەو هێرشە تێرۆریستی‌یە.

هەروەها دەیان لایەنی سیاسی و رێکخراوەکانی کوردستان و دەرەوەی کوردستان بە هەڵویست گرتن و ناردنی نامە و برووسکەی تایبەت، خۆیان بە پاڵپشتی حیزبی دێموکرات زانی و، هەر چەشنە هێرش کردن و پەلاماری تێرۆریستی‌یان بۆ سەر حیزبی دێموکراتی کوردستان مەحکووم کردووە.

هەروەها یەکیەتیی پاڕلمانتارانی کوردستان بە هەڵویست گرتن و ناردنی برووسکەیەک رایگەیاند: «ئێمە لە یەکیەتیی پاڕلمانتارانی کوردستان بە توندی ئەو دەستە مرۆڤکوژە ریسوا و شەرمەزار دەکەین کە خوێنی مرۆڤی کورد حەڵاڵ دەکا و ئارامی شارەکانی کوردستان تێکدەدات و هاووڵاتیانی رۆژهەڵاتی کوردستان لە هەریمی کوردستان بە دوای پەناگەیەک دەگەڕێن بۆ چالاکیی سیاسی و فەرهەنگیی خۆیان لە چوارچێوەی یاساکانی هەرێمی کوردستان و پێویستە دامودەزگاکانی حکوومەتی هەریم ڕێوشوێنی توندوتۆڵ بگرنە بەر بۆ ئاشکرا کردنی ئەنجامدەرانی ئەو تاوانە تێرۆریستییە و پاراستنی سەروماڵی هاووڵاتیان».

لە درێژەی ئیدانەکردنی کردەوەی نامرۆڤانەی شەوی یەلدای قەڵای دیموکرات، دوکتور فواد مەعسووم سەرۆککۆماری عێراق لە نامەیەک کە تۆری میدیایی «رووداو» بڵاوی کردۆتەوە، وێڕای ئیدانە کردنی تەقینەوەکەی کۆیە و شەهیدکرانی چەند پێشمەرگە داوای کردووە کە لە لایەنە ئەمنی‌یەکان لێکۆڵینەوەی باشتریان هەبێ بۆ دۆزینەوەی تاوانبارانی ئەو تاوانە تێرۆریستی‌یە.

ئەو رێکخراو و کەسایەتی‌یانەی دیکەش کە هێرشە تێرۆریستیەکەی شەوی یەلدایان ئیدانە کردووە بریتین لە:

کۆمەڵە – رێکخراوی کوردستانیی حیزبی کومونیستی ئێران
کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستان
کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران
حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران
سازمانی خەباتی کوردستانی ئێران
مەکتەبی سیاسی پارتی دێموکراتی کوردستان
مەکتەبی سیاسی یەکیەتیی نیشتمانیی کوردستان
بزووتنەوەی گۆڕان
تەڤگەری ئازادی کۆمەڵگای کوردستان
پارتی سوسیالیستی کوردستان (باکووری کوردستان)
پارتی کرێکاران و رەنجدەرانی کوردستان
یەکگرتووی ئیسلامیی کوردستان –مەکتەبی ئەمینداری گشتیی
یەکیەتی ئافرەتانی کوردستان ئەنجومەنی قەزای کۆیە
حیزبی شیوعی کوردستان
رێکخراوەکانی ژنان لە قەزای کۆیە
حیزبی یەکیەتیی کورد لە سووریە
پارتی دێموکراتی کوردستان، ئەنجومەنی سەرکردایەتی پارێزگای سلێمانی لقی٢١
حیزبی زەحمەتکێشانی کوردستان
بەرەی دێموکراسیی گەل
تۆری هەماهەنگی رێکخراوەکان بۆ بەرژەوەندی گشتیی
مەکتەبی سیاسی بزووتنەوەی دێموکراتی گەلی کوردستان
فیدراسیۆنی کۆمەڵەو رێکخراوەکانی عێراق و کوردستان
یەکیەتیی لاوانی کوردستان
تەڤگەری لاوانی کورد قامیشلوو
بەرەی دێموکراتی مەدەنیی ئەحواز
رەوتی سوسیالیستی کۆمەڵە
سەرکردایەتی یەکییتی دێموکراتی کوردستان
پارتی لیبراڵ دیمۆکراتی کوردستان
پێوەندییە گشتی‌یەکانی رێکخراوی فیداییانی خەڵکی ئێران
کومیتەی ناوەندی رێکخراوی یەکییتی فیداییانی خەڵکی ئێران
ئەنجومەنی سەرکردایەتی پارتی سەربەستیی کوردستان
بەرەی دێموکراتیکی ئێران
فراکسیۆنی پارتی دێموکراتی کوردستان لە پەرلمانی کوردستان
سەرکردایەتیی حیزبی ئازادیی کوردستان_قامیشلو
مەکتەبی سیاسیی حیزبی جمهوری کوردستانی
دەفتەری سیاسیی رێکخراویی چالاکانی ئەهلی سوننەتی ئێران
رێکخراوی موجاهیدینی خەڵکی ئێران
کۆمەڵێک لە پارلمانتارانی کورد لە پاڕلمانی کوردستان و پاڕلمانی عێراق
بەرەی دێموکراتیکی ئێران
پژاک
کومیتەی ناوەندی رێکخراوی یاری کورد
نوێنەرایەتی پەیەدە لە هەرێمی کوردستان
سکرتێری حیزبی بەیت نەهرەین لە هەرێمی کوردستان
نوێنەری هاوپەیمانیی دیموکراتی نیشتمانی کورد لە سووریە
الهيئة القيادية لحزب آزادي الكوردستاني
المكتب السياسي للحزب الجمهوري الكوردستاني
کومیتەی ناوەندیی رێکخراوی خەباتی شۆڕشگێڕی کوردستان
شورای هەماهەنگی/ بزووتنەوەی کۆماریخوازانی رۆژهەلاتی کوردستان
رێکخراوی مافی مرۆڤی کوردستان
مەڵبەندی هونەری مامڵێ
فیدراسیۆنی رێکخراوە ناحکومیەکانی دەڤەری سۆران
مەکتە بی سیاسیی پارتی سەوزی کوردستان
سەرۆکی ئەنجومەنی باڵای کۆمەڵگەی مەدەنی لە کوردستان
دەستەی بەڕێوەبەریی رۆژهەڵات تایمز
شووڕای هاوکاری هێزە چەپ و کۆمۆنیستەکان
رێکخراوی خەباتی شۆڕشگێڕی کوردستان
کەسایەتی‌یەکان؛
دوکتور مەحموود عوسمان کەسایەتی سیاسی کورد
هونەرمەندی گەورەی کورد مامۆستا مەزهەر خالقی
سۆران رەمەزان علی سەرۆکی فیدراسۆنی کۆمەڵە و رێکخراوەکانی رێکخراوەکانی عیراق –کوردستان
عەزیز شێخانی، فینلەند
خەلیل عەباسی، ستۆکۆڵم
محەممەد نظری، زیندانیی رەجایی شاری کەرەج
هۆشیار زێباری، وەزیری دەرەوەی پێشووی عێڕاق
عەلی مێهرپەروەر
مەریوان وریا قانع، نووسەر و روناکبیر
ئەفسانە بایزیدی، هاجەر پیری و سۆهەیلا مینایی، زندانی کرمان
دوکتور ئازاد حیکمەت، ئاڵمان
مەلا حەسەن شیوەسەڵی
ئەحمەد رەئفەت، رۆژنامەنووسی ئێرانی

سەرۆکایەتیی هەرێمی کوردستان کردەوە تیرۆریستی‌یەکەی شاری کۆیە ئیدانە دەکات

ئێوارەی رۆژی سێشەممە ٢٠ی ١٢ی ٢٠١٦ لە ئەنجامی تەقینەوەی دوو بۆمبی چێندراو لە بەردەم دەفتەری سیاسیی حزبی دیموکراتی کوردستان لە شاری کۆیە ژمارەیەک پێشمەرگەی حزبی دیموکراتی کوردستان و کارمەندی ئاساییشی شاری کۆیە شەهید بوون و ژمارەیەکی دیکەیش بریندارن بوون.

وێڕای ئەوەی زۆر بە توندی ئیدانەی ئەو کردەوە تیرۆریستییە دەکەین سەرەخۆشی لە کەسوکاری شەهیدانی ئەو رووداوە دەکەین و هیوای چاکبوونەوە بۆ بریندارا‌ن دەخوازین. پێویستە دامودەزگە پەیوەندیدارەکان و ئاسایش بە زووترین کات ئەنجامدەرانی ئەو کارە تیرۆریستی‌یە بدۆزنەوە و رادەستی یاسا بکەن و هەموو رێوشوێنێکیش بگیرێتەبەر بۆ ئەوەی رووداوی هاوشێوە دووبارە نەبێتەوە.

ئامانجی تیرۆر دروستکردنی پشێوی و دڵەڕاوکێ لەنێو خەڵک و ناسەقامگیریی سیاسی‌یە و پێویستە بە هەوڵی هەموو لایەک رێگەی لێ بگیرێت و بنبڕ بکرێت.

سەرۆکایەتیی هەرێمی کوردستان
٢١ی ١٢ی ٢٠١٦

راگەیەندراوی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان بە بۆنەی تەقینەوە تیرۆریستی‌یەکانی شەوی یەلدا

راگەیەندراوی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان بە بۆنەی تەقینەوە تیرۆرستییەکانی شەوی یەلدا

بەداخەوە شەوی رابردوو ٢٠ لە سەر ٢١ی کانوونی یەکەم، لە کاتی رێوڕەسمی «شەوی یەڵدا»دا دوو هێرشی تیرۆریستی لە نزیک یەکێک لە بنکەکانی دەفتەری سیاسیی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە شاری کۆیە رووی دا و بووە هۆی شەهیدبوونی پێنج لە ئەندامانی ئەو حزبە و کادیرێکی ئاسایش، هەروەها ژمارەیەک برینداری لێ کەوتەووە.

وێڕای بە توندی مەحکوومکردنی ئەو هێرشە تیرۆریستیانە و ئەوانەی لە پشتییەوەن، سەرەخۆشی لە کەسوکاری شەهیدان دەکەین و هیوای زوو چاکبوونەوە بۆ بریندا‌ران دەخوازین.

دووپاتی دەکەینەوە کە هەموو هەوڵ و توانای خۆمان دەخەینە گەڕ بۆ ئەوەی ئەنجامدەرانی ئەم تاوانە تیرۆرستی‌یە بە سزای یاسایی خۆیان بگەن. بە ئەوانەیش کە لە پشتی ئەم تاوانە تیرۆرستییەوەن، رادەگەیەنین هەر هەوڵ و پیلانێکی نەخوازراو دژی گەل و نەتەوەکەمان بەدڵنیاییەوە رووبەڕووی شکست و پووچەڵکردنەووە دەبێتەوە.

ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ٢١ی کانونی یەکەمی ٢٠١٦

پەیامی هاوخەمیی د. یوسف محەمەد سادق سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان

بەڕێز: خالید عەزیزی سکرتێری حیزبی دێموکراتی کوردستان (حدک)
بەڕێزان: ئەندامانی دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکرات

بەداخ و نیگەرانی‌یەکی زۆرەوە، دوێنێ شەو لە کاتی بەڕێکردنی مەراسیمی یادی لەدایکبوونی شەهیدی سەرکردە د. عەبدولرەحمان قاسملو، لەلایەن ئەندامان و لایەنگرانی حیزبەکەتانەوە، نزیک بارەگای دەفتەری سیاسی حیزبی دیموکرات لە شاری کۆیە، دوو تەقینەوەی تیرۆرستی ڕوویدا، لەئەنجامدا پێنج کادیری حیزبەکەتان و دو کارمەندی ئاسایش شەهید بوون.

بەناوی خۆم و پەرلەمانی کوردستانەوە، پرسەو سەرەخۆشی لە جەنابتان و خانەوادەی شەهیدان و هەموو ئەندامان و لایەنگیرانی حیزبەکەتان دەکەم. هیوادارین لایەنە پەیوەندارەکان، بە زووترین کات لێکۆڵینەوە لە روداوەکە بکەن و ئەنجامدەرانی بۆ ڕای گشتی ئاشکرا بکەن. لای بەڕێزتان ئاشکرایە، لە مێژووی خەباتی سیاسی کورددا، هەمیشە دوژمنان، ویستوویانە لە ڕێگەی تیرۆر و ڕەشە کوژییەوە خەباتی ئازادیخوازانەی گەلەکەمان سەر کوت بکەن. بەڵام هەمیشە خەباتی رەوای کورد بۆ ئازادی، لە گەشەکردن و بەرفراواندا بوو.

نەمری و سەربەرزی بۆ شەهیدانی ڕێگای رزگاریی گەلەکەمان. نەفرەت لە تیرۆرستان.

د. یوسف محەمەد سادق سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان ٢٠١٦/١٢/٢١

ئەنترناسیونالی سۆسیالیست هێرشی تیرۆریستی دژی حیزبی دێموکراتی کورستان ئیدانە دەکات

رێکخراوی نێونەتەوەیی ئەنتێرناسیونالی سۆسیالیست لە پەیامێکدا کردەوە تێرۆریستی‌یەکەی شەوی یەڵدای مەحکووم کرد و لەگەڵ حیزب هاوخەمی دەربڕێ.

لە بەشێک لە پەیامەکە هاتووە: ئاگادارکراینەوە کە لە شەوی ٢٠ی دێسامبر لە کردەوەیەکی نامرۆڤانەدا حیزب دێموکراتی کوردستان دەبێتە ئامانجی تێرۆریستان و لە ئاکامدا پۆلێک پێشمەرگەی ئەو حیزبە کە ئەندامی ئەنتێرناسیونالی سۆسیالیستە دەبنە قوربانی و گیانیان لە دەست دەدەن، ئەو هێرشە لە کاتێک روو دەدا کە ئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستان خەریکی ڕێورەسمی رێزگرتن لە یادی لە دایکبوونی عەبدولرەحمان قاسملوو بوون کە لە ساڵی ١٩٨٩ لە ڤییەن تێرۆر کرا.

هەواڵەکان باس لەوە دەکەن لە کۆتایی ئەو رێورەسمەدا بە تەقاندنی دوو بۆمبی چێندراو، پۆلێک لە ئەندامانی ئەو حیزبە دەبنە قوربانیی ئەو کردەوە ترۆریستی‌یە.

ئەنتێرناسیونالی سۆسیالیست وێڕای سەرەخۆشی کردن لە حیزبی دێموکراتی کوردستان و بنەماڵەی قوربانیان، پشتیوانیی بەهێزی خۆی لە سەرجەم ئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستان دووپات دەکاتەوە.

ئەنترناسیونالی سۆسیالیست
٢١ی دسامبری ٢٠١٦

بەڕێوە چوونی کۆڕیادێک بۆ بەرز ڕاگرتنی یادی شەهیدانی شەوی یەڵدای خوێناوی دێموکرات لە وڵاتی دانمارک

کۆمیتەی دانمارکی حیزبی دێموکراتی کوردستان بۆ بەرز ڕاگرتنی یاد و ناوی شەهیدانی شەوی یەڵدای خوێناوی دێموکڕات، کۆڕیادێکی بە بەشداری ئەندامان و نوێنەرانی حیزب و ڕێکخراوە سیاسیەکانی چوار پارچەی کوردستان و کۆمەڵە کولتووریەکان و ئەندامان و لایەنگران و دۆستانی حیزب و ڕەوەندی کوردی لە وڵاتی دانمارک پێک هێنا.

سەرەتا پەیامی کۆمیتەی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە وڵاتی دانمارک، لە لایەن هاوڕێ خالید ڕەواندۆست بەرپرسی کۆمیتەوە خوێندرایەوە.

پاشان پەیامی یەکیەتییەکانی لاوان و ژنانی دێموکڕاتی کوردستان لە لایەن سیروان ئەقدەم ئەندامی یەکیەتیی لاوان خوێندرایەوە.

مەحکووم کردنی تەقینەوەکانی شەوی یەڵدا لە لایەن کوردانی دانیشتووی وڵاتی سویسەوە

لە بەردەم بارەگای نەتەوە یەکگرتوەکان لە وڵاتی سویس شاری ژنێڤ خۆپیشاندانێک بە بەشداری لایەنە سیاسیە کوردستانی و ئێرانی‌یەکان بۆ ڕیسوا کردنی تیرۆریزم بەڕێوەچوو.

لەو خۆپیشاندانەدا کە سەدان کەس لە ئەندام و دۆستانی حیزبی دێموکراتی کوردستان، نوێنەر و ئەندامانی حزب و ڕێکخراوە کوردستانی و ئێرانی‌یەکان و چەندین کەسایەتیی سیاسی بەشداریان تێیدا کرد، چەندین دروشم و پلاکارت بەرز کرانەوە، و دەیان دروشمی جۆراوجۆر دژ بە تێرۆریزمی نێودەوڵەتی ڕێژیمی ئیسلامیی ئێران گوترانەوە و دەیان لاپەرە لە بەیاننامەی مەحکووم

کردنی تێرۆر بە سەر ڕێبوارانی ئەو شەقام و گورەپانە و لەناو خەڵک دا بڵاوکرانەوە.

هەروەها چەندین پەیام و برووسکەی هاوخەمی لە لایەن هێز و لایەنە سیاسی و کەسایەتی‌یە دیارەکانەوە خوێندرانەوە.

ڕێپێوان و گردبوونەوەی کوردانی هەر چوار پارچەی کوردستان، لە بەردەم باڵوێزخانەی ئێران لە وڵاتی ئۆتریش

لەسەر بانگهێشتی حیزبی دێموکراتی کوردستان کۆمیتە ئۆتریش، ڕۆژی پێنجشەممە، ڕێکەوتی ٢٠١٦/١٢/٢٩ کاتژمێر ١ی دوانیوەڕۆ، بە بەشداری زۆربەی حیزب و ڕیکخراوە سیاسی‌یە کوردستانی‌یەکانی و کوردانی نیشتەجێ لەو وڵاتە، خۆپیشاندانێک بۆ ڕیزگرتن لەشەهیدانی شەوی یەڵدا و بۆ ڕیسوا کردنی کۆماری ئیسلامی ئێران، وەک تاوانباری سەرەکیی ئەو کردەوە ترۆریستی‌یە بەڕێوەچوو.

دەسپێکی بەرنامە بە سرودی نەتەوایەتی ئەی ڕەقیب دەستی پیکرد، پاشان لە لایەن هاوڕێ عەلی مازووچی پەیامی حیزب و ڕێکخراوە کوردستانی‌یەکان بە زمانی ئاڵمانی پێشکەش کرا.

دوابەدوای ئەو پەیامی حیزب و ڕیکخراوە

کوردییەکان بە زمانی کوردی لە لایەن محەممەدی فەقی عەلی خوێندرایەوە.

بەشێکی دیکەی بەرنامەکە دیاری کرابوو بۆ وتە و پەیامی نوێنەری حیزب و ڕێکخراوەکانی بەشداربوو.

بەڕێوەچوونی ئاکسیۆنێکی هێمنانە بۆ ڕیسوا کردنی کردەوە تیرۆریستی‌یەکەی شەوی یەڵدا – هولەند

ڕۆژی هەینی ڕێکەوتی ٢٠١٦/١٢/٣٠ کۆڕیادێک بۆ شەرمەزارکردنی تێرۆری شەوی یەڵدای خوێناویی و بەرز ڕاگرتنی یاد و ناوی شەهیدانی ئەو ڕووداوە بە ئامادەبوونی بەشێکی بەرچاو لە کوردانی نیشتەجێ لە شاری "«لاهە» پێکهێنرا.

لەو کۆڕیادەدا چەند وتەیەک بەو بۆنەوە لە لایەن بەڕێز مستەفا شەڵماشی ئەندامی دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان و بەرپرسی حیزبی دێموکرات لە دەرەوەی وڵات پێشکەش بەشداربووان کرا.

دوای وتەکانی بەڕێز مستەفا شەڵماشی و خوێندنەوەی پەیامی دەفتەری سیاسی و پەیامی

لایەنەکانی بەشداربوو، کۆڕیادەکە بە وتنەوەی دروشم بە دژی کۆماری ئیسلامی و نوێکردنەوەی پەیمان لەگەڵ ڕێبازی شەهیدان کۆتایی پێهات.

ڕێوڕەسمی بەرز راگرتنی یادی شەهیدانی یەڵدای دێموکرات و، مەحکوومکردنی پەلاماری تیرۆریستی– نۆروێژ

دوانیوەڕۆی ڕۆژی دووشەممە، ٢٠١٦/١٢/٢٦ی زایینی بەرانبەر بە ٧ی بەفرانباری ١٣٩٥ی هەتاوی، بۆ ڕێزگرتن لە شەهیدانی شەوی یەڵدای خوێناویی دێموکرات، لە نۆروێژ کۆڕیادێک پێکهات.

لەم کۆڕیادەدا ژمارەیەکی زۆر لە نوێنەرانی حیزب و ڕێکخراوە کوردستانی‌یەکان و کەسایەتی و کوردانی تاراوگە و ئەندامان و لایەنگرانی حیزبی دێموکراتی کوردستان بەشدار بوون .

بەیاننامەی دەفتەری سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە لایەن هاوڕێ «ڕزگار حەبیب زادە»، بەرپرسی کۆمیتەی نۆروێژی حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە، خوێندرایەوە.

پاشان هاوڕێ «کوێستان گادانی» بە نوێنەرایەتی کۆمیتەی دەرەوەی وڵاتی حیزبی دێموکراتی کوردستان چەند وتەیەکی بەو بۆنەوە پێشکەش کرد.

برگەیەکی دیکەی کۆڕیادەکە تەرخانکرابوو بۆ پێشکەشکردنی پەیام و بروسکەی حیزب و ڕێکخراوە کوردستانی‌یەکانی بەشداربوو .

لە بەشێکی دیکەی ڕێوڕەسمەکەدا پەیامی بنەماڵەی شەهیدانی شەوی یەڵدا، لە لایەن «محەممەد میرخزری»، کوڕی شەهید «وەهاب میرخزری» خوێندرایەوە.

پاشان لە لایەن یەکیەتی ژنانی دێموکراتی کوردستان لە نۆروێژ «مەحبووب ڕەحیمی» چەپکە گوڵی پێشکەش بە ڕوحی شەهیدانی شەوی یەڵدا کرد کە «محەممەد میرخزری» بە نوێنەرایەتیی بنەماڵە شەهیدەکان وەریگرت. پێویست بە ئاماژەکردنە نێوئاخنی کۆڕیادەکە، خوێندنەوەی چەند شیعر و پەخشانێک بەو بۆنەوە بوو کە لە لایەن بەڕێزان «سەلاح سوڵتانپەنا- مامۆستا پەیمان- عوسمان نۆباری- شکوفە قادرسووری»یەوە پێشکەش کران.

بەڕێوەچوونی کۆڕیاد و پرسەی شەهیدانی شەوی یەڵدای خوێناویی دێموکرات–سوئید

دوانیوەڕۆی ڕۆژی یەکشەممە، ڕێکەوتی ٢٠١٦/١٢/٢٥ی زایینی بەرانبەر بە ٦ی بەفرانباری ١٣٩٥ی هەتاویی، کۆڕیادێک بۆ ڕێزگرتن لە شەهیدانی شەوی یەڵدای خوێناویی دێموکرات، لە باکووری شاری ستۆکهۆڵم پێکهات.

لەم کۆڕیادەدا ژمارەیەکی زۆر لە نوێنەرانی حیزب و ڕێکخراوە کوردستانی‌یەکان و کەسایەتی و کوردانی تاراوگە و ئەندامان و لایەنگرانی حیزبی دیموکراتی کوردستان بەشدار بوون .

پەیامی سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان، سەرکۆماری عێراقی فیدراڵ و ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان خوێندرایەوە.

دواتر هاوڕێ کاک سەعید بیگزادە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی و بەرپرسی تەشکیلاتی دەرەوەی وڵاتی حدک وتارێکی پێشکەش کرد.

پاشان کۆڕیادەکە بە خوێندنەوەی پەیامی ئەم حیزب و ڕێکخراو و کەسایەتی‌یەبەشداربووەکان تا کاتژمێر ٥ی ئێواریِ درێژەی هەبوو.

شەکیلا قویتاسی کچی شەهید عەلی قویتاسی بەو بۆنەوە وتارێکی پێشکەش کرد.

لەو کۆڕیادەدا پەیامی تەشکیلاتی نهێنی هەردووک لایەنی دێموکرات لە ژورەوەی وڵات و هەروەها کۆمەڵێک لە ئاکادیمیستی کوردی نیشتەجێی نێوخۆی وڵات کە خوازیاری یەکگرتن و هاوکاری هێزە کوردستانی‌یەکان بەگشتی و دوو لایەنی حیزبی دێموکرات بە تایبەتی بوون، لە لایەن کاک بیژەنی قارەمانی‌یەوە خوێندرایەوە و، شێعرێک لە لایەن مامۆستا عوسمان ئیسماعیلی (ئاشق) پێشکەش کرا.

کۆتایی ئەم کۆڕیادە و ڕێزلێنانە لە سوئێد، سوپاس و پێزانینی حیزب لە ئاست بەشداری بەرینی خەڵک لەم کۆڕیادە دا و خوێندنەوەی بەیاننامەی کۆتایی کۆبوونەوەی ٣٠ حیزب و ڕێکخراوی سیاسی هەر چوار بەشی کوردستان لە بنکەی دەفتەری سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ئاست تەقینەوەی شەوی یەڵدای خوێناوی دێموکرات لە لایەن هاوڕێ حەمەرەسوول کەریمی ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێموکراتی کوردستان، بوو.

کۆڕی پرسە و سەرەخۆشی بە بۆنەی یەڵدای خوێناویی دێموکرات، لە وڵاتی ئاڵمان

کۆمیتەی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ئاڵمان ڕۆژی ٢٥-١٢-٢٠١٦ ی زایینی بۆ ڕێزلێنان لە شەهیدانی کردەوە تێرۆریستی‌یەکەی کۆماری ئیسلامی ئێران لە شەوی یەڵدای خوێناوی‌دا کۆڕێکی پرسە وهاوخەمی پێکهێنا.

لەو ڕێوڕەسمەدا، کە ژمارەیەکی بەرچاوی کوردانی دانیشتووی ئاڵمان لە هەر چوارپارچەی کوردستان تێیدا بەشداربوون، خالید حسن‌پوور ئەندامی ڕێبەری حیزب، وتارێکی پێشکەش کرد.

پاشان نوێنەرانی حیزب و ڕێکخراوەکانی بەشدار پەیامی هاودەردی و هاوخەمیی خۆیان بۆ بنەماڵەی شەهیدان و ڕێبوارانیان لە حیزبی دێموکراتی کوردستان پێشکەش کرد. نێوئاخنی بەرنامەکەش بریتی بوو لە پێشکەش کردنی چەندین پارچە شێعر و پەخشان و لە کۆتاییشدا پەیامی بنەماڵەی شەهید وەهاب میرخزری بە نوێنەرایەتی هەموو بنەماڵەی شەهیدانی یەڵدای خوێناوی پێشکەش کرا.

هەر لەو ڕێوڕەسمەش‌دا یادێک لە

ڕووناکبیرو کەسایەتی بەتوانای گەلەکەمان کاک ناسر ئیرانپوور کرا کە بەداخەوە ئەویش ڕۆژی ٢٤-١٢-٢٠١٦ دوای بەربەرەکانی‌یەکی زۆر دەگەل نەخوشی کۆچی‌دوایی کرد.

لە وڵاتی فینلاند کۆڕیادێک بۆ شەهیدانی یەڵدا بەڕێوەچوو

ڕۆژی یەکشەممە، ١ی ژانویەی ٢٠١٧، بۆ ئیدانەکردنی تیرۆری دەوڵەتیی کۆماری ئیسلامیی ئێران و ڕێزگرتن لە شەهیدانی دەستی ئەو تیرۆرە لە شەوی یەڵدا، لە وڵاتی فینلاند کۆڕێک بەڕێوەچوو.

کۆبوونەوەکە لە لایەن کۆمیتەی فینلاندی حیزبی دیموکراتی کوردستان و بە بەشداریی سەدان کەس لە کوردستانیانی نیشتەجێی ئەو وڵاتە، نوێنەرانی حیزب و لایەنە سیاسی‌یەکان و، ئەندامان و لایەنگرانی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە شاری تورکۆ بە سرودی نەتەوایەتیی ئەی ڕەقیب و خولەکێک بێدەنگیی بۆ ڕێز گرتن لە خەبات و تێکۆشانی شەهیدانی ڕێگای ڕزگاریی کوردستان، بە تایبەت شەهیدانی یەڵدای خوێناویی دەستی پێکرد.

لە سەرەتادا هاوڕێ کەریم ڕەسووڵی، بەرپرسی پێوەندی لەگەڵ لایەنە کوردستانیەکان لە کۆمیتەی فینلاند بە وەبیرهێنانەوەی وتەکانی دوکتور قاسملووی نەمر لە مەڕ درێژەدان بە خەبات و تێکۆشانی شەهیدەکانمان، بەخێرهاتنی ئامادەبوانی کرد. پاشان وتاری کۆمیتەی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە لایەن وەستا ڕەحمان، بەرپرسی کۆمیتەی فینلاند خوێندرایەوە.

لە درێژەی کۆڕەکەشدا ئەو لایەنەکانی بەشداربوو بە وتار، پەیام یان برووسکەی ماتەمینی، وێڕای مەحکووم کردنی تیرۆری دەوڵەتیی شەوی یەڵدا، هاوخەمیی خۆیان لە گەڵ حیزبی دیموکراتی کوردستان و بنەماڵەی شەهیدەکان دووپات کردەوە.

ئەم ئەدیب و خاوەن ڕایانەش بە

پێشکەش کردنی بابەت، وتار، پەخشان و شێعر بەشداری کۆڕەکە بوون:

فازڵ سوڵتان‌پەنا بە شێعری «دیمەنی تابلۆیەک»

نزار کوێستانی بە پەخشانە شێعرێک

عەبدوڵلا حاجی بە پێشکەش کردنی چەند کۆپلە شێعر

کۆتایی کۆڕیادی شەهیدانی شەوی یەڵدا تەرخان کرابوو بۆ وتارێک لە ژێر ناوی «دەوڵەت سەرچاوە و ماکەی تیرۆرە» کە لە لایەن عەزیز شێخانی پێشکەش کرا.

بەڕێوەچوونی خۆپیشاندانێک دژ بە کردەوە تیرۆریستی‌یەکەی شەوی یەڵدا – بریتانیا

بە مەبەستی ڕیسوا کردنی کردەوە تێرۆریستی‌یەکەی شەوی ١ی بەفرانبار، ڕۆژی شەممە ڕێکەوتی ٢٤ی دێسامبری ٢٠١٦ی زایینی، حیزبی دێموکراتی کوردستان لە وڵاتی بریتانیا خۆپیشاندان و ئاکسیۆنێکی بەربەرینیان لە بەردەم باڵوێزخانەی کۆماری ئیسلامی ڕێکخست.

لەو خۆپیشاندانەدا نوێنەری بەشێک لە حیزب و ڕێکخراوەکانی هەر چوار پارچەی کوردستان، کۆمەڵێکی زۆر لە ئەندام، دۆست و لایانگرانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە وڵاتی بریتانیا و دەیان کەس لە کوردانی خاوەن هەڵوێستی نیشتەجێی ئەو وڵاتە تێیدا بەشدار بوون.

پاشان کەیوان شێرزاد ئەندامی کومیتەی گشتی حیزب لە بریتانیا لە وتەیەکدا ڕیزی بەرنامەکان و مەبەستی خۆپیشاندانەکەی بۆ ئامادەبووان باس کرد.

بە دوای ئەوانە دا هاوڕێ یونس موکری، ئەندامی کومیتەی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە بریتانیا بڕیارنامەی خۆپیشاندەران کە لە پێنج خاڵ پێکهاتبوو بۆ بەشداران خوێندەوە.

جێگەی ئاماژەیە کە چەندین دەزگای ڕاگەیاندنی کوردی وبیانی ڕیپۆرتاژیان لەو خۆپیشاندانە ئامادە کرد.

بەڕێوەچوونی ڕێوڕەسمی کۆڕیاد و پرسەی شەهیدانی شەوی یەڵدای خوێناویی لە ڤانکۆڤێری کانادا

دوانیوەڕۆی ڕۆژی چوارشەممە ڕێکەوتی ٢٠١٦/١٢/٢٨ ی زایینی بەرانبەر بە ٩ی بەفرانباری ١٣٩٥ی هەتاوی، کۆڕیادێک بۆ بەرز ڕاگرتنی یادی شەهیدانی شەوی یەڵدای خوێناویی قەڵای دێموکرات، لە شاری ڤانکۆڤێری ڕۆژئاوای کانادا بەڕێوەچوو.

لەم کۆڕیادەدا ژمارەیەکی بەرچاو لە کوردستانیانی نیشتەجێی ڤانکۆڤێر و دەوروبەری ئەو شارە و هەروەها نوێنەرانی چەند حیزب و ڕێکخراوی کوردستانی بەشداریان تێدا کرد.

لەو کۆڕیادەدا بەیاننامەی دەفتەری سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە مەڕ پیلانە تێرۆریستییەکەی ڕێژیمی کۆماری ئیسلایمی ئێران لە لایەن ئەنوەر کەریمی بەرپرسی کومیتەی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ڕۆژئاوای کانادا خوێندرایەوە.

پێویستە بگوترێ ژمارەیەکی بەرچاو لە ئەندام و بەڕێوەبەرایەتی کومیتەی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران (حدکا) بەشداری ئەو کۆڕیادە بوون و هاوخەمیی خۆیان بۆ حیزبی دیموکراتی کوردستان و بنەماڵەی ئەو شەهیدانە ڕاگەیاند.

کۆبوونەوەی حیزبە کوردستانی‌یەکان لە پێوەندی لەگەڵ کردەوە تیرۆریستی‌یەکەی شەوی یەڵدای خوێناویی دێموکرات

(هەنگاوێکی بە کردەوە بۆ پێکهێنانی یەکریزی و هاوهەڵوێستی)

سمایل شەرەفی

هەر دوو رۆژ دوای تەقینەوە تیرۆریستی‌یەکەی شەوی یەڵدای بەردەم بنکەی سەرەکیی حیزبی دێموکراتی کوردستان، کە لە لایەن ڕێژیمی دژ بە کوردی کۆماری ئیسلامیی ئێرانەوە رووی دا، بە دەیان حیزب و ڕێکخراوی سیاسی لە هەر چوار پارچەی کوردستان لە دەوری یەک کۆبوونەوە. ئەم کۆبوونەوە کە راست لە شوێنی کۆبوونەوەکەی شەوی یەڵدا، لە بنکەی دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان و بە مەبەستی مەحکوومکردنی هێرشی تیرۆریستی بۆ سەر ئەم حیزبە بەڕێوەچوو، دەکرێ لە نەوعی خۆی‌دا بە کەم‌وێنە و، لە هەمانکات‌دا بە «مێژوویی» لە قەڵەم بدرێ.

لەگەڵ ئەوەیکە کورد بە گشتی و لایەنە سیاسی‌یەکانی بەتایبەتی بە بەردەوامی باس لە یەکگرتوویی و یەکریزی دەکەن، بەڵام بەداخەوە دەبێ دان بەو راستی‌یەدا بنێین کە ئەم میللەتە لە ئاستی بزووتنەوەی نەتەوەیی‌دا تا ئێستایش بە دەردی نایەکگرتوویی و ناتەبایی‌یەوە دەناڵێنێ.

تێنەگەیشتن لە بەرژەوەندیی هاوبەش، یان بە واتایەکی دیکە هاوئاهەنگ نەبوونی هێز و لایەنە سیاسی‌یەکان لە دروستکردنی بەرژەوەندیی هاوبەشی نەتەوەیی کە، بەشێکی پێوەندی بە ژێئۆپۆلیتیکی کوردستانەوە هەیە، هاوهەڵوێستی و یەکگرتوویی لە نێو میللەتی کورددا کردۆتە ئاوات و ئارەزوویەکی تا رادەیەک دوورەدەست. بۆیە هەر جۆرە هەمگەرایی و لێکنزیکبوونەوەیەکی نەتەوەیی لە هەر ئاستێکی کۆمەڵایەتی، کلتووری و سیاسی‌دا بێت، دڵخۆشکەر و هیوابەخش دێتە ئەژمار.

دەرک پێ‌کردن بە دروستکردنی کۆنتراکتێکی نەتەوەیی لەم چەند ساڵانەی دوایی‌دا، ناوەناوە هەرجارە و لە لایەن حیزب یان چەند حیزبێکەوە قسەی لەسەر کراوە و هەنگاوی بۆ هەڵگیراوە. ئامادەکاریی بۆ کۆنگرەی نەتەوەیی کە چوار ساڵ پیش ئێستا لە شاری هەولێر دەستی پێکرد و بەداخەوە بە نیوەچڵی و بە هۆکاری «ناتەبایی» چالاکی‌یەکانی راوەستێندرا، هەر لە چوارچێوەی ئەم دەرک پێ‌کردن و، بەڵام بە نەتیجەنەگەیشتنەدا بوو.

هەر بە سەرنجدان و ئاماژەدان بە «کۆنگرەی نەتەوەیی» کە بەداخەوە سەرەڕای پشتیوانی‌یەکی زۆری ماڵی و ئیمکاناتی بەڕێوەبەری، نەیتوانی بە ئاکام بگات، زیاتر گرینگیی کۆبوونەوەی لایەنە کوردستانی‌یەکانی هەر چوارپارچەی کورستانمان لە بنکەی سەرەکیی حیزبی دێموکراتی کوردستان بۆ دەردەکەوێ.

هەڕەشە و کردەوەی تیرۆریستیی دەوڵەتێکی دژبەری کورد، بەرانبەر بە حیزبێکی رەسەن و خاوەن مێژووی شوێندانەر لەسەر بزووتنەوەی سیاسی و جڤاکیی کوردستان، ئەو بەهانە و هۆکارە سەلمێندراوانە بوون کە بوونە پێکهێنانی ئەم کۆبوونەوە بەرین و مانادارە. لایەنە بەشدارەکانی ئەم کۆبوونەوە کە هەرکامەیان بە پێی وەزن و قورسایی تایبەت بە خۆی نوێنەرایەتی بەشێک لە بزووتنەوەیەکی نەتەوەیی ئاشتیخواز دەکەن، یەک‌هەڵوێست و یەک‌قسە، بەرانبەر بە تیرۆر و رەشەکوژی هەڵوێستیان نواند.

بەیاننامەی کۆتایی کۆبوونەوەی هاوبەشی لایەنە سیاسی‌یەکانی کوردستان، خاڵێکی بەهێزی دیکەی ئەم کۆبوونەوەیە بوو کە دەکرێ لە نەوعی خۆی‌دا بە بێوێنە وەسف بکرێ. لە کۆتایی ئەم کۆبوونەوەیەدا کە نزیک بە سی حیزب و ڕێکخراوی کوردستانی تێیدا بەشداربوون، بەیاننامەیەکی هاوبەش بڵاوکرایەوە کە تیایدا وێڕای مەحکوومکردنی کردەوە تیرۆریستێیەکەی شەوی یەڵدا، هاوخەمیی خۆیان لەگەڵ بنەماڵەی قوربانیان و حیزبی دێموکراتی کوردستان دووپات کردوە.

دەرکردنی بەیاننامەیەکی سیاسیی هاوبەش کە ناوی نزیک بە سی حیزب و لایەنی سیاسیی کوردی لە چوار پارچەی کوردستانەوە پێوەیە، لەگەڵ ئەوەیکە لە رووی مێژووی‌یەوە دیاردەیەکی بێ وێنەیە، لە باردودۆخی سیاسیی بزووتنەوەی نەتەوایەتیی خەڵکی کوردستان‌دا دەبێ وەک دەستکەوتێکی پڕبایەخ سەیری بکرێ.

هەر وەک لە کۆبوونەوەکەدا و لە لایەن سەرجەم نوێنەرانی حیزبەکانەوە قسەی لەسەر کرا، هەوڵدان بۆ پێکهێنانی یەکگرتوویی و یەکریزی و کارکردن بۆ یەک‌گوتاریی سیاسی، پێویستی‌یەکی بێ‌ئەملاوئەولای بزووتنەوەی سیاسی–نەتەوەیی ئەمرۆی کوردستانە، دەکرێ لەم پێوەندییەش‌دا بە گرینگی‌یەوە بروانینە کۆبوونەوەکە. کۆبوونەوەی هاوبەشی حیزبەکانی هەر چوار پارچەی کوردستان بە بۆنەی کردەوە تیرۆریستی‌یەکەی شەوی یەڵدای خوێناویی دێموکرات، وێستگە و ئادرەسێکی بەهێزە بۆ ئەوەی بڵێین؛ ئەگەر هەست بە دەردی هاوبەشی نەتەوەکەمان بکەین، دەکرێ بۆ دەستەبەرکردنی بەرژەوەندیی هاوبەشی هەر ئەم میللەتە، یەکگرتوو و هاوهەڵوێست بین.

هەر لەم پێناوەدا یەکێک لە دەرسەکانی کۆبوونەوەی حیزبەکانی هەر چوارپارچەی کوردستان کە پێچەوانەکەی سەرەکیترین هۆکاری نایەکگرتوویی هێزە کوردی‌یەکانە، نەبوون و غایب‌بوونی «خۆسەپاندن»، «هێژموون‌خوازی» و «خۆ بە مێحوەر» زانین بوو. کۆبوونەوەی ناوبراو لە لایەن حیزبی دێموکراتی کوردستان و بۆ پرس رووداوێکی تایبەت بەم حیزبە پیک هاتبوو، بەڵام هەر وەک تەواوی لایەنەکانی بەشدار ئاگاداری بوون، چ لە باسەکانی کۆبوونەوەکەدا و چ لە تەنزیمی مەتنی بەیاننامە هاوبەشەکەدا، هەست بەوە نەدەکرا کە لایەنێکی تایبەت، دەیهەوێ خوێندنەوە و روانینی خۆی بسەپێنێ و هەر تەنیا خۆی بکات بە مێحوەر و خاوەنی پرسەکە.

هاوخەمی و کۆبوونەوەی بە دەیان حیزبی تێکۆشەری کوردستانی لە دەوری یەکتر بە بۆنەی پرسێکی تایبەت بە حیزبی دێموکراتی کوردستان لە لایەک بۆ جارێکی دیکەیش دەریدەخات کە ئەم حیزبە و خەباتی رەوای خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستان وەک هەمیشە خاوەن پێگەیەکی بەرزی سیاسی‌یە و، لە لایەکی دیکەیش دەری دەخات کە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران لە روانگەی نزیک بە تەواوی هێزە سیاسی‌یەکانی هەر چوار پارچەی کوردستانەوە، ڕێژیمێکی تیرۆریست و دژ بە کوردە. یەکێک لە سیاسەتە پیلانگێڕییەکانی ڕێژیمی ئێران هەوڵدان بۆ خۆنزیک کردنەوە لە هێزەکانی بەشەکانی دیکەی کوردستان و خۆ بەدۆست نیشاندانیان و پشتیوانیی بە درۆ لە چارەسەریی پرسی کوردە لە وڵاتانی دەورووبەری خۆی. کە بە خۆشی‌یەوە بەشداریی بەرچاوی حیزبەکانی پەرچەکانی کوردستان، پەیامێکی راشکاوانەی بە دەسەڵاتدارانی ئەم ڕێژیمە گەیاند کە؛ ڕێژیمێک کە نەیهەوێ پرسی کورد لە وڵاتەکەی خۆی‌دا چارەسەر بکات، بێ‌گومان ناتوانێ دۆستی بەشێک لەم میللەتە لە وڵاتێکی دیکە بێت.

لە کۆتایی‌دا کۆبوونەوەی هاوبەشی حیزبە سیاسی‌یەکانی هەر چوار پارچەی کوردستان بە بۆنەی شەوی یەڵدای خوێناوی دێموکرات، هەنگاوێکی بەکردەوە بوو بۆ ئامانجێکی «هاوبەش»ی هێزە سیاسی‌یەکانی کوردستان کە، هەمان یەکڕیزی و یەکگرتووی‌یە.

ڕۆژهەڵاتی ئێران

تەقینەوەکانی شەوی یەڵدا و قووڵایی دیفاعی ئیستراتیژیک

حەسەن شێخانی

هەمووومان چەمکی دیفاعی ئیستراتیژیکمان بیستووە کە بەرپرسانی ئێران لەم ساڵانەی دوایی‌دا بە کاری دێنن. ئێران بە پێی ئەم چەمکە، یان باشترە بڵێم لە چوارچێوەی ئەم ئیستراتیژییەدا سنووورە ئەمنییەتی‌یەکانی خۆیان زۆر ئەولاتر لە سنوورەکانی ئێران وێنا دەکەن و دەڵێن ئەگەر زۆر ئەولاتر لە سنوورەکانمان بەرەڕووی «دوژمنان» نەبینەوە، ئەوە دوژمنان لە سنوورەکانی ئێران و تەنانەت لە نێوخۆی ئێران پەلاماری کۆماری ئیسلامی دەدەن و شەڕەکە دەکێشنە نێو چوارچێوەی جوغرافیایی ئێران. ئەساسی ئەم ئیستراتیژییە لەسەر ئەوە بینا کراوە کە دەبێ لە دەرەوەی سنوورەکانی ئێران و، لە قووڵایی خاکی دراوسێکانی ئێران، لە دژبەرانی «بلفعل و بلقوە«ی ئەو وڵاتە بدەرێ، لاواز بکرێن یان لەنێو ببرێن، بۆ ئەوەی کە نەتوانن لەسەر سنوورەکان و ئەولاتر لەوەش لە نێوخۆی ئێران، ببنە سەرچاوەی هەڕەشە و مەترسی بۆ سەر کۆماری ئیسلامی.

هەرچەند ئەم ئیستراتیژییە لە ژێر ناوی «قووڵایی دیفاعی ئیستراتیک»دا فورمولە کراوە و وا دەنوێنن کە ئەوەی کە ئێران لەم ساڵانەی دوایی‌دا لە دژی داعش و نەیارانی خۆی و هاوپەیمانەکانی، بە تایبەت لە سووریە و عێراق ئەنجامی داوە، «دیفاعی ئیستراتیژیک» لە خۆی بووە و ئەگەر وای نەکردبا، داعش و نەیارەکانی، لەسەر سنوورەکان و لە نێوخۆی ئێران بەرۆکیان دەگرت. بەڵام ئەم چەمکە لە راستی‌دا «هێرشێکی پێشگیرانە«یە بۆ سەر دژبەرانی «بلفعل و بلقوە»ی کۆماری ئیسلامی. واتا پێش ئەوەی کە ئەوان زیان بە کۆماری ئیسلامی بگەیەنن، کۆماری ئیسلامی پێشدەستی بکا و زەربەیان لێ‌بدا.

کۆماری ئیسلامی لە ڕێگەی جۆراوجۆرەوە هەوڵی دا ئەم خوێندنەوە بۆ پاراستنی ئەمنییەتی ئێران، لە کۆمەڵگەش‌دا جێ بخا و کۆمەڵانی خەڵک لەگەڵ خۆی بخا. ئەگەر سەیری بۆچوون و هەڵوێستی کۆمەڵێک لە رووناکبیرانی ئێرانی بکەین، بۆمان دەردەکەوێ کە تا رادەیەک لەم بوارەدا سەرکەوتوو بووە؛ ئاڵوگۆڕ و شەڕی نێوخۆیی وڵاتانی سووریە و عێراق لە چەند لاوە بە قازانجی کۆماری کۆماری ئیسلامی شکاوەتەوە: یەکەم: شەڕ و ماڵوێرانی لە سووریە و عێراق و، درێژەکێشانی، وایکرد کە خەڵکی ئێران بە پارێزەوە و بە ڕێگای دیکە داوای مافەکانیان بکەن و لەوە بترسن کە ئێرانیش وەک ئەو وڵاتانەی لێ‌بێ. دووهەم: کۆماری ئیسلامی لە ڕێگەی شاندنی هێزێکی زۆر بۆ وڵاتانی سووریە و عێراق، بۆ بەرگری لە هاوپەیمانەکانی و سەرکوتی دژبەرانیان، ئەزموونێکی زۆری بە تایبەت لە بواری شەڕی نێوخۆیی و چۆنیەتیی رووبەڕوو بوونەوە لەگەڵ شەڕی نێو شارەکان، بەدەست هێناوە و لە داهاتوودا بەکەڵکی دێت. شکی تێدا نییە کە یەکێک لە ئامانجەکانی ئێران بۆ شاندنی ئەو هێزە زۆرە و دانی ئەو هەموو تێچووە ماددی و مرۆییە بۆ بەدەست هێنانی ئەزموون و کەڵک لێ‌وەرگرتنی لە کاتی خۆی‌دا، دەگەڕێتەوە. سێهەم: ئێران لە ڕێگەی هەڵخڕاندنی هەستی ناسیۆنالیستی و مەزهەبی، تا رادەیەک توانی حزوور و بە واتایەکی دیکە دەستێوەردانەکانی لە وڵاتانی سووریە و عێراق پاساو بدا و هەمووی ئەمانەش بە ناوی پاراستنی ئەمنیەتی ئێران، لە قالب بدا. چوارەم: خۆتێوەگلاندنی لە کێشەیەکی ئەمنی، کەش و بەستێنی مانۆڕی زیاتر بۆ دەسەڵاتی پاوانخواز دەخوڵقێنی هەتا پەرەی زیاتر بە پاوانخوازێتی خۆی لە نێوخۆ بدات و هەموو دەرگاکانی دەسەڵات بە بیانووی ئەمنییەتی دابخا.

بەم شیکردنەوانەی سەرەوە، ئەگەری ئەوە هەیە ئێران ئیستراتیژی «قووڵایی دیفاعی ئیستراتیژیک» یان «هێرشی پێشگیرانە»، لە ئاستی دیکە و لە بواری دیکەدا بەکار بێنێ. واتە ئەمجارە ئەو ئیستراتیژییە لە هەمبەر داعش و گرووپە توندڕەکانی دیکەی دژبەری خۆی و هاوپەیمانەکانی، بۆ رووبەڕووبوونەوە و زەربە لێدان لە ئەحزابی ئازادیخواز و رزگاریخوازی رۆژهەڵاتی کوردستان، کە لە دوای هاتنە سەرکاری کۆماری ئیسلامی‌یەوە، «نا»یان پێگوت و خەباتیان لە دژی دەست پێکرد، بگوزازێتەوە و پەرەی پێ‌بدا. لەوانەیە کۆماری ئیسلامی پێی وابێ مادام ئەو ئیستراتیژییە لە ئاستێکی بەربڵاوتر و لە دژی داعش و نەیاری خۆی و هاوپەیمانەکانی، ئەنجامی بەدەست هێناوە، بۆچی لە ئاستێکی دیکەدا و لە دژی حیزبەکانی دژبەری خۆی، کە نوێنەرایەتیی خەباتێکی بەرحەقی گەلێک دەکەن، بەکار نەهێنێ! تەقینەوەکانی شەوی یەڵدا لە بەردەم بنکەی سەرەکیی حیزبی دێموکراتی کوردستان، دەکرێ لەم دەلاقەوە لێک بدرێنەوە. ئەگەر ئەم شیکردنەوەیەمان بۆ تەقینەوە تیرۆریستی‌یەکانی شەوی یەڵدا قبوو بێت، دەبێ وەک دەسپێک لێی بڕوانین و چاوەڕوانی رووداوی دیکە، لە لایەن کۆماری ئیسلامی‌یەوە بۆ زەربە لێدان لە بەتایبەت حیزبەکانی رۆژهەڵات بین. ئەگەر حیزبەکانی رۆژهەڵات لە بەرنامەیان دابێ بەشێوەیەکی مەیدانی و جیددیتر لە نێو خەڵکی خۆیان‌دا حزووریان هەبێ، ئیحتمالی هەیە کۆماری ئیسلامی لەمەوبەدوا لەجیاتی ئەوەی کە لە وەرزە گەرمەکان‌دا چاوەڕوانی چوونەوەی پێشمەرگە بێ و بە قەولی خۆیان، لە «زەمینی خۆی‌دا» رووبەڕوویان بێتەوە، ئەمجارە پێشدەستی بکا و دوورتر لە «سنوورەکانی خۆی» و لە هەر شوێنێک کە بتوانێ، زەربەیان لێبدا. ئەوەی ئەمجارە لە تەقینەوەکانی شەوی یەڵدادا بەرجەستە بوو و، لەوانەیە پەرەش بستێنن، هەڵگری هەندێک توخمە کە لە ساڵان و دەیەکانی رابردووشدا تاقی کراوەتەوە و دیتوومانە؛ بەو جیاوازییەوە کە ئامانجدارتر لە پێشوو و، لە چوارچێوەی فورمولی دەقیقتری «هێرشی پێشگیرانە»دا جێ دەگرن.

کۆماری ئیسلامی بیجگە لە ئەزموونەکانی لە سووریە و عێراق‌دا، کە لە ژێر تیشکی قووڵایی دیفاعی ئیستراتیژیک‌دا بەدەستی هێناون، چاوی لە مۆدێلی دەرپەڕاندنی موجاهیدینی خەڵقە لە عێراق. هەرچەند نموونەی موجاهیدین و حیزبەکانی رۆژهەڵات، لە زۆر رووەوە بەراوردێکی «مع‌الفارق»ە؛ بۆ نموونە حیزبەکانی رۆژهەڵات لە نێو میللەتی خۆیان دان، بەڵام دوور نیە کۆماری ئیسلامی ئەگەر بتوانێ بیەوێ بە چەشنێک شەڕی رەوانی لە دژی حیزبەکانی رۆژهەڵات بکا و، واوەتر لەوەش بە شێوازی جۆراوجۆار، زیانیان پێ بگەیەنێ.

لە خۆشبینانەترین حاڵەت‌دا، تەقینەوەکانی شەوی یەڵدا هۆشدار و زەنگی مەترسین بۆ حیزبەکانی رۆژهەڵات؛ کە ئەگەر بیانەوێ بەتایبەت لە نێوخۆی رۆژهەڵات‌دا چالاک بن، پێویستە هەموو ئەگەرەکان لەبەرچاو بگرن و بە رەچاو کردنی میتۆدی نویی خەبات و بە هاوئاهەنگی، رووبەڕووی پیلانەکانی کۆماری ئیسلامی ببنەوە کە هەرجارەو پەردەیەک لەو پیلانانە دەبینین.

دەوڵەت ماکە و سەرچاوەی راستەقینەی تیرۆریزمە

عەزیز شێخانی

تیرۆریزم، لە وشەدا بە مانای خوڵقاندنی ترس و تۆقین بە مەبەستی گەیشتن بە ئامانجێکی دیاریکراوە. زۆربەی لێکدانەوەکان و هەڵسەنگاندنی شارەزایان کردەوە تیرۆریستی‌یەکان بە کرداری تاکەکان یان دەستە و تاقمێک دەبەستنەوە و دەوڵەت لەو پێناسەکردنەدا لەبیر دەکەن. شایانی باسە، کە تیرۆریزم وەک چەمک و لە چوارچێوەی سیستمی نێودەوڵەتی تەمەنێکی زۆر کۆنی نییە، بەڵام وەک چەک و شێوازی مرۆڤەکان دژ بە یەکتر یان ژینگە و سەرمایەی مرۆڤەکان دیاردەیەکی کۆنە. لە بازنەی بنەماڵە، عەشیرەت، ئایین، سێکۆلار و ئایدۆلۆژییە رەنگاورەنگەکانی دیکەدا بینراوە و دەبینرێ. لێدان و لەنێوبردنی کەسانی رقەبەر و هتد. لە بەستێنە کۆمەڵایەتی، سیاسی و کولتورییەکان دیاردەیەکی نامۆ نییە. لە بەسێنی تۆڵەسەندنەوە و خاڵیکردنەوەی رق و کینەی کۆن و توند بەرامبەر بە کەس، لایەن و دەوڵەتەکان رەنگی داوەتەوە.

رەشەکوژی و تیرۆریزم بە یەکێک لە کێشە نێونەتەوەییەکانی سەردەم دەژمێردرێ. مەترسیی ئەو دیاردەیە کاتێک زیاتر دەردەکەوێ، کە باس لە چەکە کۆمەڵکوژ و ریگاکانی دیکەی رەشەکوژی دەکرێ. کردەوە تێرۆریستی‌یەکان ئەمرۆ بە شێوازی جیاواز لە جیهان‌دا دەبینرێن و تەوژم و رووبەرێکی زیاتریان هەیە، بۆیە بە ئاسانی کۆنترۆڵ ناکرێن. ئەوان و بکەرەکانیان بە ئامانجی جیاواز و بە فۆرمی خۆیان لە بەستێنی ناوچە، وڵات یان لە پانتایی جۆغرافیایەکی بەرینتردا ئەکتیڤ و چالاکن. لە روانگەی جیاواز باس لە رەشەکوژی دەکرێ و تاریفێکی تۆکمە بۆ ئەو دیاردەیە نییە. خوێندنەوە و لێکدانەوەکان زیاتر لەسەر جۆرە ئاشکرا و باوەکانی رەشەکوژی دەدوێن و بە شێوازێکی پچرپچڕ دیاردەی تیرۆریزم تاوتوێ دەکەن. ئەوان زیاتر رێکخراو، گروپە چەکدار و ئایدۆلۆژییەکان زەق دەکەنەوە و کەمتر باس لە تیرۆریزمی دەوڵەتی دەکەن، کە ماکەی سەرەکیی پەرەپێدانی بەبەرنامەی رەشەکوژی جیهانی‌یە.

بەشێکی بەرچاو لە دەوڵەتەکان بە بیانووی سەروەری و پارێزگاریکردن لە سنوورەکانیان خەڵکی ئازادیخواز و نەیارە سیاسی‌یەکانیان بە ئاشکرا و نهێنی لەنێو دەبەن. ژمارەیەک لەوان وەکو دەسەڵاتە سەردەستەکانی کوردستان بێجگە لە سڕینەوەی جەستەیی نەیارە سیاسی‌یەکانیان، بە چەک و شێوازی جیاواز خاک، ناسنامە، کولتوور، زمان، هەستی بڕوابەخۆبوون و زۆر سەرمایەی کورد دەخنە ژێر پاڵەپەستۆی شێکێنەر. وەک نموونە باس لە تیرۆریزمی دەوڵەتی لە ساڵی ١٧٩٣ی دوای شۆڕشی فەڕانسە دەکرێ، کە بوو بەهۆی لە ملدان و قەڵاچۆکردنی هەزاران کەس. هەر کام لە دیکتاتۆرەکان وێنەیەکی زیندوو و بەرچاوی بەکارهێنانی رەشەکوژی و تیرۆریزم دژ بە گەل و هاووڵاتیانی خۆیانن.

وشەی تیرۆر لە خاڵی یەکەمی کۆنوانسیۆنی تایبەت بە بەرگرتن و سزادانی تیرۆریزم لە ساڵی ١٩٣٧ زایینی کۆمەڵەی گەلان‌دا بەکار هاتوە. لەو خاڵەدا تیرۆریزم بە کردەوەیەکی نائاسایی و تاوان ناسراوە، کە دەوڵەتێک، خەڵک یان لایەنێکی دیاریکراو دەکاتە ئامانج. لەو سەردەمەدا کۆمەڵەی گەلان رۆڵێکی ئەوتۆی نەدەگێرا و دەستپێکی شەڕی دووهەمی جیهانی زۆربەی رووداوەکانی ئەو سەردەمەی داپۆشی. رێکخراوی نەتەوە یەکگرتوەکان یەکەمجار لە ساڵی ١٩٧٢ و پاش رووداوی بە بارمتەگرتنی وەرزشکارانی ئیسرائیلی لە یاری هاوینەی ئۆلەمپیکی مۆنیخ، تیرۆریزمی وەک باسێکی سەربەخۆ خستە بەرباس. سەرۆکی ئەو کاتی رێکخراوی نەتەوە یەکگرتوەکان، لە راگەیەندراوێکدا ئاماژە بە چۆنیەتی بەرگریکردن لە کردەوە و جۆرە رەنگاورەنگەکانی رەشەکوژی دەکا. شایانی باسە، کە لەو راگەیەندراوەدا خەباتی رزگاریخوازانەی گەلان خراوەتە دەرەوەی بازنەی کردەوە تیرۆریستی‌یەکان. نەتەوە یەکگرتوەکان کۆمیتەیەکیان بۆ ناسینی و سزادانی بکەرانی رەشەکوژی و تیرۆریزم دامەزراند، کە پاش ٥ ساڵ کۆتایی بە کارەکان هات. ئەرکی ئەو کۆمیتەیە بریتی بوون لە لێکدانەوەی کردەوە و هەنگاوەکانی دژ بە تیرۆریزم و لێکۆڵینەوە لە هۆکارەکانی سەرهەڵدانی تیرۆریزم.

مێژووی ٧٠ ساڵەی رابردووی جیهان پڕە لەو کردەوانەی، کە بە گوێرەی تاریفە شل و کراوەکەی تیرۆریزم زۆربەیان دەکەونە خانەی ترس و تۆقاندن. لە درێژەی گەشەکردنی دیاردەی تۆڵە سەندنەوە و بەرەنگاری، تیرۆریزم لە چەند دەیەی رابردوودا روخساری تازەی پەیدا کردوە و لەسەر بناخەی ئایدۆلۆژیی ئایینی، چەپ، راست و هتد. وەک دیاردەیەکی جیهانی ناسراوە. ئامانج و مەبەستی رەشەکوژ و داڕێژەرانی پلانەکان جیاوازە، کە لە دەرکەوتنی تاکەکان لە کاناڵی میدیاوە هەتا شێواندنی دۆخی وڵاتان، بڵاوکردنەوەی کەشی تۆقین و بەرهەمهێنانەوەی بەردەوامی ترس لە یەکە جیاوازە سیاسی‌یەکانی جیهان دەگرێتەوە. ژوماریەک شارەزا و کەسانی خاوەن روانگە تەوژمی تازەی تیرۆریزم بە شەڕی ئایدۆلۆژی و کولتوورەکان پێناسەی دەکەن.

تیرۆریزمی دەوڵەتی بە بیرۆکە، سیاسەت و کردەوە توندوتیژییەکانی دەوڵەت بەرامبەر بە خەڵکی خۆماڵی لە نێوخۆ و دەرەوەی وڵات و هەروەها دژ بە دەوڵەت یان مرۆڤەکانی دەرەوەی سنوورە خۆماڵی‌یەکان دەگوترێ. بەشێک لە دەوڵەتەکان، لە کۆنەوە و بە پاساوی جۆراوجۆر ئەکتەری چالاکی گەشەپێدانی دیاردەی تیرۆرن. ئەوان بە شێوەی راستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ راهێنان لەسەر ئەو سیاسەتە دەکەن و دەزگای سیخوڕی و زانیاری بە ماشێنی بەگۆڕی دەوڵەتەکان لەو رێچکەیەدا دادەنرێ. دەزگا سیخوڕییەکان دەستکراوەن و تەنانەت لەگەڵ رێکخراو و تاقمە تیرۆریستەکان‌دا دەست تێکەڵ دەکەن و بە ناردنی کەسی خۆیان کاناڵی گونجاو بۆ پلان و بەرنامەکانیان دەخولقێنن. ئەو دەوڵەتانە، لە نێوخۆی وڵات‌دا زیاتر لە تیرۆری راستەوخۆ کەڵک وەردەگرن و لە دەرەوەی سنوورەکانیان پلان و بەرنامەکانیان بە

دەوڵەتەکانی ئۆگری کاری رەشەکوژی بۆ راپەڕاندنی ئاسانی پیلان و بەرنامەکانیان لە پشت کۆمەڵێک رێکخراو و تاقمی ناوچەیی و جیهانی خۆیان حەشار دەدەن. لە جیهانی ئەمڕۆدا رێکخراو و تاقمە رەشەکوژ و رادیکاڵەکان زۆر بە کەمی دەتوانن بە دوور لە پشتیوانی دەوڵەت و دەزگا سیخوڕەکانیان دابمەزرێن و گەشە بکەن. لە ژێر تیشکی رەوتی تیرۆریزمی دەوڵەتی‌دا تێگەیشتن لە رووداو و دیاردەکانی ئەمرۆی ناوچە و جیهان دژوار نییە. دەوڵەتەکان لە پشتی قەڵغانی دەستە و تاقمە رەنگاوڕەنگەکان زەبەر لە بەرژەوەندیی دەوڵەتە نەیار و زلهێزەکان دەدەن و خۆیان لە بەرپرسیارەتیی راستەوخۆی کردەوە رەشەکوژییەکان قوتار دەکەن. لە بەشێکی زۆر لە ناوچە قەیراناوییەکانی جیهان‌دا بوونی دەوڵەتی سەرەڕۆ، دابەشکاری ناعادڵانەی سامان، ماف و جۆغرافیا سیاسی‌یەکان، سنوورە ناسروشتی‌یەکان و جیاوازییە ئایینی‌یەکان دەرفەتی دەرکەوتنی تیرۆریزمی دەوڵەتی زیاتر دەخولقێنن. بە هۆی بۆشایی تایبەت لە گۆڕەپانی پێوەندییە نێودەوڵەتی‌یەکان و ئیدارەدانی لاوازی قەیرانەکان، دەوڵەتەکان لە پێشڕوانی چالاکی تیرۆریزم و

> ‹‹بەکارهێنانی توندوتیژی بەرامبەر بە خەڵکی سڤیل، خاک، کولتوور، زمان و ناسنامەی کوردان بەشێکی دانەبڕاو لە تیرۆریزمی دەوڵەتی ئێران بەرامبەر بە کورد دەژمێردرێ››

دەستە و تاقم و تەنانەت تاکە رەشەکوژەکان دەسپێرن.

تێرۆریزمی دەوڵەتی بە درێژکراوەی سیاسەتی بەشێک لە دەوڵەتەکان پێناسە دەکرێ، کە لە دەرەوەی سنوورەکانی خۆیان دژ بە دەوڵەتە ناوچەیی یان زلهێزە جیهانی‌یەکان ئەنجامی دەدەن. دزگا سیخوڕییەکانی ئەو دەوڵەتانە و کەسە شارەزاکانیان لە گەشەپێدان، پەروەردەکردن و ئامادەکردنی ئەو گرووپ و تاقمانەدا دەستێکی باڵایان هەیە. ئەوان لەبەر هەستیاری ئەو بابەتە کەمترین زانیاری لەسەر ئەو رووداوانە تۆمار دەکەن و هەوڵدەدەن دۆخەکە بە تەواوەتی تەمومژاوی بکەن. لە ئاکامدا لایەنە دەوڵەتی و نێودەوڵەتی‌یەکان سەریان لەو تۆڕە جاڵجاڵۆکەییانە دەرناچێ و ماکە و سەرچاوەی سەرەکیی تیرۆریستەکان نادۆزنەوە. ئامانجەکان رەنگاوڕەنگن و گۆڕەپانە ئابووری، سیاسی، ئایدۆلۆژی و ستراتیژییەکان دەگرنەوە و کردەوە تێرۆریستی‌یەکان کەم و زۆر بەرژەوەندی چەند لایەنێک دەستەبەر دەکەن.

ئەو دەوڵەتانەی کە راستەوخۆ و یان بە شێوازی دیکە و لە رێگای کەس و لایەنە هاوبەندەکانیان لە چەکی تیرۆر کەڵک وردەگرن، لە سرووشتدا دوورن لە بنەما رەوا و بەستێنە لۆژیکی‌یەکانی دەوڵەتی خەڵکی و خاوەن شەرعییەت. ئەو رێژەیە لە دەوڵەتان لەگەڵ خەڵکی خۆیان بە توندترین شێوە دەجووڵێنەوە و بەندیخانە و سێدارە و خنکاندنی دەنگە ئازاد و ئازاکان دەکەنە رێچکەی رۆژانەی سیاسەت و ئیدارەی وڵات. رێز لە یاسا نێودەوڵەتی‌یەکان ناگرن و پرسی مافی مرۆڤ و ئازادییەکان بە گەمەیەکی هەڵخەڵەتێنەر پێناسە دەکەن. لە روانگەی دەرەوە هەڵگری پەیامی هێرشبەرانەن و لە بیری خۆپڕ چەککردن دان و بایەخ بە چۆنیەتی ژیانی هاووڵاتیان نادەن. لە زۆربەی ناوچە پڕ لە ئاژاوەکان مل قوت دەکەنەوە و بە قازانجی خۆیان و رێژیمەکانیان لاگیری لە لایەن یان بەرەیەکی دیاریکراو دەکەن. ئەو دەوڵەتانە لە دابینکردنی ئازادییە سەرەتاییەکان و هەروەها پەرەپێدانی کولتوور و پەروەردەی دێموکراسی دەپرینگێنەوە و ترس و تۆقاندنی هاووڵاتیان و جیابیران دەکەنە مۆدێلی رۆژانەی سیاسەت.

پێشتیوانانی بەگۆڕی رێکخراو و تاقمە رەشەکوژەکانن. دەوڵەتە ئاماژەپێکراوەکان، لە ژێر سێبەری شەڕ و قەیرانەکان‌دا سیاسەتی بەلاڕێدابردن و دەکارهێنانی زۆر تاکتیک رەچاو دەکەن و بە رەوای دەناسن. دەوڵەتە جەردە و دەزەکان، لە ژێر ناوی پاراستنی سنوور و چوارچێوەی خاک و بە کەڵکوەرگرتن لە دەزگا سیخوڕییەکانیان بارودۆخێکی ترسناک و تۆقێنەر دەخولقێنن و نەیار و رەخنەگرەکانیان بە ئاشکرا یان نهێنی دەکوژن.

دەوڵەتەکان، لە مەڕ تێوەگلان لە کاروباری رەشەکوژی یان رێزگرتن لە مرۆڤ لە سێ پێگەی جیاوازدا هەڵدەسەنگێندرێن. یەکەمیان هێزی دەوڵەت و رۆڵی ئەو هێزە لە ئیدارەدانی کۆمەڵگا و پاراستنی سنوور و هتد دایە. دووهەمیان باس لە پێگەی یاسا، شکڵ و ستایلی دەوڵەت و هەروەها چۆنیەتی رەچاوکردن و جێبەجێکردنی یاسا نیشتمانی و نێونەتەوەییەکان دەکا. شەرعییەتی دەوڵەت بە سێهەم پێگە پێناسە دەکرێ، کە باس لە بەرپرسیارەتیی دەوڵەت بەرامبەر بە خەڵک و بابەتە مۆڕاڵیەکان دەکا. لەو دەوڵەتانەی، کە دژ بە خەڵک و هاووڵاتیان هێزی تۆقێنەر و شکێنەر بەکار دێنن، بە کردەوە سیاسەتی هێز قسەی یەکەم و ئاخر دەکا. لەو نیزامانەدا یاسا نووسراوەکان و شەرعییەت بایەخیان نییە و هەوڵدەدرێ بە گزی و دزی رواڵەتێکی درۆزنانە داتاشن. لە ئاکامدا تێرۆر بەشێکی دانەبڕاو لە سیاسەتی هێزی دەوڵەتی بە ئەژمار دێت، کە لە پێناوی مانەوەی تاکە کەس، حیزب یان بنەماڵەیەکدا تێرۆر دەکاتە مێتۆد و سیاسەتی ئیدارەکردن.

دەوڵەتەکان رەنگە لە مێدیاکان خۆیان بە پاڵەوانی ئاسایش و شەڕ دژ بە تیرۆریزم، ماددە هۆشبەر و چەکدارە ئاژاوەگێڕەکان پێناسە بکەن. ئەگەر پەلامارە رەشەکوژییەکان بەرژەوەندی دەوڵەتانی دیکەی گرتەوە، پشتیوانەکانی تیرۆریزم خۆیان مات دەکەن و بە شێواز و مێتۆدی جیاواز هەوڵی شێواندنی زانیارییەکان دەکەن و بیروڕای گشتی و تەنانەت نێودەوڵەتی تووشی سەرلێشێوان دەکەن. دەوڵەتە تێوەگلاوەکان لە تیرۆریزم بە وەستای کاری رەشەکوژی دەناسرێن. ئەوان رەنگە سەرەتا

کێشە و رووداوێک بخوڵقێنن و پاش هەڵسەنگاندنی دژکردەوەی خەڵک و دەرەوە، رێگاچارەش پێشنیار بکەن. بەشێکیان لە دەرەوەی سنوورەکانی خۆیان بە پاساوی بەرگری کردن لە کەمایەتی‌یەکی ئایینی، نەتەوەیی و هتد. بە کۆڵەوەژی تیرۆر قەیران دەخوڵقێنن و خەڵک بەگژ یەکتردا دەکەن. یارمەتیدانی ماڵی و پەروەردە کردنی دەستە و گرووپی رادیکاڵ بە مەبەستی دژایەتی دەوڵەتێکی ناوچەیی یان زلهێزێکی جیهانی رێگایەکی دیکەی یارمەتیدانی رەشەکوژییە.

دەوڵەتی ئێران، لێواولێوە لە تایبەتمەندییەکانی تیرۆریزمی دەوڵەتی و بە سەرتۆپی ئەوان دەناسرێ. کۆماری ئیسلامی ئێران وێنەی ئاشکرای ئەو دەوڵەتانەیە، کە پەرەپێدەری تیرۆریزمی نە تەنیا دەوڵەتی بەڵکو نێودەوڵەتی‌یە. ئەو نیزامە لە دامەزرانەوە هەتا ئەمڕۆ راهێنان لەسەر سیاسەتی تیرۆر دەکا. رێژیم بۆ سەرکەوتن لە پیلان و کردە تێرۆریستی‌یەکان و هەروەها شاردنەوە و پووش بەسەرکردنیان لە زۆر کەرسە کەڵک وەردەگرێ. هەڵدانەوەی لاپەڕەکانی رابردوو و سروشتی دەسەڵات لە ئێرانی کۆن و نوێدا دەیسەلمێنێ، کە تیرۆر و رەشەکوژی بەشێکە لە کولتووری ئەو دەسەڵاتە. ئەوان لە مێژووی هاوچەرخی خۆیان‌دا نیشانیان داوە، کە بۆ تواندنەوەی نەتەوەیەکی مافخواز، سڕینەوەی دژبەر و سەرکردەی ئۆپۆزیسیۆن و تێکۆشەرە ئازادیخوازەکان هیچ سنوورێک ناناسن. لە کەیسی تێرۆر و رەشەکوژی‌دا، ئێران لە نێو وڵاتانی ناوچە و بەتایبەت دەوڵەتە داگیرکەرەکانی کوردستان‌دا تاقانەیە. ئێرانی تاوانی گەورەی تیرۆری ئەنجام داوە و سەرکردە سیاسی‌یە کوردەکانی لەسەر مێزی بەناو دیالۆگ تیرۆر کردوە. تاوانێک، کە ئاماژەیەکی ئاشکرا بە کولتووری رەشەکوژی لە دیرۆکی دەسەڵاتدارانی ئێران دەکا. چەوساندنەوەی کوردەکان، ئێعدام و گرتنی نەیاران، پەرەپێدانی کەش و ژینگەی تۆقین، تیرۆری تێکۆشەرانی رۆژهەڵات لە باشووری کوردستان و دەرەوەی وڵات، دەرخەری سیاسەتی دوژمنکارانەی دەسەڵاتدارانی تاران بەرامبەر بە گەلی کوردە.

دیاردەی تیرۆر لە ئێران‌دا بابەتێکی ئاڵوز و چەند روخسارییە، کە رەگ و ریشەی قوڵی لە خانە تاریکەکانی مێژوودا هەیە. ژێرخانی پتەوی تیرۆرە سیاسی‌یەکانی ئێران بۆ سروشت و کولتووری دەسەڵاتدارانی ئێران و بەتایبەت تێکەڵاوکردنی مەزهەبی فەرمی لەگەڵ سیاست و دەسەڵاتدارەتی‌دا دەگەڕێتەوە. لە مەیدان و گۆڕەپانی رۆژانە و پراکتیکی‌دا کوردەکانی رۆژهەڵات و نەتەوەکانی دیکەی ئێران بە ستایلی جیاواز شاهیدی روودانی بەشێک لە سیاسەتی تیرۆر و تۆقاندنی رێژیمن. بەکارهێنانی توندوتیژی بەرامبەر بە خەڵکی سڤیل، خاک، کولتوور، زمان و ناسنامەی کوردان بەشێکی دانەبڕاو لە تیرۆریزمی دەوڵەتی ئێران بەرامبەر بە کورد دەژمێردرێ. ئەو رێژیمە تێکۆشاوە بە شێوازی جیاواز لە دەرەوەی وڵات و تەنانەت لە جەرگەی رۆژئاوادا زەبر لە نەیارە سیاسی‌یەکان بدات. سیاسەتی تاران لە ناوچەدا بە کاناڵی تیرۆردا تێدەپەڕێ. ئەو رێژیمە بە ناوی بەرگریکردن لە شیعەکان، فەلەستینی‌یەکان، دەسەڵاتدارە هاودەستەکان و هتد. ئەندازیاری سیاسەتی پەرەپێدانی تیرۆر لە دەرەوەی سنوورەکانیەتی.

بۆ رزگاربوون لە داوی تیرۆریزمی لۆکاڵی، ناوچەیی و جیهانی پێویستمان بە چاکسازی لە قەوارەی دەوڵەت، رێکخراوی نەتەوە یەکگرتوەکان و پەروەردەی تاکی وشیارە. بۆ کەمکردنەوەی هەڕەشەی تیرۆریزم، کۆمەڵگای مرۆڤایەتی و یەکە سیاسی‌یەکانی جیهان پێویستە تیرۆریزمی دەوڵەتی خاشەبڕ کەن. رێزگرتن لە مافی مرۆڤ، کەمایەتی‌یەکان، گەلان و باوەڕمەندبوون بە کایەی دێموکراسی و ئازادییەکان دەوڵەتەکان لە زۆنگاوی سیخوڕی و رەشەکوژی دوور دەکاتەوە. پێویستیمان بە روانگەیەکی رەخنەگرانەیە، کە زیاتر لە هەمووان لێکۆڵەر و مێدیاکاران دەگرێتەوە. ئەوان وەک بەرپرسیارەتیی پیشەیی ئەرکی گەورەیان لەسەر شانە. لە نەبوونی روانگەیەکی بەردەوام و سیستماتیکی رەخنەگرانەدا کۆمەڵگای مرۆڤایەتی زەرەرمەند دەبێ. ساویلکە بوون و باوەڕکردنی هەرزان بە دەسەڵاتداران و چەمینەوە و تەسلیمبوون لە بەرامبەر دەسەڵات‌دا کۆمەڵگا بەرەو نەهامەتی زیاتر پاڵپێوە دەنێ. بێدەنگی زۆرایەتی کۆمەڵگا بەرامبەر بە دەسەڵاتە خۆسەپێن و تاوانە زۆروزەوەندەکانیان پەرە بە تیرۆریزمی دەوڵەتی دەدەن. رەنگە دەوڵەتەکان و بە تایبەت دەوڵەتە نادێموکراتیکەکان بە ئاسانی دەستبەرداری بەرژەوەندییەکانیان نەبن، بەڵام تەوژمی مافخوازی و وشیاری تاک و کۆ دەتوانێ هەودای ئەستووری زۆڵمی دەوڵەتە جەردە و ماف پێشێلکەرەکان بپسێنێ. خاشەبڕکردنی تیرۆریزم لە جیهان‌دا بەندە بە زۆر فاکتەر، کە بڕینی دەستی دەوڵەتەکان لە کردەوە رەشەکوژیی و چارەسەرکردنی قەیرانەکان بە فاکتەری یەکلاکەرەوە دەناسرێ.

دیپلۆماسیی تیرۆری کۆماری ئیسلامیی ئێران

ئازاد مستۆفی

دیپلۆماسی گرنگترین کەرەستەی سیاسەتی دەرەوەی هەر وڵاتێکە بۆ ئەوەی گەشە بە پەیوەندییەکانی نێودەوڵەتی بدرێ و بەهۆی پارێزبەندی دیپلۆماتەکانەوە، وڵاتان دەتوانن پەیامی جیاوازی خۆیان لە بواری سیاسییەوە لە رێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان، رێکخراوەگەلی نێودەوڵەتی و هەروەها لەو وڵاتانەی کە باڵیۆزخانە و کۆنسوولخانەیان هەیە، بێننە بەرباس. دیپلۆماسی و دامودەزگای وەزارەتی دەرەوە لە هەر وڵاتێک رۆچنەی ئەو وڵاتەیە بۆ جیهانی دەرەوە. وڵاتان هەوڵیان ئەوەیە لە دەرگەی کراوەی دیپلۆماسی زۆرترین کەڵک وەربگرن کە قازانجی ئابووری و کولتووری وڵاتەکەیانی پێوە بێت و هەروەها کە ئاگادارین هەر وڵاتێک بەپێی بەرژەوەندییەکانی خۆی کە لە سیاسەتی درێژخایەن‌دا دایرشتووە، پلانی کاری کورتخایەن و درێژخایەنیشی بۆ وەزارەتی دەرەوەی دیاری کردووە.

تیرۆر لە زمانی فەرەنسی‌دا واتای ترس و خوڵقاندنی ترسە و لە «دانشنامه سیاسی» داریوش ئاشووری لە پێناسەی تیرۆردا هاتووە کە «پێناسەی تیرۆر بۆ کوشتاری سیاسی بەکار دێت و بەو کەسانەی ئەم کردەوە ئەنجام دەدەن دەوترێت، تیرۆریست». ئەوانەی پەیرەوی ئایدۆلۆژیای تیرۆریزم دەکەن کەسانێکن کە راهێنراون و ئەم کردەوە نامرۆڤانەیە بەپێی ئایدۆلۆژیای ئەوان، رێگەپێدراوە. تیرۆریزم کردەوەیەکی توندوتیژییە بۆ کوشتنی موخالفینی سیاسی کە بەدوورە لە عورفی کۆمەڵگە و ئەخلاقی ئینسانی و یاسای نێودەوڵەتی و ئاکامی ئەم کردەوەش خوڵقاندنی ترسە لە نێو کۆمەڵانی خەڵک و هەژاندنی ئاڵۆزی و گەشەی توندوتیژییە لە جیهان‌دا.

حکوومەتە تولیتارەکان لە رێی ئەو میدیا بەربڵاوانەی کە لەبەر دەستیان دایە و هەروەها باڵیۆزەکانیان، هەمیشە هەوڵیان داوە کە تۆمەتی تیرۆر لە خۆیان دوور بکەنەوە و بیخەنە پاڵ خەباتی ئازادیخوازیی بەرهەڵستکارانی وڵاتەکەیان. بۆ شیکردنەوەی جیاوازیی نێوان خەباتی ئازادیخوازیی و تیرۆریزمی دەوڵەتی ئاماژەیەکی کورت بەم چەند خاڵە دەکەم: بۆ تیرۆریزمی دەوڵەتی هیچ گرنگ نییە چەند خەڵکی بێتاوانی وڵاتەکەی خۆیان یاخود ئەو وڵاتەکەی کە تیرۆرەکەی تێدا ئەنجام دەدەن، خوێنیان دەرژێ و هەروەها بۆ تیرۆری کەسایەتی‌یەکی سیاسی بەرهەڵستکار هەزینەیەکی زۆری مادی دەدەن و تەنانەت ئامادەشن کە پارە و گرێبەستی خەیاڵی بەو وڵاتەی کە تیرۆرەکەی تێدا دەکەن، بیدەن. بەڵام ئازادیخواز لە خەباتەکەی‌دا گیان و ماڵی ئەو خەڵکەی کە خەباتی بۆ دەکات زۆر لا گرینگە و خەڵکی بێتاوان ناکاتە ئامانج. ئامانجی تیرۆریزم مانەوەی دەسەڵاتێکی سەرەڕۆ و مرۆڤکوژی تولیتاریستی‌یە بەڵام ئامانجی ئازادیخواز وەدیهێنانی دیموکراسی و مافی مرۆڤە. تیرۆریزم لەلایەن هەر کەس و گرووپێکەوە بێت وڵاتێک پشتیوانی بێوچانی دەکات بەڵام خەباتی ئازادیخوازی تاکە پشتیوانەکەی ئەو میللەتە چەوساوەیە کە هەوڵ بۆ پێشکەوتنی دەدات.

برایان میشێل جێنکینز Brian Michael Jenkins لە هەواڵنێرانی بەناوبانگی بواری تیرۆریزم، لە باسی تیرۆریزمی دەوڵەتی بەناوی «شەڕ لە رێی جێگرەوە» پێناسەی دەکات و دەڵێت: «ئەو وڵاتانەی تیرۆریزمی دەوڵەتی پەیرەوی دەکەن، بەرتەسکی‌یەکانی شەڕی «متعارف» دەزانن بۆیە پێیان باشترە لە ئیمکاناتی رێکخراوەگەلی تیرۆریستی کە خۆیان دایانمەزراندوون یان پشتگیرییە ماددییەکەیان وەئەستۆیە، بۆ هەڕەشەی دوژمن یان ئاڵۆزی لە سەقامگیریی سیاسی و ئابووری ئەو وڵاتەی مەبەستیانە کەڵکی لێوەر بگرن». ناوبراو رای وایە ئەم شێوە لە تیرۆریزم کە سەرمایەگوزارییەکی زۆر کەمتری لە شەڕی «متعارف» پێویستە، دەتوانێ دوژمن لەپێ بخات و بەتەواویش نکوڵی لە هەبوونی پەیوەندی لەگەڵ تیرۆریستەکان‌دا بکات.

یەکێک لە گرنگترین باسەکان لە بەشی دیپلۆماسی گشتی، بەکارهێنانی شێوەگەلی جۆراوجۆرە بۆ وەدیهاتنی مەبەستگەلی سیاسی. دیپلۆماسی گشتی هەرچەند رێگەیەکی جیاوازی لەگەڵ سیاسەتی دەرەوە لە بواری دارشتن، بەرێوەبردن، نێوەرۆک و پروپاگەندە هەیە بەڵام لە کۆتایی‌دا لە پێکانی مەبەست هاوبەشن. دیپلۆماسی «تلفیقی»، ئاوێتەکردنی چەمکی دیپلۆماسی‌یە لەگەڵ ئەو بەشەی کە ناوەندەکانی بریاری سەرەکیی وڵات بۆ سیاسەتی دەرەوە، بە پێویست و دروستی دەزانن.

کۆماری ئیسلامی ئێران هەر لە سەرەتای هاتنە سەرکارییەوە بەئاشکرا رایگەیاند کە «نە سنوورێک دەناسین و نە زمانێک و نە نەژادێک» و «صدور انقلاب اسلامی»یان کردە بنەمای سەرەکیی سیاسەتی دەرەوەی وڵاتەکەیان. بۆ بەرێوەبردنی پۆستە گرینگەکانی وڵات و هەروەها دیاریکردنی دیپلۆماتیش بۆ دەرەوەی وڵات «تعهد»یان وەپێش «تخصص» خست و لە یەکەم هەنگاویان‌دا بۆ جێبەجێکردنی هەناردەکردنی ئایدۆلۆژیا توندڕەوییەکەیان «سوپای قودس»یان دامەزراند. وردبوونەوەیەک لە هەڵبژاردنی ئەم ناوە بۆ ئەو سوپایەی کە چالاکی سەربازیی و تیرۆریستی ئێرانی لە دەرەوەی وڵات وەئەستۆیە بەرچاوڕوونی‌یەکی زیاترمان دەداتێ کە بۆچی لەکاتێک‌دا ئیمامانی شیعە لە نەجەف، بەغدا، کەربەلا، کووفە و مەشهەدن بەڵام ناوی قودس بۆ سوپاکەیان هەڵدەبژێرن؟ ئەوەی من لەم ناوە دەیخوێنمەوە زیاتر مەبەستێکی پاوانخوازی و داگیرکردنی خاکی وڵاتانی لەپشتە. ستراتیژییەک لە پشت دیاریکردنی ئەم ناوەوە هەیە و بەپێی بیلانی کاریی ئەم سوپایەش بۆمان دەرکەوتووە کە بۆ سوپای قودس زمان و نەژاد و سنوور گرنگ نییە و هەر تاقم و گرووپێک لەگەڵ سیاسەتی تیرۆریستیی ئێران‌دا بێت بە باوەشی ئاوەڵەوە وەریدەگرێت. گرووپی توندڕەوی شیعە بەدژی سوننە، گرووپێکی توندڕەوی‌تری سوننە بەدژی لایەنەکانی‌تری، گرووپی توندڕەوی جوولەکە بەدژی مەسیحی و هتد، هەر هەموویان وەردەگرێت بۆ ئەوەش ئاژاوە و قەیران بەردەوام لە ناوچەکەدا هەبێت هەمەجۆرە پشتیوانی‌یەکی ماددی و سیاسی‌یان دەکات. چونکە بوونی قەیران واتە بوونی دەسەڵاتێکی سەرەڕۆی سیاسی و ئابووری لە ئێران کە هەموو جومگەکانی دەسەڵاتی لە پاوانی خۆی‌دا تۆمار کردووە. سوپای قودسی ئێران بۆ ئەوەی شەڕ لە گۆڕەپانی نێوخۆی وڵاتەکەی دوور بخاتەوە هەمووجۆرە هەزینەیەکی ماددی و سیاسی دەدات کە بەرهەڵستکارەکانی تیرۆر بکات. ئەم تیرۆرانە بۆ ئێران چارەنووسسازە چونکە دەنگی سەرکوتکردنی نەیارانی نێوخۆی وڵاتەکەشی هەر لە نێو هەراوهوریای ئەم تەپڵی شەڕ و تیرۆرانەدا ون دەبێت.

یەکێک لە رۆچنەکانی ئەم دەستدرێژییە تیرۆریستی‌یەش لەلایەن سوپای قودسەوە بۆ کۆماری ئیسلامی ئێران، باڵوێزخانە و کۆنسوولخانەکانیەتی کە تیرۆریستەکانی بەرگی دیپلۆماتیان لەبەر کردووە و چەمکی دیپلۆمات-تیرۆریست بە باڵایان دووراوە. هەر باڵیۆزخانە و کۆنسوولخانەیەکی ئێران بەشێکی تایبەتی بۆ چاودێریکردن و دارشتنی پلان و پاشان جێبەجێکردنی حوکمی تیرۆر هەیە. حوکمی کۆتایی تیرۆر دەبێ دواجار لەلایەن بەرزترین پلەی ئایینی شیعەوە کە ویلایەتی فەقیهە واژۆ بکرێت. یەکەم تیرۆری ئێران لە دەرەوەی وڵات ژەنەراڵ شەهریار شەفیق بوو کە رۆژی ١٦ی سەرماوەزی ١٣٥٨ی هەتاوی، کاتێک لە ماڵی دایکی واتە ئەشرەفی پەهلەوی لە پاریس دەهاتەوە دەرەوە بە دوو فیشەکی تیرۆریستان کە ئاخوند سادق خەڵخاڵی نوێنەری ئایەتوڵڵا خومەینی لە «دادگاه انقلاب» حوکمەکەی بەناوی «مفسد فی الارض» لە دادگایەکی غیابی دابوو، کوژرا.

کوژرانی ژەنەراڵ شەفیق و بەئاکام نەگەیشتنی بەدواداچوونی نێودەوڵەتی و دەیشکرێ بڵێم بێدەنگیی نێودەوڵەتی لە ئاست ئەم یەکەم تیرۆرە دەوڵەتی‌یە، دەستی تیرۆری ئێرانی ئاوەڵاتر و زمانی دیپلۆماتەکانی ئەو وڵاتەی درێژتر کردەوە کە تیرۆری نەیارەکانیان لە دەرەوەی وڵات لە رێی ئیمکاناتی باڵوێزخانەکانیان و پارێزبەندی دیپلۆماتەنیان، بەشێوەیەکی سیستماتیک بەرێوە ببەن.

عەلی ئەکبەر تەباتەبایی، وتەبێژی باڵیۆزخانەی ئێران لە ئەمریکا لە سەردەمی محەمەدڕەزا شا، لە ٣١ی پووشپەڕی ١٣٥٩ی هەتاوی لەلایەن تیرۆریستەکانی کۆماری ئیسلامی ئێران لە بەردەم دەرگەی ماڵی خۆی‌دا بە فیشەک کوژرا. ژەنەراڵ غوڵامعەلی ئۆوەیسی لە ١٨ی رێبەندانی ١٣٦٢ی هەتاوی، لە پاریس لەگەڵ براکەی غوڵامحسێن ئۆوەیسی بە فیشەکی تیرۆریستانی کۆماری ئیسلامی ئێران کوژران. بیژەن فازڵی کوڕی ئەکتەری رەخنەگر رەزا فازڵی لە ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٦٥ی هەتاوی بەهۆی بۆمبەوە لە فرۆشگەی خۆی لە لەندەن تیرۆر کرا. دوکتور عەبدولڕەحمان قاسملوو و عەبدوڵلا قادری ئازەرو دکتۆر فازڵ رەسووڵ لە ساڵی ١٣٦٨ی هەتاوی لە شاری ڤیەن-ی نەمسا (ئۆتریش) لەکاتی دانوستان لەگەڵ دیپلۆمات - تیرۆریستەکانی کۆماری ئیسلامی تیرۆر کرا و دووبارە لە هەمان ساڵ لە شاری لارناکا-ی قوبرس و سدیق کەمانگەر لە شاری رانیەی کوردستانی عێراق تیرۆر کران. ساڵی ١٣٦٩ی هەتاوی کازمی رەجەوی لە سوئیس و دووبارە لە هەمان ساڵی خاتوو عیفەت قازی کچی سەرکۆماری کوردستان پێشەوا قازی محەمەد بەهۆی نامەیەکی بۆمبڕێژکراوەوە لە شاری وێستەرۆس-ی سوید تیرۆر کرا. ١٣٧٠ی هەتاوی عەبدولڕەحمان بروومەند بەرێوەبەری دەستەی کارگێڕی «نهضت مقاومت ملی ایران» لە پاریس و دووبارە لە هەمان ساڵ و هەمان شار و وڵات شاپووری بەختیار، ١٣٧١ی هەتاوی فەرەیدوون فەڕوخزاد لە شاری بۆن-ی ئەڵمانیا، دوکتور محەمەد سادق شەرەفکەندی و فەتاح عەبدولی و هومایون ئەردەڵان و نووری دێهکۆردی لە ساڵی ١٣٧١ی هەتاوی لە شاری بێرلین-ی ئەڵمانیا لە لایەن تیرۆریستانی کۆماری ئیسلامی‌یەوە تیرۆر کرا. ساڵی ١٣٧٥ی هەتاوی رەزا مەزڵوومان لە ماڵی خۆی لە پاریس بە فیشەکی تیرۆریستانی کۆماری ئیسلامی

ئێران تیرۆر کرا. دیپلۆماسی تیرۆری کۆماری ئیسلامی ئێران لە دەیەی ٩٠ی زایینیی‌دا کەڵکی لە ئاژاوەی کوردستانی عێراق وەرگرت و پتر لە ٣٥٢ کەسی لە کوردەکانی رۆژهەڵاتی لەو دەڤەرە تیرۆر کرد. لە دوایین کردەوەی تیرۆریستی کۆماری ئیسلامی لە کوردستانی عێراق تەقینەوەی شەوی یەڵدای بەردەم دەفتەری سیاسی حزبی دیموکراتی کوردستان بوو، لە شەوی ١ی بەفرانباری ١٣٩٥ی هەتاوی‌دا کە شەهیدبوونی ٥ پێشمەرگەی ئەو حزبە و دوو کارمەندی ئاسایشی هەرێمی کوردستانی بەدواوە بوو.

دەزگەی تیرۆری کۆماری ئیسلامی ئێران لیستێکی دوورودرێژی لە تیرۆری کەسایەتی سیاسی و بەرهەڵستکارانی بۆ خۆی تۆمار کردووە کە بێگومان ئەمە پەڵەیەکی رەشە بەنێوچاوانی ئەو دەسەڵاتە ئیسلامی‌یەوە و هەمان لیستیشیان بۆ تەقینەوە و تیرۆر بەدژی کەسایەتی و ناوەندگەلی بیانی هەیە کە بۆ نموونە دەکرێ ئاماژەیەک بکرێ بە تەقینەوەی ٢٩ی خاکەلێوەی ساڵی ١٣٦٢ی هەتاوی لوبنان کە کامیۆنێک بە ٩٠٠ کیلۆ مادەی تەقینەوە رووی کردە بینای سەرەکیی باڵیۆزخانەی ئەمریکا لە بەیرووت و هەر لەو کاتەدا ٦٣ کەس کوژران و پتر لە ١٢٠ کەسیش بریندار بوون، تەقینەوە لە ناوەندی جوولەکەکان لە ئەرژەنتین لە ساڵی ١٣٧٣ کە کوژرانی ٨٥ی کەسی لێکەوتەوە، تەقینەوەی ساڵی ١٣٧٥ی ناوەندی ئەلخوبەر-ی سعوودیا کە کوژرانی ١٩ سەربازی ئەمەریکی و ٤٠٠ کەسی دیکەی لێکەوتەوە. ساڵی ١٣٩٠ هەوڵ بۆ تیرۆرکردنی عادل ئەلجوبەیر باڵوێزی ئەوکات و وەزیری دەرەوەی ئێستای سعوودیا، تەقینەوەکانی ساڵی ١٣٩١ی هەتاوی لە بانکۆک-ی تایلەند و دێلهی هیندوستان بۆ تیرۆری دیپلۆماتەکانی ئیسرائیل و دووبارە لە هەمان ساڵ‌دا دوو ئێرانی ئەندامی سوپای قودس بەتاوانی گواستنەوەی ١٠٠ کیلۆگرام مادەی تەقینەوە بۆ کێنیا دەستگیر و رەوانەی مەحکەمە و زیندان کران. لە سێپتەمبری ٢٠١٥ش هێزی تەناهی بەحرێن دەستیان گرت بەسەر کارگەیەکی دروستکردنی بۆمب کە پاش لێکۆڵینەوە دەرکەوت تاوانباران پەیوەندییان بە سوپای قودسی ئێرانەوە بووە.

ئێران هەمیشە لەو تیرۆر و تەقینەوانەدا تۆمەتی دەستێدابوونی رەتکردووەتەوە و دیارە هەندێ وڵات بەسات و سەودای بازرگانی لە خوێنی رژاوی بەرهەڵستکارانی ئێران بەدەستی سوپای قودس خۆش بوون و ئێستەشی لەگەڵدا بێت رێگەیان نەداوە ئەو دۆسیانە بکرێتەوە بەڵام دادگەی میکونوس و ئەرژەنتین بەفەرمی تیرۆریستبوونی ئێران و سەرکردەکانی ئەو وڵاتەی، بە بەڵگەوە راگەیاندووە و ئیجرائیاتی خۆی کردووە و نەیهێشتووە ئێران بێ عارەق دەرچێ، بەشێوەیەک کە حەسەن روحانی لە لەو باوەڕەدایە کە تارمایی بڕیاری دادگەی میکۆنوس هەتا ئێستاش بەسەر پەیوەندییەکانی دەرەوەی وڵاتەکەی‌دا ماوە، ئەو دەڵێت: «ئەوە میکۆنوسە کە پێشی یارمەتیدانیی ناوکیی وڵاتانی ئەورووپی بە کۆماری ئیسلامی دەگرێت». (امنیت ملی و دیپلماسی هستەای، حسن روحانی)

خاڵێکی گرنگ کە پێویستە لەم نووسینەدا ئاماژەی پێ بکرێت و دەبێ لەبارەیەوە بکۆڵدرێتەوە بۆ ئێران هێندە دەستی ئاوەڵە هێشتراوەتەوە لە تیرۆری بەرهەڵستکارانی وڵاتەکەی لە دەرەوەی وڵات کە کێ بیەوێت تیرۆری دەکات و لە کوێ پێی خۆش بێت، تەقینەوە دەکات؟

ئەوەی راستی بێت تیرۆر هیچ سنوورێکی بۆ نییە و بەتایبەت کە دەوڵەتێکی خاوەن سەرمایەی نەوتیشی وەکو ئێرانی لەپشت بێت، دەتوانێ بە رێکخستنی گرووپگەلی تیرۆریستی بە ئامانجەکانی خۆی بگات و هەروەها لەجیاتی ئەوەی سامان و سەروەتی وڵاتەکەی بۆ ئاوەدانی و پێشکەوتن هەزینە بکات، دەیداتە گرێبەستی بازرگانی لەگەڵ ئەو وڵاتانەی کە زۆرترین ئەژماری بەرهەڵستکارانی وڵاتەکەی لەوێن. پێشگرتنی ئەم سیاسەتە بۆ ئێران بووەتە هۆی ئەوەی کە خەڵکی نێوخۆی وڵاتەکەی بەردەوام هەژارتر بن و تاوانەکانی کۆمەڵایەتی رۆژانە روو لە زیادبوون بکات و سیمای کۆماری ئیسلامیش لە جیهانی دەرەوە، رەشتر بێت. گوێنەدانی هەندێ وڵاتی زلهێزیش بە کردەوە تیرۆریستی‌یەکانی ئێران ئەم وڵاتەی زیاتر ملهوڕ کردووە بۆ نموونە دەبینین کەسێکی وەکو «سید حسین موسویان» کە باڵیۆزی ئێران لە ئەڵمانیا لە سەردەمی دادگەی میکونوس بوو ئێستە ساڵانێکە لەوپەڕی تەناهی‌دا لە ئەمریکا دەژی یاخود ئەو کەسانەی کە ناویان پاش دادگەی میکونوس درایە ئینتەرپۆل بەڵام دەستگیر نەکراون، نموونەی لەم جۆرە زۆرن.

هەروەها خاڵێکی تر کە گلەییە و دەکەوێتە سەر وڵاتان ئەوەیە کە دەزانن باڵیۆزخانەکانی ئێران بۆ مەبەستی کاری تیرۆریستی بەکار دێت بەڵام هەتا بەرۆکیان نەگرێتەوە و تووشی گرفتی گەورەیان نەکات، هیچ جۆرە دژکردەوەیەکیان نابێ و تەنانەت وەکو رووداوی تیرۆری شەهید دوکتور قاسملوو، تیرۆریستەکان لە بینای باڵیۆزخانەی ئێران‌دا حەشار درابوون و دواتر رەوانەی ئێران کران و ئەو دەوڵەتە ئێستەش هەر رێی بەدواداچوونی بۆ ئەو دۆسیە تیرۆریستی‌یە نەدا.

تیرۆر بەشێکی سەرەکی و بنەمای سیاسەتی دەرەوەی ئێرانە و گرنگترین کەرەستەی ئەو وڵاتەیە بۆ گەشەپێدانی دەسەڵات و نفووزی لە رۆژهەڵاتی ناوەڕاست و وڵاتانی ئەورووپی و ئەمریکا.

لە ١٣٩٥/٨/٥ (٢٠١٦/١٠/٢٦) سەرتیپی پاسدار سالار ئابنووش لە وتارێکی‌دا لە هەمەدان بە ئاشکرا رایدەگەیەنێت کە «بۆ پارێزگاری لە ویلایەتی فەقیە سوپای پاسداران سنوور ناناسێت» ئەو هەروەها دەڵێت: «هەموو جیهان دڵنیا بن کە بەزوویی لە ئورووپا و ئەمریکاش سوپای پاسداران دروست دەبێت... شۆڕشی ئێمە وەکو شۆڕشەکانی ئەلجەزایەر و فەڕەنسا نییە. سوپای پاسداران ناوەندێکی بێوێنەیە لە جیهان و وەکو گرووپی شرطه الخمیس لە سەردەمی حەزرەتی عەلی وان». ئێران بۆ گەشەی دیپلۆماسیی تیرۆر هەنگاوێ بەرەوپێش چووە واتە دیپلۆمات-تیرۆریستەکانی کۆماری ئیسلامی ئێران تەنانەت خۆیان لە هاوکاریکردن لەگەڵ گرووپگەلی تیرۆریستی وەکو ئەلقاعیدە و داعش-یش نەبواردووە. رۆژنامەی واشینگتۆن پۆست لە ساڵی ٢٠٠٣ راپۆرتێکی بڵاو کردەوە لەبارەی پەیوەندی پتر لە دە ساڵەی نێوان ئەیمەن زەواهیری و وەزیری بەرگری ئێران ئەحمەد وەحیدی. بۆ یەکەم جار ئەمریکا لە سێی گەلاوێژی ١٣٩٠ی هەتاوی، ئێرانی بە هاوپەیمانی لەگەڵ رێکخراوی ئەلقاعیدە تۆمەتبار کرد هەروەها تۆمەتبارکردنی ناوەندی مافی مرۆڤی سووریا بە پەیوەندی نێوان سوپای قودس و تیرۆریستەکانی داعش لە سووریا کە دۆکیۆمێنتەکانی لە زاری ئەسیرەکانی ئێرانی بەشداربووی شەڕی سووریا و ئەسیرەکانی داعش دراوەتە دەست راگەیەندنەکانی بیانی و بڵاویش کراونەتەوە. لەم دواییانەدا وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا ١٣٩٥/٣/١٣-٢٠١٦/٦/٢ لە راپۆرتی ساڵانەی خۆی‌دا سەبارەت بە تیرۆریزمی جیهانی راگەیاند: «حکوومەتی ئێران هەرچەند لەگەڵ وڵاتانی ٥+١ لەبارەی پلانی ناوکی‌یەوە بە تەوافوق گەیشتووە بەڵام هێشتا سەرەکیترین وڵاتی پشتیوانی تیرۆریزمە لە جیهان‌دا».

لە باسی دیپلۆماسیی تیرۆری کۆماری ئیسلامی ئێران‌دا خاڵێکی ورد و جێی سەرنج کە لەم بارەوە پێویستە لە کۆتایی ئەم وتارەدا ئاماژەی پێ بکرێت قۆناغی پاش تیرۆرەکەیە لەلایەن ئێرانەوە؛ ئێران بەهەموو توانای ماددی و سیاسی‌یەوە بەو دەستوپێوەندییانەی کە ساڵانێکی درێژخایەنە باڵیۆزخانەکان و کۆنسوولخانەکانیان لەو وڵاتەی کە تیرۆرەکە کراوە هەروەها لە رێی جەنگی نەرم لە میدیاوە، پروپاگەندەیەکی زۆر بەربڵاو لە بەلارێدابردنی تاوانباری سەرەکیی تیرۆرەکە و ئاژاوەنانەوە و دووبەرەکینانەوە وەرێ دەخەن و هەموو هەوڵێک دەدەن لە رێی ئەو گرووپ و تاقمانەی کە سەرمایەگوزارییان لەسەر کردوون، ئێران بتوانێت درێژە بەدیپلۆماسی تیرۆر بدات.

ئاسۆی حەسەنزادە

خەباتی چەکداری: شێوازێکی هێشتا لە ڕۆژەڤ

(بەشی دووەم)

یەک دوو ڕۆژ پاش بڵاوبوونەوەی ژمارەی پێشووی ڕۆژنامەی «کوردستان»، قەڵای دێموکرات لە شەوی یەڵدا و لە کاتی جەژنگرتنی یادی لەدایکبوونی د. قاسملوودا بوو بە ئامانجی تێرۆریزمی نوێی کۆماری ئیسلامی. ئەو کردەوە تێرۆریستی‌یە لە ڕاستی‌دا جێبەجێکردنی هەڕەشەکانی چەند مانگی ڕابردووی کاربەدەستانی ڕێژیم لەپێوەندی لەگەڵ حزووری پێشمەرگەکانی دێموکرات لەسەر سنوورەکان و لە نێوخۆی وڵاتدا بوو. وێڕای ڕیسوا کردنی ئەو جینایەتە، پاشماوەی ئەم وتارە پێشکەش بە رووحی پیرۆزی شەهیدانی «یەڵدای خوێناویی دێموکرات»، بەتایبەتی فەرماندەی شەهید عەلی قۆیتاسی دەکەم کە قارەمانێکی مەیدانی خەبات و خۆڕاگریی چەکداری بوو.

***

لە بەشی یەکەمی ئەم باسەدا، بەپشتبەستن بە هێندێک بنەمای هزری و قانوونی، شەرعیەتی خەباتی چەکداریمان روون کردەوە. پوختەی ئەو بەشە ئەوە بووکە لەگەڵ ئەوەدا کە گوتاری سیاسیی حیزبی ئێمە و زۆربەی هێزەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان لەو پێوەندییەدا لە خانەی بەرگریی رەوادا جێی گرتووە، بۆ گەلێکی خاوەن مافی دیاریکردنی چارەنووس ئەو هەقەش هەیە کە لە نەبوونی بەستێنی دێموکراتیک و سیاسی بۆ بردنەپێش و چارەسەری پرسەکەی، شێوازی چەکدارانە، نەک هەر وەک دژکردەوەیەک لە بەرامبەر هێرش و دەستدرێژی‌دا، بەڵکوو بەشێوەیەکی دەسپێشخەرانە و لەسەرپێ‌خۆڕاوەستاو (قائم بالذات)یش بەکار ببا. لەم بەشەدا هەوڵ دەدەین سەرنج بدەینە هۆکار و ئامانجی خەباتی چەکداری چ بەگشتی و چ بەتایبەتی لە کانتێکستی خەباتێک کە حیزبی دێموکرات بەڕێوەی بردووە.

هۆکار و ئامانجی خەباتی چەکداری

زۆر لەو چەمکانەی بزووتنەوە رزگاریخوازە نیشتمانی‌یەکان تەنانەت لە مەیدانی سیاسیش‌دا بەکاری دەبەن، هەڵقووڵاو و گرێدراوی چەمکە سەربازییەکانن. بە تەبیعەتی ئەوە کە ویستی گەلان بۆ ئازادی و سەربەستی لە زۆربەی حاڵەتەکان‌دا بە مانای بردنە ژێرپرسیاری حاکمیەت و کۆنترۆڵی خاک لەلایەن دەسەڵاتە مەوجوودەکانەوە بووە، ملهوڕی و ملنەدانی ئەو دەسەڵاتانە بۆ ئەم ویستە رەوایە بە شێوەیەکی سروشتی خەباتی گەلانی خستۆتە سەر ڕێچکەی رووبەڕووبوونەوەی فیزیکی و رەهەندی چەکدارانەی پێ بەخشیوە. لەلایەکی دیکەوە، بە درێژایی مێژووی بیری سیاسی و ئیدارەی ململانەکان، پێوەندییەکی قووڵ لەنێوان زانستی سیاسەت و هونەری شەڕ یان هونەری سیاسەت و زانستی شەڕدا هەبووە. شتێک کە تەنانەت لە رووی ئێتیمۆلۆژی(ریشەناسیی وشەکان)یشەوە لەم بوارەدا زۆر بەرچاوە.(١) بۆ نموونە دوو چەمکی هەرە بنەڕەتی بۆ پۆلێنی مەبەست و ئامانجەکان لە خەباتی میللەتێک‌دا واتە «تاکتیک» و «ستراتژی» هەردووکیان هەڵقووڵاوی ئەدەبیاتی سەربازیین. نەک هەر وشەی «تاکتیک» –کە ئەمڕۆ بۆ هەر چەشنە ئاقار و میتۆدێک لە بەستێنی سیاسیش‌دا بەکار دێ– لە سەدەی هەژدەوە بە مانای هونەری جووڵاندنی هێزە نیزامی‌یەکان لە مەیدانی شەڕدا بەکاربراوە، بەڵکوو وشەی «ستراتێژی»یش –کە ئەمەیان ئەمڕۆ لە گوتاری بزووتنەوە رزگاریخوازەکان‌دا پێش هەموو شتێک بریتییە لە دوورەدیمەنی خوازراو و ئاقاری گەورەی سیاسی–لە ریشە یوونانی‌یەکەی‌دا (ستراتیغییا) لەپێشدا بە مانای هونەری فەرماندەیی و بەڕێوەبردنی سوپا بەکار هاتووە.

> «میتۆدی شۆڕشگێڕانە و خەباتی چەکداری بەرهەمی سیاسەتە ئەمنیەتەکانی ڕێژیم و داخراویی سیستمی مەوجوود لەپێوەندی لەگەڵ چارەسەری پرسی کورد لە ئێرانە لە گوتار و ڕوانینی حیزبی دێموکرات و زۆربەی هێزە سیاسی‌یەکانی دیکەی ڕۆژهەڵاتدا هەروا لەجێی خۆیەتی»

پێوەندیی نێوان «ستراتژی و تاکتیک» لە رووی تێرمینۆلۆژییەوە، درێژکراوە (امتداد)ێکی روونی لە بەستێنی ناوەرۆک و بەکاربردنیش‌دا هەیە. بەهۆی ئەوە کە گیروگرفتەکانی بەئەنجام گەیاندنی ویستی کۆتایی گەلان لە بەرامبەر دەسەڵاتە بەهێز و سەرکوتکەرەکان‌دا پێویستیی بەکاربردن و تاقیکردنەوەی میتۆدی جۆربەجۆری بەسەر ئەو گەلانەدا سەپاندووە، هەروەها بەهۆی فرەچەشن بوونی بەستێنی کۆمەڵایەتی و پێکهاتەی گوتاریی بزووتنەوە رزگاریخوازەکان، ئەم بزووتنەوانە هەمیشە ناچار بوون لە بردنەپێشی خەباتی خۆیان‌دا بەپێی هەلومەرج و هاوکێشەی هێز(توازن قوا) ریزبەندییەکی کەم و زۆر پایەدار(ثابت)ی ستراتژی و تاکتیکەکان بکەن.

ئەم ریزبەندییەی نێوان ستراتێژی و تاکتیکەکان کە لە راستی‌دا هەوڵێک بووە بۆ هەماهەنگ کردنی شێواز و ئاقارە نالێک و بگرە ناتەباکانی خەبات، لە نیوەی دووەمی سەدەی بیستەم‌دا لەژێر هێژێمۆنیی گوتاری مارکسیست–لینینیستی لەنێو بزووتنەوە رزگاریخوازییەکانی جیهانی سێهەم و لە ئێرانیش بەشێوەی وردتر لە کەناڵی هزری «مائۆ»وە هاتۆتە نێو بازنەی باس و بیرکردنەوەی ئەو بەشە لە نەیارانی ڕێژیمی شاهەنشاهی کە باوەڕیان بە پێویستیی پەنابردن بۆ میتۆدی چەکدارانە هەبووە. لەم پێوەندییەدا بەتایبەتی نووسینەکانی مەسعودی ئەحمەدزادە کە هەوڵێک بووە بۆ تیئۆریزە کردنی میتۆدی چەکداری هەم وەک ستراتژی و هەم تاکتیک و ئەو دەرسانەش کە لەو سەردەمەدا پێویست بووە لە بزووتنەوەی «سیاهکل» وەربگیرێ شیاوی ئاماژە و سەرنج پێدانە.(٢)

بزووتنەوەی کورد لە ئێران هەر لەو کاتەدا کە ئاگاداری رووداو و ئاڵوگۆڕەکانی دەوروبەر و دنیای دەرەوە بووە، لەو بوارەدا نەک هەر خاوەنی روانگە و مەرامی تایبەت بە خۆی بووە، بەڵکوو ئەزموون و رابردوویەکی کۆنتر و دەوڵەمەندتریشی لە بەشەکانی دیکەی ئێران هەیە. جیا لەو بەرەنگارییە چەکدارییانەی لە سەردەمی شۆڕشی سمکۆ و لە پەراوێزی رووخانی کۆماری کوردستان‌دا روویان داوە، دیارترین جوولەی پارتیزانیی شۆڕشگێڕانی کورد لەو سەردەمەدا واتە بزووتنەوەی «٤٦–٤٧»بە دوو سێ ساڵ پێش بزووتنەوەی سیاهکەل بەڕێوە چووە. هەربۆیە شتێکی سروشتی‌یە کە گوتار و بیرکردنەوەی شۆڕشگێڕانی کورد لە ئێران و هی رێبەرانی حیزبی دێموکرات لەو پێوەندییەدا وێڕای ئەوە کە شوێنەواری لە گوتاری باوی نێو بزووتنەوە رزگاریخوازییەکانی جیهان و زێهنیەتی زاڵ بەسەر ئۆپۆزیسیۆنی ئەودەمی ئێران وەرگرتووە، بەرهەمی بەستێن و زێهنیەتی تایبەت بە خۆیشی بووە.

لە راپۆرتێک‌دا بە قەڵەمی د. قاسملووکە پێشکەش بە کۆنگرەی سێهەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان (١٩٧٣) کراوە، کۆمیتەی ناوەندیی ئەو حیزبە خەباتی چەکداریی بە «شێوەی ئەساسیی خەباتی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران داناوە». ئەم راپۆرتە کە چ بەهۆی وێکچوونی هەلومەرجی ئەوکات و بارودۆخی ئێستای خەباتی حیزبی دێموکرات و چ بەهۆی وردبینیی سیاسی و زانستی‌بوونی، دەکرێ وەک مانیفێستێکی زیندووی خەباتی ئەو حیزبە لە سەردەمی ئێستاش‌دا چاو لێ بکرێ، لەپێوەندی لەگەڵ هۆکاری باوەڕمەندی بەم شێوازە لە خەبات دەنووسێ :»ئەم شێوە خەباتە لەلایەن ڕێژیمی دیکتاتۆری شاوە بەسەر هێزە نیشتمانی‌یەکانی ئێران‌دا سەپێندراوە. لەڕاستیشدا لە هەلومەرجی ئێستا و لە چوارچێوەی ڕێژیمی شادا هیچ گۆڕانێکی قووڵی سیاسی و کۆمەڵایەتی مومکین نیە. رووخاندنی ئەو ڕێژیمەش لە هەلومەرجێک‌دا کە باس کرا تەنیا یەک ڕێگای هەیە، ئەویش شێوەی خەباتی چەکدارە».(٣)

ئەوە کە گرتنەبەر یا لانیکەم باوەڕ بە خەباتی چەکداری لە سەردەمی ڕێژیمی شادا شتێکە کە دەسەڵاتی ناوەندی بەسەر شۆڕشگێڕانی کوردیدا سەپاندبوو و ئەوان لە نەبوونی هیچ دەرفەت و بەستێنێک بۆ دروست کردنی گۆڕانی سیاسی لە ڕێگای دێموکراتیک یان هەر نەبێ ئاشتیخوازانەوە خۆیان ناچار دەدیت کە بیر لە پەنابردن بۆ ئەم شێوازە هەرە پڕ تێچوویە لە خەبات بکەنەوە، پاش هاتنەسەرکاری کۆماری ئیسلامی هێندەی دیکەش لە گوتار و کرداری حیزبی دێموکرات و هێزە مەیدانی‌یەکانی کورد لە ئێران‌دا زەق بۆوە. دیارە وەک دواتر باسی دەکەین چەمکی فرەڕەهەندیی خەبات و پێویستیی دەکارخستنی زیاتری هەموو بەستێنەکانی تێکۆشان هەم لە نێوەڕاستەکانی دەهەی حەفتای هەتاوی بەولاوە و هەم بەتایبەتی پاش کۆنگرەی چاردەی حیزبی دێموکراتی کوردستان بەشێوەیەکی بەرچاوتر لە ئەدەبیاتی سیاسیی حیزب و تا رادەیەکیش لە تێکۆشان و کارکردی ئەو حیزبەدا بەرجەستە بۆتەوە و تەنانەت لەسەر ئەوە جەخت کراوە کە «ئەوە ڕێژیم نیە کە دەبێ مەیدانەکانی خەباتمان بۆ دیاری بکا».(٤) بەڵام لەسەر یەک ئەوە کە میتۆدی شۆڕشگێڕانە و خەباتی چەکداری بەرهەمی سیاسەتە ئەمنیەتەکانی ڕێژیم و داخراویی سیستمی مەوجوود لەپێوەندی لەگەڵ چارەسەری سیاسیی پرسی کورد لە ئێرانە لە گوتار و ڕوانینی حیزبی دێموکرات و زۆربەی هێزە سیاسی‌یەکانی دیکەی ڕۆژهەڵات‌دا هەروا لەجێی خۆیەتی.

هەروەک چۆن سیاسەتی دەسەڵاتی ناوەندی لە گرتنەبەر یان باوەڕ بە خەباتی چەکداری‌دا فاکتەری هەرە دیاریکەر بووە، ئامانجی ئەم شێوەیەش لە خەبات لە کانتێکستی خەباتی کوردەکانی ئێران و حیزبی دێموکرات‌دا زۆرتر کاریگەری دانان لەسەر ئەو سیاسەتە و فشارهێنان بۆ گۆڕینی بووە. ئەمە پێش هەموو شتێک بۆ مۆدێلی هەڵبژێردراو لە خەباتی چەکداری واتە شەڕی پارتیزانی دەگەڕێتەوە. لە دنیادا شەڕی پارتیزانی یان «گێریلا» لە کانتێکستی زۆر جیاواز و بە ئامانجی جۆراوجۆر بەڕێوە چووە. بەڵام سەرجەم تیئۆریسیەنەکانی ئەو جۆرە لە شەڕ (لە «سون تزو»ی چینیەوە وە بگرە کە ٢٥٠٠ ساڵ پێش ئێستا لە «هونەری شەڕ»دا ئەو تاکتیکانەی باس کردوون کە ئەمڕۆ لە خەباتی پارتیزانی‌دا بەکار دەبرێن تا «ڕێژیس دوبرە»ی فەڕانسەیی کە شۆڕشی «فۆکۆ»ی چەگوارای فۆرمووڵە کردبۆوە) لەسەر ئەوە کۆکن کە ئەم شێوازە بریتی‌یە لە شەڕێکی ناڕێکوپێک کە ئامانجی سەرەکیی نیزامی نیە، بەڵکوو سیاسی‌یە. بەو مانایە کە هێزێک کە لە رووی ژمارە و لۆژیستیکەوە لە هێزی دەسەڵات لاوازترە بەپشتبەستن بە پشتیوانیی زۆرینەی خەڵک [هەربۆیە خەڵکی سقیل ناکاتە ئامانج] کردەوەی ئامانجدار و غافڵگیرانەی سەربازی نەک بەمەبەستی کۆنترۆڵی خاک و راماڵینی هێزی بەرامبەر، بەڵکوو بۆ ئەزیەت کردن و زەربە وەشاندن لە هێزی دەوڵەت و هەڵوەشاندنەوەی پلانەکانی و لە ئەنجام‌دا دروستبوونی بەستێنی گۆڕان ئەنجام دەدا.(٥)

بەدەر لەو تایبەتمەندییانەی هونەری شەڕ کە لە خەباتی چەکدارانەی حیزبی دێموکراتیش‌دا بەڕوونی بەدی کراون، جەختی ئەو حیزبە لەسەر ئەوە کە مەسەلەی کورد ڕێگاچارەی نیزامی نیە؛ راگەیاندنی ئەوە کە لە حاڵەتێک‌دا کە گەلی کورد لە ئێران بەتەنیا ناتوانێ دەسەڵات بڕووخێنێ مەبەست لە شەڕ ناچارکردنی دەسەڵات بۆ وتوویژە؛ بە ئینسانی کردنی شەڕ و هەوڵدان بۆ کەمکردنەوەی تێچووی ئینسانیی شەڕ (کشانەوەی هێزی پێشمەرگە لە شارەکان، ڕێزگرتن لە قانوونی بەشەردۆستی)؛ و زۆر نیشانەی دیکە ئەو راستی‌یە دەگەیەنن کە ئەو حیزبە تەنانەت لە دەهەی شەستی هەتاوی‌دا کە دەستی پێشمەرگەکانی بۆ عەمەلیاتی دەسپێشخەرانەی چەکدارانە ئاوەڵا کردبوو، شەڕی بۆ شەڕ یان بە ئامانجی نیزامی نەکردوە بەڵکوو تاکتیکی نیزامیشی کردۆتە تابعێکی مەنتقی سیاسی.

(درێژەی هەیە)

(١)هێربێرت رۆزینسکی، «سنووری چەمکەکان لەنێوان ستراتێژی، ئۆپەراسیۆن و تاکتیک لە هونەری شەڕدا»، نووسراوەکانی کالیجی دەریایی شەڕ لە نیوپۆرت، ١٩٥٠(فەڕانسەیی).

(٢)مسعود احمد زادە، «مبارزە مسلحانە؛ هم استراتژی، هم تاکتیک»، چریکهای فدائی خلق ایران، ١٣٤٩.

(٣)راپۆرتی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی دێموکراتی کوردستان بۆ کۆنگرەی سێهەم، ١٩٧٣، چاپی بەغدا، لاپەڕە ٤٧.

(٤)وەک تازەترین ئاماژە، وتاری هاوڕێ سەعید بێگزادە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی حدک لە ڕێوڕەسمی ڕێزگرتن لە شەهیدانی یەڵدای خوێناویی دێموکرات لە ستۆکهۆڵم.

(٥)ژێرار شالیان، گەشتێک بەنێو چل ساڵ شەڕی پارتیزانی‌دا، پاریس، ٢٠٠٦ (فەڕانسەیی).

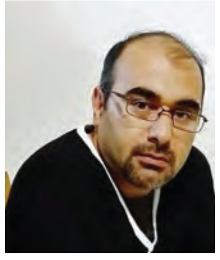

شاهۆ حوسێنی

نیئۆتیرۆریزم

(سەرلەنوێ خوێندنەوەیەک بۆ تیرۆرەکانی کۆماری ئیسلامی لە دەلاقەی تیۆری کۆنستروکتیڤیسمەوە)

پێشەکی:

کۆنستروکتیڤیزم وەک تیۆری پێی وایە کە مرۆڤ تایبەتمەندیی سەرەکیی سیاسەت نیە، بەڵکوو تایبەتمەندییەکانی سیاسەت بەشێوەی مێژوویی و کۆمەڵایەتی واتە بە درێژایی مێژوو و لەسەر بەستێنی کۆمەڵگە پێگەییون، لە راستی‌دا کۆنستروتیڤیستەکان پێداگری لەسەر هزرە چاندی، واتایی و پرەنسیپ و نۆرمەکان دەکەنەوە. بە چەشنێک کە لەسەر بنەمای ئەو تایبەتمەندییە لایەنە تیوەگلاوەکان لە سیاسەت هەوڵ بۆ ناسینی خۆیان و ئەویتر دەدەن و بەپێی ئەو ناسینەش پێکەوە کار دەکەن یان دەکەونە کێبەرکێ لەگەڵ یەکترەوە، بەواتایەکی دیکە بەپێی ئەو تایبەتمەندییانە یاریکەرەکان هەوڵی دروستکردنی شوناس بۆخۆیان و ئەویتر دەدەن، بۆ نموونە لە کۆماری ئیسلامی‌دا کە حکوومەتێکی ئایینی‌یە کە لەسەر چاند، نۆرم و پێکهاتە واتاییەکانی شیعە شکڵی گرتووە، رەوتی مێژوویی بەربەرەکانی شیعە و سوننە و پێداگری لەسەر مەزلومیەتی ئەهلی بەیت (بەگوێرەی ئەوان) بۆتە بەستێنی دروستکردنی شوناس بۆ خۆی و ناسینی خۆی و ئەویتر، لەسەر ئەو بنەمایە شوناسێک شکڵی گرتووە لەسەر ڕێچکەی رەهای خۆ بە بەرحەق زانین، کە خۆی لە کێبەرکێی و دژایەتی هەمیشەیی لەگەڵ ئەویترێکدا دەدۆزێتەوە کە باتڵی رەها پێناسە کراوە. ئەو حکوومەتە بە شوناسێکی لەو چەشنە و ناسینێک لە خۆی و ئەویتر، بۆتە پەرەپێدەری چەشنێک لە تیرۆریزم کە وەک نیئۆتیرۆریزم پێناسە دەکرێت.

نیئۆتیرۆریزم: بێگومان رۆژهەڵاتی ناڤین پێگە و بنیاتی سەرەکی ئەبژێکتیڤ و سوبژێکتیڤی نیئۆتیرۆریزمە. بە هۆی بوونی چوارچێوەکانی ئایینی و بڕوا بناژۆخوازەکان کە لەسەر بەستێنی ئەو ژێرخانە واتایی و چاندییانەوە، کێبەرکێ و رووبەرووبوونەوە لەگەڵ ئەوانیتردا بەرێکخستن دەکات. لەراستی‌دا نیئۆتیرۆریزم، چەشنێکی نوێی تیرۆریزمە کە لەنێو هزر و بڕواکانی بناژۆخوازانەی ئایینی‌دا سەریهەڵداوە، لە نیئۆتیرۆریزم‌دا دروستکردنی هێژمونی میدیایی درۆیین لە ئامانج، پێکهاتە و کردەوەکانی لایەنی بەرانبەر بۆ قەناعەت پێهێنان و مۆبیلیزەکردنی رەشایی رای گشتی نێوخۆیی گرینگە. لە راستی‌دا نیئۆتیرۆریزم چەشنێکە لە تیرۆریزم کە لە نێوان ئامانجگەلی جیاوازدا، ئامانجی ئایینی بە هێژمون و گرینگی‌یەکی زیاتر لە ئامانجەکانی دیکە، هاندەری کردەوەی تیرۆریستی‌یە، ئاوڕێک لە کردەوە تیرۆریستی‌یەکانی کۆماری ئیسلامی لە سەرەتای شۆڕشی ١٣٥٧ەوە تا ئێستا هەتا دوایین نموونە کە تەقاندنەوەی دوو بۆمب لە بنکەی دەفتەری سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ڕێکەوتی ٢٠١٦/١٢/٢٠بوو، بە روونی دەرخەری ئەو راستییەیە کە کۆماری ئیسلامی وەک حکوومەتێکی ئایینی بەردەوام لە ڕێگەی رەوایی ئایینی‌یەوە هەوڵی سڕینەوە و لەنێوبردنی ئەویتر دەدات. کۆماری ئیسلامی وەک حکوومەتێکی دینی بە سێ تایبەتمەندی شوناسی بۆخۆی دروستکردووە: یەکەم: موسڵمانی شیعەی بڕوامەند بە ویلایەتی موتڵەقەی فەقیە دووهەم: مافی رەهای حکوومەت و ئیمامەتی موسوڵمانانی جیهان لە نەبوونی ئیمامی زەمان‌دا بە دەست وەلی فەقیهە. سێهەم: دژبەران و رەخنەگرانی ئەو هزر و حکوومەتە، «محارب» لەگەڵ خودان و دەبێ لەنێو بچن.

لە لایەکی دیکە حیزبی دێموکراتی کوردستان کە کرایە ئامانجی دوایین هێرشی تیرۆریستی کۆماری ئیسلامی ئێران بە سێ تایبەتمەندی لە لایەن کۆماری ئیسلامی‌یەوە دەناسرێتەوە: یەکەم: کورد دووهەم: سێکۆلار سێهەم: دێموکرات. ئەو سێ تایبەتمەندییە کە هەڵگری چاند، واتا و نۆرمەکانی بەتەواویەتی دژبەری تایبەتمەندییەکانی شوناسی کۆماری ئیسلامین، لە هزر و لە روانگەی کەلتووری سیاسیی ئەو رژێمەوە دەبێ وەک باتڵ لەنێو ببردرێن و بسڕدرێنەوە و هەڵبەت ئەو کردەوە تیرۆریستی‌یە لەدوای ئەوە ئەنجامدرا کە لە لایەک حزووری سەربازیی حیزبی دێموکراتی کوردستان و حیزبە کوردستانیەکانی‌تر (نەک بە مەبەستی رووبەرووبوونەوەی سەربازی لەگەڵ حکوومەت بەڵکوو بە ئامانجی پەیوەندیگرتن لە گەڵ توێژەکانی کۆمەڵگەی کوردستان) بەرینتر بوویەوە و لە لایەکی دیکە حکوومەت لە نێوخۆ لەدوای بەرجام و ڕێککەوتن لەگەڵ وڵاتانی رۆژئاوایی تووشی کێشە و لێکترازانی نێوخۆیی بوویەوە، لە دۆخێکی وەهادا ڕێگەی دەرچوون و رزگاربوون لەو دوو کێشە هاوکاتە، هەوڵدان بۆ سڕینەوە، لەنێوبردنی فیزیکی و تیرۆری دژبەرانە. ئەو تیرۆرە لە لایەک بە دروستکردنی هێژمونی درۆیینی میدیایی بەشێوەی وتوویژە جۆراوجۆرەکانی بەرپرسانی پلەبەرزی ئیستخباراتی و سەربازیی و هەڕەشەی رووبەروونەوە لە دەرەوەی سنوورەکان و لە لایەکی دیکەوە بە وێناکردنی روخسارێکی ناراست و هەستبزوێنەر لە داخوازییەکان(جوداییخوازی)ی ئەوان روویداوە.

ئەدەبی

موژدە، موژدەی بە شەکیلا دا

عەلی فەتحی

نیوکاتژمێر بەر لە هاتنی میوانەکان گەیشتبوومە ژووری مەراسیم. سەیرم کرد جیا لە ئاڵا و ئارمەکان، وێنەی یەک لە شەهیدانی تەقینەوەی بەر درگای قەڵای دێموکرات لەسەر مێزێک داندرابوو. چاوم بە کیژێکی خەمبار کەوت. لەتەنیشت مێزەکە ڕاوەستابوو. سڵاوم کرد و دەستم لەنێودەستی نا.

– خانمە جوانە چۆنی؟

– باشم، زۆر سپاس. من شەکیلام، کچی شەهید عەلی قۆیتاسی.

تەزوویەک بە لەشمدا گەڕا. سەری کڕنۆشم دانەواند و گەرم لە باوەشم گرت. بەڵێ ئەو کچی شەهیدێک بوو. ئەو شەکیلا بوو کە دوو ڕۆژ پێشتر بەسەرهاتی ژیانیم تا ڕادەیەک بیستبوو.

مەعمووریەتی کاری من، بەخێرهێنانی میوانەکان دیاریکرا.

هەستێکی قورس ڕوحمی داگرتبوو. خەڵک پۆل پۆل دەستیان بە هاتن بۆ مەراسیمەکە کرد.

- ڕوحی شەهیدان شادبێ...

پیر و گەنجم بەردەوام دەدیت، خەفەتبار بەرەو ژوورەکە دەچوون.

نیو کاتژمێری خایاند. ژووری پرسە پڕ لە

خەڵک بوو، لە هەموو چین و توێژێک. دیسان وەبیر ئەو ڕستە جوانە، بەڵام حەسرەتبارە کەوتمەوە:

«ئەوجاریش شەهیدەکان لە دەوری یەکتر کۆیانکردینەوە».

دێموکراتە لێکدابڕاوەکان، کۆمەڵە چەند کەرتەکان، چەپ و ڕاست و ئایینداری و بێ ئایینەکان، کورتی ببڕمەوە کوردە بەهەستەکان بەپانەوە هاتبوون.

لە پشت میکرۆفۆنە ڕەنگاوڕەنەکان کۆڵێک وتار پێشکەش کران و پەیام خوێندرانەوە، هەرکام بە ئەدەبیاتی تایبەتی خۆی. کۆماری ئیسلامی ئێران مەحکووم کرا و وەکوو تاوانباری سەرەکیی تەقینەوەکانی بەردەرکی قەڵای دێموکرات لە کۆیە دەستنیشانکرا.

نۆرە گەیشتە شەکیلا. ئەو جوانکیلە خەمبارەی کاتژمێرێک پێشتر دیتبووم. بێدەنگی‌یەکی سەرنجڕاکێش ژوورەکەی داگرت. شەکیلا لە پشت میکرۆفۆن بوو.

- من شەکیلام، کچی عەلی قۆیتاسی. سڵاو و ڕێزم هەیە بۆ هەموو ئێوە هاوڕێیانی باوکی شەهیدم.

ئینسان نەیدەزانی سەیری شەکیلای خەمبار بکا یا گوێ لە وشە پڕلەهەستەکانی بگرێ. ئەو هەشت ساڵان، لەگەڵ دایکی ڕێگای تاراوگەنشینیی گرتبووەبەر. کاتێک قسەی دەکرد، سیمای هەشت ساڵ لەوە پێشی باوکی، هێشتا لە مێشک و خەیاڵی‌دا دەهات و دەچوو. ئەو بە سۆزێکی پڕ لە هەست لەگەڵ باوکی دەدوا. فرمێسک و خەم تێکەڵ بە ئاخاوتنی ببوون.

- باوکم هەموو تەمەنی خۆی لەپێناو ئازادی و سەربەرزی کوردستان‌دا فیدا کرد. باوکم درێژەدەری ڕێبازی شەهیدان بوو. ئەو خۆی تێکەڵ بە کاروانی شەهیدان کرد.

کاتێک هەناسەی پڕ لە حەسرەتی هەڵکێشا، بەدەم هەنیسکی گریانەوە، دووبارە دەستی بە خوێندنەوەی پەیامەکەی کرد.

- باوکم تاجی ئیفتیخارە بە سەرمەوە..

بە بیستنی وشەی تاج، بۆ ساتێک بیرم لە شاجوانەکانی جیهان کردەوە. هەستم کرد شاجوانی من، شەکیلاکانن، منداڵانی بێبەشکراو لە سۆزی دایک و باوکەکانن.... ئاخ شاجوانەکەم شەکیلا، تاکەی مەرجی شاجوانیی کیژانی نیشتمانم، دەبێ بێکەسبوون بێ؟! هەموو میوانانی نێو ژوورەکە کاتێک فرمێسکی شەکیلایان بینی و گوێیان لە تاجی ئیفتیخار بوو، ئەسرین لە چاوانیان‌دا قەتیس ما. شەکیلا درێژەی بە پەیامەکەی دا. یەک ڕستەی گوت کە خۆی لە خۆیدا ڕۆمانێکی پڕ لە تراژێدیا بوو و بارتەقای قورسایی هەموو ڕۆمانەکانی جیهان. نزایەک بوو بۆ هەڵتەکاندنی کورسیلەی هەموو خواکانی نیهان. خۆزگەیەک لەنێو دڵ و دەروونی هەموو هەژارەکان.

- مردن و سەرشۆڕی بۆ ئەوانەی بێ‌باوکیان کردم.

شەکیلا بە ئەسپایی، بێ‌ماڵاوایی، ڕۆیشت.

خێرا دوای ئەو نۆرەی موژدە هات. ئەویش شاجوانێکی‌تر، ئەویش کچە شەهیدێکی‌تر.

- من موژدەم. من نوێنەری ڕاسپێردراوی ئێوەم. بەناوی هەموو ئێوە ئازیزان دەخوازم چەپکەگوڵێک پێشکەش بە شەکیلا بکەم و موژدەیەک بە خەڵات.

ژوورەکەم وەکوو دەریایەکی تۆفانی کەوتەبەرچاو. هەستەکان شەپۆلیان دەدا. لەگەڵ شەکیلا گریان و لەگەڵ موژدە، چاوەڕوانی موژدە.

- من لێرە دەخوازم بە شەکیلا بڵێم، چۆن خاکی کوردستانمان هەموو ڕۆڵەکانی نیشتمان لە باوەش دەگرێ، چۆن حیزبی دێموکرات بۆ ئێمە ماڵێک بوو، باوک و دایک بوو، بۆ من و هەموو کچ و کوڕە شەهیدەکان، بۆ تۆش شەکیلا گیان، هەروا دەبێ. بۆیە دڵگران مەبە. تۆ وەک خۆت گوتت شانازی بکە کچە شەهیدی، شەهیدێک بۆ حیزب، شەهیدێک بۆ کوردستان، کە ژیان و گیانی بەخشی...

بە موژدەی موژدە، دەریای شەپۆلاوی ساڵۆن هێوربۆوە. موژدەی کچە شەهید، وەکوو شاجوانی دوێنێی کچە شەهیدەکان، دەسکێ گوڵی پێشکەش بە شەکیلا کرد و لە ئامێزی خۆی‌دا لاواندییەوە.

پرسیارگەلێک لە دڵ و زەینی ئێمەی دژبەرانی هەڤدوودا بۆ جارێکی‌تریش دووپات بوونەوە:

دابڕان و پەرشوبڵاوی ئێمەی کورد تا کەی؟ بەتایبەت ئێمەی پێشڕەوی خەبات بۆ ڕزگاریی نیشتمان! دەبێ بۆ شاجوانە بێنازماوەکانمان، بۆ وەچەی داهاتوومان، لە دەفتەری مێژوودا چ بنووسین؟ ئاخۆ، تەنیا شەهیدەکانمان لە یەکتر کۆمان دەکەنەوە؟

شەهیدانی شەوی یلدا و هەڵوێستی بوێرانەی خەڵکی کوردستان

ڕەزا محەممەدئەمینی

کردەوەی تیرۆریستی بەردەم بارەگای دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان و شەهید بوونی پێنج تێکۆشەری دێموکرات و دوو پێشمەرگەی ئاسایشی شاری کۆیە، ئەگەر لەلایەک خەسارتێکی گەورە بوو بۆ حیزب و بنەماڵەی شەهیدان و هاوڕێ و هاوسەنگرانیان و هیچکات لەبیر ناکرێنەوە، لەلایەکی دیکە بەو هاوسۆزیی و هاوپەیوەندییە بەرینەی خەڵکی لە شار و گوندەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کە لەگەڵ حیزبی دێموکراتی کوردستان و بنەماڵەی ئەو شەهیدە سەربەرزانە دەریان بڕی، بە دۆست و دوژمنانی گەلی کورد و حیزبی دێموکراتی نیشان‌دا کە شەهیدانی ئەو حیزبە، شەهید و ڕۆڵەکانی گەلی کوردن و خەڵکی کوردستان لێیان بێ‌بەری نییە. نەک هەر شەهیدانی شەوی یەڵدا، بەڵکوو هەموو کادر و پێشمەرگە و شەهیدانی جەرگەی خەبات و تێکۆشان و هەموو ئەو شۆڕشگێڕانەی بە دەستی چەپەڵی تێرور و دەزگای تیرۆریستی کۆماری ئیسلامی خەڵتانی خوێن بوو، ڕۆڵە و سەرمایەی نەتەوەکەمانن.

شەهید بوونی تێکۆشەرانی دێموکرات لە شەوی یەڵدا وەبیر هەموو لایەکی هێنایەوە کە کۆماری ئیسلامیی ئێران، هەمان ئەو ڕێژیمەیە کە سەدان کادر و پێشمەرگەی حیزبی دێموکرات و باقی حیزب و ڕێکخراوە سیاسی‌یەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستانی لە ساڵەکانی نێوان حەفتا و هەشتای هەتاوی لە شارەکانی باشووری کوردستان‌دا تیرۆر کرد. ئەو کردەوە تیرۆریستی‌یە سەلماندی ڕێژیمە نەگۆڕاوە و وێناچێ لە داهاتووش‌دا واز لە کردەوە تیرۆریستی‌یەکانی بێنێ. جگە لەوەش تەقاندنەوەی دوو بۆمبی بەهێز لە نێو دوکانێکی بەردەم بارەگای دەفتەری سیاسیی و لە جەنگەی بەڕێوەچوونی ڕێوڕەسمێک‌دا کە نەک هەر کادر و پێشمەرگەکانی حیزب، بەڵکوو دەیان و بگرە سەدان ژن و منداڵ و مێرمنداڵی تێدابوو، نیشاندەری ئەوپەڕی دڕندەیی و جینایەتی ڕێژیمێکە کە دەم لە ئیسلام و ئایین دەدات و نێوی «کۆماری ئیسلامی» لە خۆی ناوە. ئەو شێوە تیرۆر و تەقینەوانە ئەو ڕاستی‌یە دووبارە دەکاتەوە کە بۆ کۆماری ئیسلامی جیاوازی‌یەک لە نێوان کادر و پێشمەرگەکانی کورد و بنەماڵەکانیان، بە زارۆکی سەر بێشکەشەوە نییە و هەموو هەر کورد و نەیاری کۆماری ئیسلامین و دەبێ هەر چۆنێک بێ لەنێو بچن.

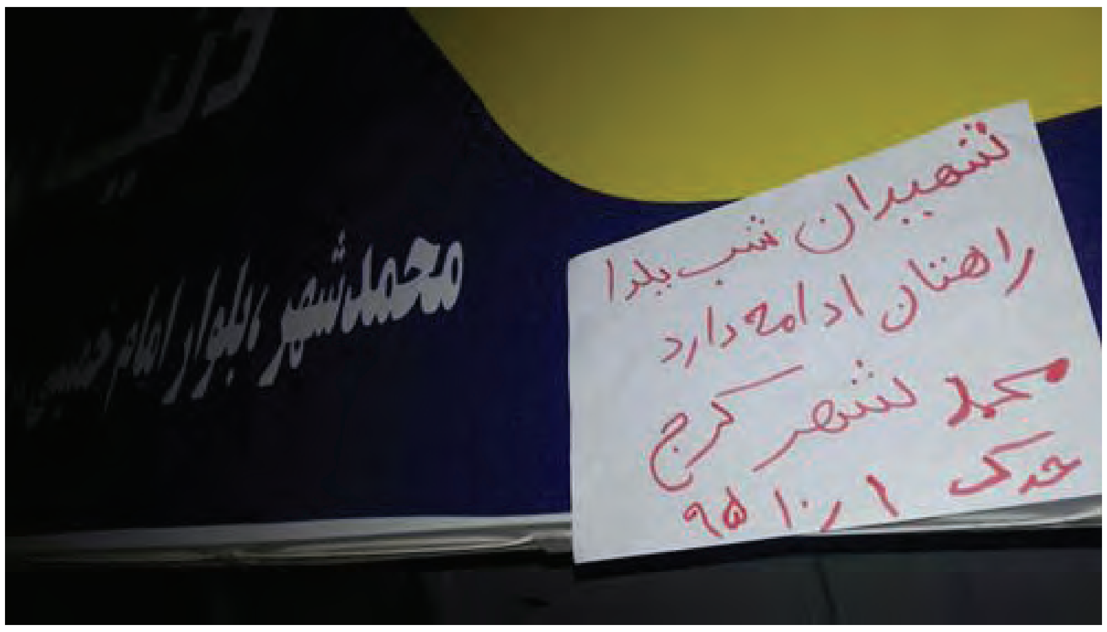

کەم نەبوون خەباتگێڕانی سەربەرز و کۆڵنەدەری بنەماڵەی دێموکرات کە لە نێوخۆی ڕۆژهەڵاتی کوردستان و لەکاتی بەئەنجامگەیاندنی ئەرکەکانیان و لە بەرەنگاربوونەوەی قارەمانانە لەگەڵ جاش و بەکرێگیراو و پاسدارانی ڕێژیمی کوردکوژیی کوماری جورم و جینایەت لە ماوەی شەش مانگی ڕابردوودا شەهید نەبووبن. بەڵام ئەوەی شەهیدانی شەوی یەڵدا لە هاوڕێ و هاوسەنگەرە شەهیداکانیان جودا دەکاتەوە، ئەوەیە کە ئەوانە نەک لەکاتی شەڕ و بەربەرەکانی لەگەڵ دووژمن و لە نێوخۆی ڕۆژهەڵاتی کوردستان‌دا، بەڵکوو لە شەوی لەدایک بوونی دوکتور قاسملووی ڕێبەر و لەکاتی بەڕێوە چوونی ڕێوڕەسمی شادی بەم بۆنەیەوە و لە کردەوەیەکی تیرۆریستی‌دا شەهید بوون. هەر ئەوەش بوو کە بوو بەهۆی دەربڕینی هەست و سۆز و هاوخەمی‌یەکی کەم‌وێنە لە شار و گوندەکانی کوردستان. زێدەڕۆیی نییە ئەگەر بڵێین کە شەهید بوونی ئەو کادر و پێشمەرگانە کە لە نێویان‌دا لاوێکی ١٧ساڵەی خوێن‌شیرین و ڕوح‌سووکی بنەماڵەی پێشمەرگە و ئەندامی یەکیەتیی لاوان بە نێوی ناسری کەریمی تێدا بوو، لەو شەهیدانە کە لە شەڕ و بەربەرەکانی‌دا شەهید بوون، زیاتر هەستی هاوخەمی و دڵسۆزیی خەڵکی کوردستانی وروژاند.

سەردانی هەزاران کەس لە خەڵکی کوردستان، بەتایبەت لە شارەکانی مەهاباد، بۆکان و بانە، بۆ دەربڕینی سەرەخۆشی و هاودەردی لەگەڵ بنەماڵەی شەهیدانی شەوی یەڵدا، سەرەڕای زەخت و فشار و هەڵگرتنی وێنە و فیلم لە خەڵکی لەلایەن سیخوڕانی ئیدارەی ئیتلاعاتی سپای پاسدارانەوە و هەڕەشە کردن لە بنەماڵەی شەهیدان، دەربڕی قووڵایی خۆشەویستیی پێشمەرگە و خەباتگێڕانی دێموکرات لە دڵ و دەروونی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان دایە. لەو ماوەیەدا بەهەزاران پەیامی سەرەخۆشی بە هەموو شێوەیەک و لە ڕێگەی جۆراوجۆر لە نێوخۆی ڕۆژهەڵاتی کوردستانەوە بۆ ناوەندە پێوەندیدارەکانی حیزبی دێمۆکرات نێردراون و خەڵکی پێشمەرگە و دێموکرات پەروەری کوردستان هەستی بەرزی خۆیان بەو بۆنە دڵتەزێنەوە دەربڕیوە. جگە لەوەش ئەنجامدانی کردەوە تەبلیغی‌یەکان بۆ مەحکووم کردنی جینایەتی شەوی یەڵدا، لە هەموو شار و گوند و گەڕەکەکانی کوردستان، لەلایەن ئەندام و لایەنگرانی حیزب و لاوە بەهەست و بەجەرگەکانی کوردستان، سەلمێنەری خۆشەویستیی پێشمەرگە و دێموکرات و نەفرەت و بێزاری لە کۆماری ئیسلامی و کردەوە تیرۆریستی‌یەکانی بوون.

پشتیوانیی خەڵکی کوردستان هەر شار و گوندەکانی نەگرتەوە، بەڵکوو لە بەندیخانەکان و چاڵە ڕەشەکانی جەللادەکانی ڕێژیمیش، بانگی ناڕەزایەتی لە کردەوە جینایەتکارەکانی کۆماری ئیسلامی بە گوێی حیزب دێموکرات و بنەماڵەی شەهیدانی شەوی یەلدا و خەڵکی گەیشت و دەسەڵاتدارانی ئەو ڕێژیمەش باش تێگەیشتن، سەردەمی کپ کردنی دەنگی ناڕەزایەتی خەڵکی، تەنانەت لە بەندیخانەکانیش بەسەر چووە و ناتوانن تەمی ڕەشی بێدەنگی بە سەرکوت و ئەشکەنجە و لەسێدارەدان بە تەواوی داسەپێنن.هەرلەو پێوەندییەدا و دوابەدوای ئەو کردەوە قزێونە سێ شێرەژنی بەندکراو لە زیندانی شاری «کرمان» بە ناوەکانی ئەفسانەی بایەزیدی، هاجەری پیری و سۆهەیلا مینایی و هەروەها بەندکراوی سیاسیی کورد لە زیندانی ڕەجایی شاری کەرەج محەممەدی نەزەری خەڵکی سایین‌قەڵا کە زیاتر لە ٢٠ ساڵە لە زیندان دایە بە دەرکردنی پەیام، وێڕای مەحکوم کردنی دەزگای تیرۆری کۆماری ئیسلامی و تەقینەوەی بەردەم قەڵای دێموکرات، سەرەخۆشی و هاوخەمی خۆیان بۆ حیزب و بنەماڵەی شەهیدان دەربڕیوە. ناردنی پەیامی هاودەردی لە قووڵایی زیندانەکانی کۆماری پەت و سێدارە و لە شوێنێک کە ڕێژیم دەسەڵاتی ڕەهای لە هەڵسووکەوت لەگەڵ بەندکراوە سەربەرزەکانی گەلەکەمان‌دا هەیە و بەتایبەت لەلایەن سێ شێرە ژنی کورد و پیاوێک کە ئەو ماوەیە بەهۆی ئازارەکانی زیندان و کرداری نامرۆیانەی ئەشکەنجەگەرانی ڕێژیم لە بارودۆخێکی خراپ دایە و لە ساڵی ١٣٧٣وە تائێستا و تەنانەت دوای فەوتی دایکی بەڕێزیشی ئیزنی مورەخەسی‌یان پێنەداوە، لەلایەک نیشانەی خۆڕاگری و چاونەترسیی بێ‌وێنەی ئەو بەندکراوە بەجەرگانەیە و لەلایەکی دیکەش دەبڕی خۆشەویستیی ناوی بەرزی پێشمەرگەیە وەک ئازاترین ڕۆڵەکانی نەتەوەکەمانە.

لە باشووری کوردستانیش هەر بەدوای شەهید بوونی تێکۆشەرانی دێموکرات، هەزاران کەس لە خەڵکی دێموکراتدۆستی ئەو بەشە لەکوردستان، بەتایبەت خەڵکی شاری کۆیەی کوردپەروەر، کۆیەی حاجی قادر نەمر و دڵدار شاعیری سرودی نەتەوەییمان و شاری هونەرمەندانی مەزنی وەک تاهیر تۆفیق و خاڵە سێوە و خەڵکی کریستیانی گوندی «هەرمۆتە» زۆر بەپەژارە و ماتەمەوە بەشداری ڕێوڕەسمی سەرەخۆشیی شەهیدانی شەوی یلدا بوون. بەشداری خەڵکی دێموکراتدۆستی باشووری کوردستان و بەتایبەت خەڵکی کۆیە، نیشانەی یەکڕیزی نەتەوەیی و تێکشکانی پیلانەکانی کۆماری ئیسلامی بوون بۆ درز و کەلێن هاویشتن لەنێوان گەلی کورد لە هەر دوو بەشی باشوور و ڕۆژهەڵاتی کوردستان‌دا. بەتایبەت کە کۆماری ئیسلامی زۆری کار کردبوو لەسەر ئەوەی کە لەنێو خەڵکی کۆیەی خۆشەویست‌دا ناڕەزایەتی لە بوونی دێموکراتەکان پێک بێنێ و ئاژاوە بنێتەوە.

جگەلەوەش پیامە فەرمی‌یەکانی دوکتور فواد مەعسووم، سەرۆک کۆماری کوردی دەوڵەتی عێراق و کاک مەسعود بارزانی، سەرۆکی هەرێمی کوردستان و پەیامی سەرۆکی حکوومەتی هەرێم و سەرۆکایەتی پارلمانی کوردستان و هاتنی سەرکردایەتی هەموو پارت و حیزب و ڕێکخراوە سیاسی و پیشەییەکانی ئەو بەشە لە کوردستان بۆ قەڵای دێموکرات سەرەخۆشی لە حیزبی دێموکرات و بنەماڵەی شەهیدان، وەبیرهێنەرەوەی سەنگ و وەزن و قورسایی حیزبەکەمان و قەبارە و گرانایی ئەو کردەوەتیرۆریستی‌یە لەلایەن کۆماری ئیسلامی لە دەرەوەی سنورە سیاسی‌یەکانی بوو.

لە دەرەوەی وڵاتیش بەڕێوە چوونی، ئەکسیۆن و ڕێپێوانی ڕەوەندی کوردی و مەحکووم کردنی دەزگای تیرۆری ڕێژیم و جینایەتی شەوی یەڵدا لە زۆربەی وڵاتانی ئورووپایی و ئەمریکا و کانادا و ئۆستوڕالیادا، ئەکتیڤ بوونی حیزبی دێموکرات و ریکخستنەکانی لەو وڵاتانە و لەقاودانی تیرۆریزمی دەوڵەتی و سازماندراوی کۆماری ئیسلامی نیشانی خەڵکی کوردستان و ئەو وڵاتانەدا.

لە کۆتایی‌دا وێڕای سەرەخۆشی لە بنەماڵەی شەهیدان عەلی قۆیتاسی، وەهاب میرخزری، ئەرسەلان عباس‌نیا، سالار باقری و ناسر کەریمی، هیواخوازین، خوێنی بەناحەق ڕژاوی ئەو شەهیدانە ببێ بە هەوێنی یەکگرتوویی نەتەوەکەمان و حیزب و ڕێکخراوە سیاسی‌یەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، بۆ بەگژداچوونەوەی سەرکوتکەران و داگیرکەرانی ئەو بەشە لە خاکی کوردستان.

بۆچی تەقینەوەی تیرۆریستی لەبەردەم بارەگا و بنکەی حیزبی دێموکراتی کوردستان؟

ئیقبال سەفەری

ئەم پرسیارە بەدەیان جار لە لایەن دۆستان، هەڤاڵان و هاووڵاتیانی کوردەوە رووبەڕووی نووسەری ئەم بابەتە کراوتەوە. ئەگەرچی لە زۆربەی لێدوان و رادەربڕینەکانی بەرپرسانی حدک، کۆماری ئیسلامی بە تاوانبار و بکەری ئەم کردەوە تیرۆریستی‌یە ناساندوە، بەڵام هیچکام لەو لێدوان و رادەربڕینانە ئاماژەیان بە تیئۆری راستەقینەی پشتی کردەوەکە نەکردوە.

پێشەکی: ئەوانەی بەدواداچوونیان بۆ چۆنیەتی ململانێی نیوان قۆڵەکانی دەسەڵاتبەدەستی کۆماری ئیسلامی کردوە و شارەزای کردار و رەفتاری ئەم قۆڵانەن بۆ گەیشتن بە لوتکەی دەسەڵات، چاک دەزانن کە بە ریفۆرمخواز و کۆنەپارێزەوە لەسەر هەر بابەتێک بەدژی یەک بن، بەڵام بۆ مانەوەی سیستمی کۆماری ئیسلامی هاودەنگ و هاوهەڵویستن. واتە هەموویان یەک ئیستراتیژییان هەیە، چونکە باش دەزانن رووخانی کۆماری ئیسلامی، یانی لەنێوچوونی هەموو قۆڵەکانی نێو دەسەڵات. نابێ لەوەش گومانمان هەبێ کە ئەو حیزب و رێکخراوانەی کە ئێستا لە دەرەوەی ئێرانن و بە ئۆپۆزیسیۆنی کۆماری ئیسلامی پێناسە دەکرێن، کردوە کە مەترسین بۆ سەر کۆماری ئیسلامی ئێران، بۆیە بەدایم پلان دادەڕێژن بۆ مانەوە لەسەر دەسەڵات و پاکانەحیساب لەگەل دژبەران و جیابیران.

ئەگەر لەبیرمان بێ و بە دیدێکی راستبینانەوە بڕوانینە پەسەندکراوەکان و هەڵویستەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان، سەبارەت بە چۆنیەتی رووبەڕووبوونەوە لەگەڵ کۆماری ئیسلامی ئێران، بەتایبەت پاش دابڕان و لە کۆنگرەکانی چاردە و پازدەدا، کە لە کۆنگرەی شازدەش ئاڵوگۆڕێکی ئەوتۆی بەرسەردا نەهاتووە، بەڕوونی بۆمان دەردەکەوێ کە بەشێکی بەرچاوی مانۆڕ و هەڵوێستەکانی حدک، دەچنە خانەی ئەو مەترسی‌یانەی کە لەسەر دەسەڵاتی مەلاکانە.

یەکەم: بەپێچەوانەی پەسەندکراوەکانی پێشتر، جودایی‌خوازی دەبێتە ماف، نەک تاوان.

دووهەم: لەبەرنامەی خۆی‌دا، کوردستان وەک وڵاتێک پێناسە دەکا کە داگیر کراوە و بووە بەچوار بەش، کە ئەمانە بۆخۆیان باوەڕبەخۆهێنان و بەستەرە بۆ بەهێزکردنی هزری نەتەوەیی و نیشتمانی.

سێهەم: نەترسانە رەخنەی لەخۆی گرتوە و چووتە گۆڕەپانێکەوە کە تا ئەوکات، بە گوناهی نەبەخشراو دەهاتە ناساندن. ئەویش هاندانی خەڵکە بۆ بەشداریکردن لە هەڵبژاردنەکانی پارلەمان و سەرۆککۆماری. ئەمانەش نەک بۆ ئەوە کۆماری ئیسلامی لای لێ بکاتەوە و بیکا بە شەریکی دەسەڵات. بەڵکوو بۆ چەندین مەبەستی جیاواز، بەڵام پێکەوە گرێدراو.

مەبەستیش لەم هەڵویستە ئەوە بوو کە بوار بڕەخسێ بۆ ئەوەی نوێنەرانی راستەقینەی خەڵک بچنە مەجلیس و بەم شیوەیە پارسەنگی هێز لە ململانێکان‌دا ئاڵوگۆڕی بەسەردا بێت و کێشەی نێو قۆڵەکان رێژیم قووڵتر بکەنەوە. بێگۆمان ئەم هەڵویستە دروست لە ئاو دەرهاتوە و ئێستا ناکۆکی و قووڵبونەوەی نێو قۆڵەکانی ریژیم بەئاشکرا دیارن. لە لایەکی دیکەش، بەتایبەتی کە بەشێکی بەرچاو لە پارێزگای ورمێ نەتەوەی دیکەی لێ دەژی و بەهۆکار ئایینیش بێ، شەریکی دەسەڵاتن، مافی کوردەکان لەبەر بایکوت و بەشداری نەکردن نەخورێ. ئەمانە و زۆر هەڵویست و کرداری دیکەش لە رۆژهەڵاتی کوردستان، بەشێکی بەرچاون لەو هۆکارانەی کە مەترسین بۆ سەر کۆماری ئیسلامی ئێران، دەچنە خانەی مەترسی‌یە ئاماژەپێدراوەکانی سەر دەسەڵاتی مەلاکانەوە.

هەربۆیە کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی، پەنا دەبەنە بەر کردەوەی تیرۆریستی دژی حدک، چونکە نوێنەرایەتیی هزری و نەتەوەیی- نیشتمانیی هاووڵاتیانی رۆژهەڵاتی کوردستان دەکا. دیوەکەی دیکەی ئەم پەیامە کە بە کردەوەیەکی تیرۆریستی نیشان درا، دوو مەبەستی لە پشتە. یەکەم: حدک بگەڕێتەوە بۆ قۆناخەکانی پێشتر و گوتار و کردەوەی تۆندوتیژی بکاتە پیشە، کە ئەمە بە هەزاران جار بە کەیفی سوپای سەرکوتی پاسداران و حەڵقەی گرێخواردووی وەلی فەقیە و کۆنەپارێزەکانی دەستوپێوەندیەتی. بۆ ئەوەی کوردستان ئەوەندەی دیکەش ملیتارێزە بکا و گۆڕەپانی خەباتی مەدەنی بەرتەسک و بەرتەسکتر بکاتەوە. مەبەستی دووهەمیش نیزیکبوونەوەی کاتی هەڵبژاردنەکانی داهاتووی سەرۆککۆماری‌یە، کە دیسان خەڵک بەشداری پرۆسەی هەڵبژاردنەکان نەکەن و قۆڵی پاوانخواز بە پشتیوانی سوپای پاسداران، بە هێنانی شێوە ئەحمەدی‌نژادێکی دیکە، ماوەی چەند ساڵی دیکەش تەمەنی کۆماری ئیسلامی ئێران درێژتر بکەنەوە.

لەبەر نەبونی ئیستراتیژییەکی هاوبەش و نەبوونی هاوئاهەنگی و هاوکارییەکی کرداری، ئاڵترناتیڤی بەهێز بۆ کۆماری ئیسلامی نین.

بە وردبوونەوە لە چۆنیەتی ساختاری سیاسی- ئیدئۆلۆژی، ئیداری و کۆمەڵایەتیی سیستمی ولایەتی فەقیە و بە لێکدانەوەیەکی لۆژیکی لەسەر ئەم رەهەندانە، بۆمان دەردەکەوێ کە ئەوەی مەترسی‌یە بۆ سەر کۆماری ئیسلامیی ئێران و درەنگ یان زوو کۆتایی بە تەمەنی پڕ کارەساتی ئەم رێژیمە دێنێ، لەم خاڵانەی خوارەوە کۆ دەبنەوە.

ناکۆک بوون و نەسازانی ئەم سیستمە لەگەڵ رەوتی رووداوەکانی سەردەم، ناکارامەیی ئەم سیستەمە لە دابینکردنی ژیانێکی شەرافەتمەندانە بۆ کۆمەڵگای ژێر دەسەڵاتی، پێگەیشتن و تێگەیشتنی جیلێکی نوێ کە سەدوهەشتا دەرەجە لەگەڵ ئایدۆلۆژیای کۆماری ئیسلامی جیاوازییان هەیە، نەبوونی ئازادی و پشت بەستن بە هێزی سەرکوت و لەنێوبردنی فیزیکیی مرۆڤەکان، بەفیرۆ دان و دارمانی ژێرخانی ئابووریی وڵات، کەڵەکەبوونی دەیان کێشەی کۆمەڵایەتیی بێ چارەسەر، گەندەڵیی ئیداری و دارمانی ئەخڵاقی سیاسی و تا دوایی.

دوو قۆڵی کۆنەپارێز و ریفۆرمخواز! بۆ مانەوە یان بەدەستەوە گرتنی دەسەڵات لە ململانەیەکی بەردەوام و ناتەندروست دان. قۆڵی کۆنەپارێز بە پشت‌بەستن بە هێزی زەبروزەنگ دەیهەوێ بەسەر کۆمەڵگادا زاڵ بێت و هەموو رکەبەرانی سیاسی و ئایدۆلۆژی خۆی لەنێو بەرێ، یان راپێچی چاڵە رەشەکانی بکا. بۆ ئەم مەبەستانەش، چەندین گۆپاڵی بەدەستەوەیە وەک: خۆمەینی، شۆڕش، وەلی فەقیە و شووڕای نیگابان، کە باڵاترن لە یاسا. بە کورتی ئەم قۆڵە خۆی لە بەرانبەر مرۆڤدا بە بەرپرسیار نازانێ و کردارەکانی دژەمرۆڤانەی دەخاتە ئەستۆی هێزێکی میتافیزیکی!؟

قۆڵەکەی دیکە کە خۆی بە ریفۆرمخواز پێناسە دەکا و ئێستا ئیدارەی دەوڵەتی بەدەستەوەیە، چوار دەست و پێی لە لایەن هێزەکانی سەرەوەی یاساوە بەستراوە و هێزی ئەوەی نییە ریفۆرم یان ئاڵوگۆڕێکی هەرچەند بچوکیش بێ، لەو سیستەمەدا بکا. لەم پێوەندیەدا شتی زۆر هەن کە دەبێ هەڵوێستەیان لەسەر بکرێ و ئاماژە و لێکدانەوەی جیاوازیان بۆ بکرێ. کەوابێ، دەچینە سەر ئەسڵی پرسیارەکە.

ئاکامگیری: لەسەروە ئاماژەمان بەو هۆکارانە

باڵادەستیی ئەهریمەنیی تاران لە کوێ تێکدەشکێ؟

ئالان بەهرامی

راستی‌یەکی روون و نکۆڵی‌لێنەکراوە کە دەزگا سیخورییەکانی رێژیمی ئیسلامیی ئێران لە پشت کردەوەی تیرۆریستیی شەوی یەڵداوەن. چونکە جگە لە سەرەداوە بەڵگە سەلمێنەرەکان، دەیان و سەدان کردەوەی هاوشێوە لە دژی بەرهەڵستکاران و جیابیران و بەتایبەتی رێبەران و تێکۆشەرانی کورد، تەنانەت لە وڵاتانی رۆژئاواییش، سەلمێنەری ئەم راستی‌یەن کە تێرۆر، سیاسەت و شێوازێکی هەمیشەیی ئەم رێژیمەیە. ئامانجی ئەم دەزگا سیخوری و سەرکوتکەرەکانی حکوومەتی تاران جۆراوجۆرە. خوڵقاندنی ترس و دڵەڕاوکە لە نێو دژبەران و لاوازکردن و بێتواناکردن و تەنانەت لەبەریەکهەڵوەشاندنی رەوت و رێکخراوە دژبەرەکان لە هەر جێگایەک (لە نێوخۆو دەرەوەی وڵات) بەشێک لە ئامانجەکانی سیاسەتی تیرۆری ئەم رێژیمەن. رێژیمی ئێستای تاران هەر لە سەرەتای مەیدانی تەراتێنی سیخور و تیرۆریستەکانی رێژیمی ئیسلامیی تاران. هەروەک لە دەیەی ٨٠ و ساڵانی سەرەتای دەیەی ٩٠ی زایینی وڵاتانی ئورووپایی ببوونە مەیدانی تیرۆری دژبەران و جیابیران. لەو ماوەیەدا بە دەیان کەس لە کەسایەتی و تێکۆشەرانی سیاسیی کورد و ئێرانی لە وڵاتە جۆراوجۆرەکانی ئورووپا تیرۆر کران. کە بەرچاوترینیان تیرۆری د. عەبدولرەحمان قاسملوو، د. شاپوور بەختیار و د.سادق شەڕەفکەندی بوو.

هەرچەند بەخۆشی‌یەوە بڕیاری لێبڕاوانە و دادپەروەرانەی دادگای میکوونووسی ئاڵمان (دادگای تیرۆری دوکتور سادق شەڕەفکەنی و هاوڕێیانی) لە نێوەڕاستی دەیەی ٩٠دا سەرانی تارانی تووشی ریسواییەکی نێونەتەوەیی کرد و لانیکەم لە ئاستی ئورووپادا بەربەستێکی بەهێزی لە بەردەم باڵادەستیی ئەهریمەنیی حکوومەتی تاران دروست کرد، بەڵام بەداخەوە ئەم چاوەڕوانی‌یە ناکرێ لانیکەم لە کورت ماوەدا حکوومەتی تاران بەربەستێکی جیددی لە بەرانبەر سیاستی تیرۆر و ئاژاوەنانەوەی خۆی‌دا لە وڵاتانی ناوچەدا بەدی بکا.

کەواتە دەبێ رێگای دیکە بۆ بەربەرەکانی لەگەڵ

> ❝ رێژیمی ئێستای تاران هەر لە سەرەتای هاتنەسەرکارییەوە بە گرتنەبەری سیاسەتی تیرۆر لەراستی‌دا ویستوویەتی پازێلی سیاسەتی باڵادەستیی ئەهریمەنیی خۆی کە لە سێکوچکەی ئیعدام، بەندکردن و تیرۆر پێکهاتوە، بخاتەوە سەریەک ❞

هاتنەسەرکارییەوە بە گرتنەبەری سیاسەتی تیرۆر لەراستی‌دا ویستوویەتی پازێلی سیاسەتی باڵادەستیی ئەهریمەنیی خۆی کە لە سێکوچکەی ئیعدام، بەندکردن و تیرۆر پێکهاتوە، بخاتەوە سەر یەک.

بزووتنەوەی مافخوازانە و شوناسخوازانەی کوردستان و حیزبی دێموکرات بەو پێیە کە لە هەر هەلومەرجێک‌دا توانای خۆڕێکخستن و بەرەنگاریی خۆی لە بەرانبەر دەسەڵاتی سەرەڕۆ و سەرکوتکەری تاران‌دا پاراستوە زیاتر لە هەر لایەنێکی دژبەر بۆتە ئامانجی سیاسەتی باڵادەستیی ئەهریمەنیی ئەم رێژیمە. لیستی دوورودرێژی کردەوە تیرۆریستی‌یەکانی رێژیمی تاران سەلمێنەری راستیی ئەم لێکدانەوەیەن. بۆیە دەکرێ کردەوەی تیرۆریستیی شەوی یەڵدا لە چوارچێوەی پەرچەکرداری دەسەڵاتی ئیسلامیی تاران لە ئاست بەرەوپێشچوونەکانی بزووتنەوەی کوردستان و حیزبی دێموکرات‌دا لێکبدەینەوە.

دیارە هەروەک لە کردەوەدا دیتوومانە و لە ئاخاوتنی بەرپرسانی سیاسی و تەناهیی حکوومەتی تارانیش‌دا بەبەردەوامی باسی لێوەکراە، لە پلانی تەناهیی ئەوان‌دا زەبرلێدان لە نەیارەکانیان(هێزە ئازادیخوازەکان و دژبەران) و ئاژاوەنانەوە و خۆش کردنی ئاگری شەڕی نێوخۆیی لە وڵاتانی ناوچە سەرەتییەکی تایبەتی هەیە. ئەوەش دەتوانێ لەم راستی‌یەوە سەرچاوە بگری کە ئەوان زۆر لەوە نیگەرانن هەر هەنگاوێک و چالاکی‌یەکی هێزە دژبەرەکان و لە سەروویانەوە هێزە کوردییەکان لە نێوخۆی وڵات، چرژ بخاتە ئەو تەناهی‌یە پڕ لە ترسەی کە ئەوان بەسەر وڵاتیان‌دا زاڵ کردوە.

لەم پێناوەدا رێژیمی تاراران تەنانەت هیچ بایەخێک بۆ تەناهی و سەروەریی ئەو وڵاتانەی دەستێوەردانیان تێدا دەکا یان کردەوەی تیرۆریستیان تێدا ئەنجام دەدا، دانانێ. لەم پێوەندییەدا هەرێمی کوردستان و عێراقی دوای رووخانی حکوومەتی بەعس دوو نموونەی بەرچاون کە هەر لە دەیەی ٩٠ی زایینی‌یەوە بوونەتە تیرۆریسمی نێودەوڵەتیی رێژیمی تاران بدۆزرێتەوە.

هەرچەند لەقاودانی کردەوە تیرۆریستی‌یەکانی ئەم رێژیمە لە ئاستی نێودەوڵەتی‌دا، پێکهێنانی هاوئاهەنگیی ئەمنییەتی و زانیاری پتەو لەنێوان هەموو حیزب و رێکخراوەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان، هاوئاهەنگیی پتەو لەگەڵ دامودەزگا ئەمنیەتی‌یەکانی هەرێمی کوردستان لانیکەمی ئەو رێوشوێنانەن کە دەبێ لەبەچاو بگیرێن، بەڵام بەدڵنیاییەوە بە لەبەرچاوگرتنی ئەزموونەکانی تائێستا ناتوانن بەتەواوی وڵامدەر بن. چونکە لە کردەوەدا دەرکەوتوە ناکرێ بەبێ پێکهێنانی بەربەستێکی کردەیی بەر بە ماشینی تیرۆری ئەم رێژیمە سەرەڕۆیە بگیرێ.

لەم پێوەندییەدا حیزب و رێکخراوەکانی نێو بزووتنەوەی نەتەوەیی رۆژهەڵاتی کوردستان پێویستە بیر لە گواستنەوەی هێڵی بەرەنگاربوونەوە لەگەڵ هێژموونی تیرۆر و تۆقاندنی رێژیمی ئیسلامیی تاران بکەنەوە. بەم واتایە کە ئەوان پێویستە لە رێگای پوتانسیەلە نێوخۆییەکانیانەوە (لە رۆژهەڵاتی کوردستان و ناوچەکانی دیکەی ئێران) بەرپەرچی دەستدرێژییە تیرۆریستی‌یەکانی حکوومەتی تاران بۆ سەر خۆیان بدەنەوە. پێکهێنانی هێزێکی نێوخۆیی زەبروەشین لە چەند لایەنەوە گرنگیی تایبەتی هەیە. یەکەم ئەوە کە رەچاوکردنی دژە تاکتیکێکی ئەوتۆ بەرەی بەرەنگاربوونەوە و خۆپاراستن دەگوازرێتەوە بۆ نێو چوارچێوەی جوگرافیای تەناهیی تاران و دووەم ئەوە کە هەر چەشنە چالاکی‌یەک لە دژی ئەم چوارچێوە تەناهی‌یە زەبری قورس و قەرەبوونەکراو لە باڵادەستیی تەناهیی ئەهریمەنیی رێژیمی ئیسلامیی ئێران دەدا. لە بیرمان بێ بەبێ شکانی باڵادەستیی ئەهریمەنیی ئەم رێژیمە بوار بۆ پەرەگرتن و کەم تێچووبوونی شێوازەکانی دیکە خەبات خۆش نابێ.

KURDI STAN
The Organ of Kurdistan Democratic Party-Iran
NO: 695 4 January 2017

ماڵپەڕی ناوەندیی حیزبی دێموکراتی کوردستان، ڕۆژنامەی «کوردستان» لە تۆڕی جیهانیی ئینتێرنێت دا:
www.kurdistanukurd.com
info@kurdistanukurd.org info@kurdistanukurd.com
www.kurdch.tv: Yahsat 1A @ 52.5° East MHz 12.072
polarization: Vertical -27500 FEc : 7/8
Radiodk59@gmail.com

ئیمەیل و تەلەفوونی تەشکیلاتی نهێنی:
+9647508578190
Tashkilat.kdp92@gmail.com

ماموستا ئاشق

سێ پارچە شێعری کورت کە لە لایەن ماموستا ئاشقەوە لە ڕێوڕەسمی «یەڵدای خوێناوی» لە شاری ستۆکهۆڵم خوێندراونەوە:

گوڵاڵەکان دەڕوێنەوە

دۆخ هەرچەندە تەنگەبەر بێ
هەنگاو دەنێم، ناکشـێمەوە
وەکوو گوڵ دوای پەڕپەڕبوونێ
هەموو ساڵێ دەڕوێمـــەوە

***

بڕوانن دەشتـــی ئەو زێدە
بە سوورەگوڵ داپۆشـــراوە
بە چاوی خۆم سەد جارم دی
گوڵ پێخوست بوو و هەر رواوە

***

ئەو کاروانەی بەڕێـــوەیە
ئاخری دەگاتە سەرمەنزڵ
مرادی ڕێبـــواری ماندوو
ڕۆژێکی هەر دەبێ حاسڵ

ئەستێرەکان

ئەستێرەکان،
لە هەڕەتی زریوەدا،
یەکەیەکە،
لەبن هەوری ڕەشی چڵکن،
بزر دەبن، دەکوژێنەوە.

مۆم دەسووتێن،
دەوروبەریان ڕووناک دەکەن،
تنۆکتنۆک، دەتوێنەوە.

پەندێکی کۆنی کوردانە:
«دنیا تاسەر هەروا نابێ»
بای وادە، وادە ناشکێنێ،
هەورە رەشە دزێوەکان،
دیسان دەڕۆن،
دەبڕێنەوە.
پڕ بە ئاسمانێکی ساماڵ،
ئەستێرە دەزریوێنەوە.

هەر بینا هەزاران «ماملێ»،
لە هەر سووچێکی کوردستان،
تێیان هەڵکرد:
«دەڵێن کوێستانچی دێنەوە».

دەردی دڵێک

نەبینێ گوڵ بە پێخوستی، وەنەوشە سەر بەهەش نابێ
نەهاتی لێگەڕێ، دەرد و پـــەژارە باری لەش نابێ

کە نەڕژێنێتە دڵ، دەستـــــی قەزا، ژاراوی ناکامی
گلێنەی چاو، پڕی فرمێسکی سوێر و خوێنی گەش نابێ

سیاسەت گەر بپاڵێورێ لە خۆخوازی و لە خۆخۆری
دەروو دەکریتەوە بۆ یەکدڵی و، ئەو خەڵکە بەش نابێ

بەرز ڕاگرتنی یادی شەهیدانی یەڵدا و مەحکوومکردنی کردەوەی تێرۆریستی- ئەمریکا

رۆژی ٢٤ی دیسامبری ساڵی ٢٠١٦ لە ساڵۆنی سەنتەری شەنتیلی لە دەڤەری واشینگتۆن کۆڕێکی پرسە و ماتەمین بۆ بەرز ڕاگرتنی ناو و یادی شەهیدانی یەڵدای حیزبەکەمان لە لایەن کومیتەی حیزب لە واشینگتۆن پێکهات.

ئەو کۆڕە بە بەشداری بەرچاوی حیزب و لایەنە سیاسی‌یەکانی کوردستان کە بریتی بوون لە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، کۆمەڵەی شۆڕشگێری زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران، پارتی دێموکراتی کوردستان، یەکێتی نیشتیمانی کوردستان و چەندین کەسایەتی ناسراو بەڕێوەچوو.

پەیامی دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە لایەن جەماڵ مەحموودزادە خوێندرایەوە.

دوای ئەوە کامران باڵنوور نوێنەری حدک لە ئەمریکا، بابەتێکی لەسەر دیاردەی تیرۆریزم و دەوری کۆماری ئیسلامی وەک نوێنەری تیرۆریزمی دەوڵـەتی و کردەوەکانی دەرحـەق بە بزووتنەوەی ڕۆژهەلاتی کوردستان پێشکەش کرد.

پاشان بروسکەی پارتی دێموکراتی کوردستان، پێشمەرگە دێرینەکانی کوردستان کومیتەی ئەمریکا و پارتی فێمێنیستی کوردستان خوێندرانەوە. هەروەها وتاری کومیتەی یەکێتی نیشتیمانیی کوردستان لە لایەن بەڕێز عەبدورەحمان حەسەن بەرپرسی کومیتە خوێندرایەوە. پاشان سەلاح بایزیدی نوێنەری کۆمەڵەی شۆڕشگێری زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران لە ئەمریکا پەیامی کومیتەی کۆمەڵە لە ئەمریکای پێشکەش کرد.

لە بەشێکی دیکەی ئەو کۆبوونەوەدا، ناسر باباخانی نووسەر و

ڕۆژنامەنووس بابەتێکی پێشکەشی ئامادەبووان کرد کە تێیدا ئاماژەی بە مێژووی لەمێژینەی پەیوەندییەکانی باشوور و ڕۆژهەلات کرد و هیوای ئەوەی خواست کە بەرپرسانی ئەمنی و ئاسایشی هەرێمی کوردستان هەموو هەوڵی خۆیان وەگەڕ بخەن بۆ دۆزینەوەی ئەنجامدەرانی ئەو کارەساتە.

لە بەشی دووەمی بەرنامەدا، سەلاح پیرۆتی هاوسەنگەری شەهید عەلی قۆیتاسی باسی چۆنیەتی ئاشنا بوونی خۆی و شەهید عەلی قۆیتاسی کرد کە چۆن بە ئازایەتی و لە خۆبردوویی، پلەکانی تەشکیلاتی یەک بە دوای یەک بڕیون.

بڕگەیەکی دیکە ئەو کۆبوونەوە بە خوێندنەوەی شێعرێکی شۆڕشگێڕانە لە لایەن پەیمان ڕەحیمی درێژەی کێشا.

دوایین وتار لە لایەن دڵنیا دادکووش لەسەر یەکگرتنی هێزە کوردییەکان پێشکەش کرا. دوایین بڕگەی بەرنامەکە شێعری دایە گیانی ماموستا شەریف بوو کە لە لایەن جەعفەر فەقێنەبی، خوێندرایەوە.

ڕاپۆرتی بەڕێوەچوونی کۆڕیادی شەهیدانی شەوی یەڵدا لە وڵاتی ئوستڕالیا

بۆ ڕێزگرتن لە شەهیدانی دەستی تیرۆر و لەقاودانی کۆماری ئیسلامیی ئێران وەک بەڕێوەبەری تیرۆری شەوی یەڵدا، بە بەشداریی ژمارەیەکی زۆر لە کوردانی دانیشتووی شاری ئادلایدی ئەم وڵاتە کۆڕیادێک بەڕێوەچوو.

سەرەتا هاوڕێ هەیاس کاردۆ بەرپرسی کۆمیتەی حیزب لە ئوستڕالیا وردەکارییەکانی چۆنیەتیی تیرۆرەکە، ڕادەی خەسارەتی گیانی و ناونیشانی شەهیدەکانی بۆ بەشداران باس کرد.

هاوڕێ هەیاس باسی کۆبوونەوەی ٣٠ حیزب و ڕێکخراوی کوردستانیی کرد کە لەسەر داوای ڕێبەریی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان ساز کرا و بە کارێکی بەجێی زانی و وەک بناخەی کاری هاوبەش ناساندی.

کاک سەلاح پوورئەسەد باسێکی لەسەر تیرۆر و تیرۆریزم پێشکەش کرد.

پێویستە بگوترێ کاک عەلی شەخسی کە کۆڕەکەی بەڕێوە دەبرد بەردەوام کوردەکانی بۆ هاوپێوەندی و هاوخەباتی هان دەدا و ڕێزی لە خەباتی حیزبە سیاسی‌یەکان و یەک لەوان حیزبی دیمۆکرات دەگرت کە ئاڵای خەباتی نەتەوەیی هەروا بەرز ڕاگرتوە.

بەر لە ماڵاوایی

«بەرلە ماڵئاویی» و یەڵدای خوێناوی!

هەیاس کاردۆ

گوێم لە قرچەی دڵی ئەو دایکە بوو کە ڕۆڵەی پێشمەرگەی نەیتوانی تیەرسوورانی ساڵی دەگەڵ نوێ کاتەوە. هەستم بەخەمی ئەو کوڕە پێشمەرگەیە کرد کە لەدوا ساتەکانی ساڵدا لەشی باوکی خەڵتانی خوێن کرا. دەگەڵ ئازاری ئەو پێشمەرگەیە ژیام کە فەرماندە ئازاکەی لێ دوور کەوتەوە. هەستی هەموو ئەو خەباتکارانەم خوێندەوە کە جەستەی هاوسەنگەرانیان دەنێو گڕی ئاگری «تیرۆر»دا چزەیان لێ هەستا. ئەوەشم بیست کە قاسملوو لە پێرلاشێزەوە پەیامی بۆ شەهیدەکان ناردوە و شەوی یەڵدای بەناو کردوون. خەبەرم هەبوو کچە خۆڕاگرەکانی زیندان خۆیان و زنجیرەکانی دەستیان لەبیر کرد و بوون بە بەشێک لەو لافاوی ئەو رقە کە بەرامبەر خودایانی ترس و وەحشەت هەموو وڵاتی کوردانی داگرت.

ساڵێکی دیکەشمان لە خەبات و خوێن و خەڵات تێپەڕ کرد. کارنامەیەکی دیکەش هاتە سەر دەفتەرێکی ٧١ لاپەڕەیی بەخوێن نووسراو و بە فرمێسک تەڕ کراو. ئەمساڵیش وەک هەموو ساڵەکانی تەمەنمان کەوتینە بەر تەوژمی بێ ئەمانی شەپۆلە بێ بەزەکانی دەریای دڵڕەقی دوژمن. ئەمساڵیش وەک هەموو ساڵەکانی ژیانمان وەبەر داسی دروێنەیان داین، بە تەوری دووسەر بەربوونە جەستەمان، ڕووباری خوێنیان بۆ هەڵبەستین و ئاگریان دەجەنگەڵستانی پڕ دارودرەختی مانەوەمان بەردا. ئەوان دیسان هاتن قەڵای بڕوامان بڕووخێنن، کانیی بوونمان کوێر کەنەوە، گەرووی هەناسەمان ڕێک بگوشن و هەموو پردەکانی پەڕینەوەمان لێ بڕووخێنن. ئەوان وەک هەموو ساڵانی بوونمان و چوونە پێشمان، ویستیان تووی ناهومێدیمان دەنێودا بچێنن، ژاری ماندوو بوونمان بە گەروودا بکەن، وزەی هەنگاونانمان ببڕن و باڵای بەرزمان بچەمێننەوە. ئەوان لە هەموو ڕۆژەکانی ئەمساڵدا، وەک هەموو ڕۆژ ومانگەکانی رابردوو ڕووی دوژمنکارانەی خۆیان زیاتر نیشان داین و قەت بۆ ساتێک لەو ئەرکەی خۆیان خافڵ نەبوون. ئەوەی بۆ ویشک کردنی داری خەباتمان لە دەستیان هات کردیان و کۆتا هەوڵیشیان سوور هەڵگێڕانی یەڵدای نازدارمان بوو.

بە پێچەوانەی هەوڵی نەیار، ئێمە شارێگای خەباتمان ون نەکرد، سەری بەرزمان نەوی نەکرد، چاوی هیوامان نەقووچاند، باوەڕی پتەومان لەبن نەهات. هەرچەند دەوریان تەنین، کەچی لە جووڵە نەکەوتین، دەستی تەسلیممان هەڵ نەهێنا، ئەژنۆی هێوامان نەشکا و خرۆشی پێشمەرگانەمان قەت بێدەنگ نەبوو. لە هەموو ڕۆژ و مانگەکانی ئەمساڵدا، خەباتمان وەک هەمیشە بەردەوام بوو، پلانی چوونە پێشمان نوێ دەکرایەوە، خوێنی تازە دەدەمارەکانمان دەگەڕا، مەیدانی نوێترمان بۆ خۆنواندن دەدیتەوە و هەوڵی زیاترمان بۆ بەرین کردنەوەی خەباتەکەمان دەدا. ئێمە و ئەوان دوو دنیای لێک جیاوازمان هەیە. ئێمە و ئەوان هیچ شتێک وەک یەک نابینین. ئەوەی لە باوەڕی ئێمەدا جوان و ڕازاوە بەدی دەکری لای ئەوان نەفرەتی بۆ دەبارێ. ئەوەی بۆ ئێمە هاندەر و پاڵپێوەنەرە لای ئەوان بەربەستە. ئەوەی مانای ژیان بە ئێمە دەبەخشێ مزگێنیی مەرگی بۆ ئەوان پێیە. هەربۆیە هەتا ئێمە لەجوانی‌یەکان نیزیکتر دەبینەوە، ئەوان دەنێو تاریکیی زۆرتردا نوقم دەبن. هەتا ئێمە زیاتر دەکەوینە سەر شارێگای بەرەوپێشچوون، ئەوان لە کەندەڵانی خلۆربوونەوە نیزیکتر دەبنەوە. هەوڵی ئێمە ئەوەیە شەوی یەڵدا بکەینە چراخانی شادی و بزە، پیلانی ئەوان وەرێخستنی جۆگەی خوێن بەسەر لەشی یەڵدا خۆشەویستاندایە.

ئێستا کە بیر لە شەوی یەڵدا و پەیامی یەڵدا خولقێنان و کۆتایی ئەو شەوە دەکەمەوە، بەخۆم نیە دەگەرێمە دوورە زەمەنێکی سەرەتای وەرێ کەوتنی ئەم کاروانە. ئەوەندەی زەین یارمەتیم دەدا وەبیرم دێتەوە هەتا ڕێڕەوانی ئەم کاروانە ویستوویانە مۆمێک داگیرسێنن، تاریک پەرستان وەخۆ کەوتوون و گەردەلوولی تاوانیان وەرێخستوە. هەتا گەشبینانی دنیای دوارۆژ دەلاقەیەکیان بۆ ژیان کردۆتەوە، ڕەشبینان پەردەیەکی ئەستووریان بەسەر کشاندوە. هەرکات پارێزەرانی خۆر چاویان دەڕووناکی بڕیوە، سوپای شەوپەرستان ئۆقرەیان لێ هەڵگیراوە. لەوەتا ئێمە هەین و ئەوان هەن قەت سنووری نێوان کار و بیر کردنەوەمان لێک نیزیک نەبۆتەوە. ئەوەی ئێمە بەدوویدا گەڕاوین ئەوان لە خۆیان دوور کردۆتەوە. ئەوەی ئێمەی شاد کردوە ئەوانی وەگریان خستوە. هەرچی هاندەری ئێمە بوە رووخێنەری بیر و ئەندێشەی ئەوان حیساب کراوە. بۆیە ئێمە سەر بە دوو عێل و تەبار و مەخلووقی جیاوازین. ئەو دوو دنیا لێک جیاوازە ناتەبایە زەحمەتە وێک هەڵکەن. یان ئێمە دەبێ پشت لەخۆر و دەستەملانی تاریکی بین و مل بۆ نەریتی خوێن خۆری نەوی بکەین، یان ئەوان دەبێ سوژدە بۆ ڕووناکی بەرن و باوەڕ بە بزە بێنن.

ئێمە کە لە قوتابخانەی لەدایکبووی شەوی یەڵدا دەرسی جوانپەرستیمان خوێندوە و بە پەیامی ئومێدبەخشانەی ئەو گۆش کراوین، کوا دەتوانین بچینە سەر دینی تاریک پەرستان؟ ئێمە کە کۆڵەپشتیی خۆمان لە ئازووقەی باوەڕ و هیوا و هەنگاونان بۆ گەیشتن بە مەنزڵی ئاسوودەیی پڕ کردوە کوا دەتوانین لە نیوەی ڕێگایە بگەڕێینەوە؟ ئێمە کەڕوومان لە تیشکی خۆرە کوا ئاوڕ لە تاریکی دەدەینەوە؟ نانا، ئەوە پیشەی مۆم بەدەستانی شەوی یەڵدا نیە. ئێمە پەپوولەئاسا بە دەوری ئەو مۆمە داگیرساوەدا دەخولێینەوە، خۆمانی فیدا دەکەین بەڵام نایەڵین بکوژێتەوە. کاروانێک کە قەدەر عەیامێکە وەرێ کەوتوە و سەدان پێچ و خەمی بڕیوە و لە دەیان هەورازی حەستەم سەرکەوتوە، کوا بیر لە گەڕانەوە دەکا؟ ئەم ڕێیە هەر دەبێ بپێورێ، ئەم کاروانە هەر دەبێ بگاتە مەقسەد، ئەم ئاواتە هەر دەبێ وەدی بێ. ڕوونە هەروەک زۆری خوێن لەپێناودا ڕژاوە و گەلێک جەفای بۆ کێشراوە کە دوایین قوربانیی ئەو ڕێبازە شەهیدانی شەوی یەڵدا بوون، دەبێ خۆمان بۆ زەحمەتی زیاتر و کارەساتی گەورەتریش ئامادە بکەین. گرینگ ئەوەیە نەسلێک خۆی فیدا دەکا و نەسلێک جێی دەگرێتەوە. گرینگتریش ئەوەیە کە هەر دڵۆپە خوێنێک لەو قارەمانانە دەڕژێ تینوگوڕی زیاتر بە ڕێڕەوانی ئەو ڕێگایە دەبەخشێ.

«ئەی قارەمانان، ئەوە خوێنی ئێوەیە کە لەدڵم دا وەک ئەستێرە خوشی و ئەوینی لەمندا پەروەردە کرد. چ لەشێک بەو خوێنە ئاڵە پاک نابێتەوە؟